

**VI. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS,
POLITICS AND ADMINISTRATION**

**VI. ULUSLARARASI EKONOMİ, SİYASET VE
YÖNETİM SEMPOZYUMU
ISEPA 2023**

**Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal
Boyutlarıyla Afetler**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

12-13 Ekim 2023, DİYARBAKIR

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

<https://tr.isepa.org/>

Editörler/ Editorial Board

Prof. Dr. Seyfettin ASLAN

Doç. Dr. Yunus YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi Hamza DOĞAN

Bu Kitapta Dicle Üniversitesi İİBF tarafından 12-13 Ekim 2023 tarihlerinde Diyarbakır'da yüzyüze ve çevirmiş olarak düzenlenen VI. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu'nda kabul edilen ve sözlü olarak sunulmuş bildirilerin özetleri yer almaktadır. Bildiri özet içeriklerinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

This book contains abstracts of the papers presented in the VI. International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '23) which was held face to face and online in Diyarbakir, on October 12-13, 2023, with the organization and ownership of the Faculty of Economics and Administrative Sciences of Dicle University. The full responsibility of the paper abstract contents belongs to the authors.

E-ISBN: 978-625-00-8321-5

Yayınlanma Tarihi: 20 Ekim 2023

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Diyarbakır/TÜRKİYE
Dicle University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Diyarbakir/
TÜRKİYE

Diyarbakır, Ekim/October 2023

isepaibildiri@gmail.com

facebook/isepa

Twitter/isepa

İÇİNDEKİLER / Table Of Contents

<u>Sunuş / Foreword</u>	<u>4</u>
<u>Kurullar/ Boards</u>	<u>5</u>
<u>Davetli Konuşmacılar / Speakers</u>	<u>8</u>
<u>Bilimsel Program/ Programme</u>	<u>9</u>
<u>Bildiri Özetleri / Abstracts</u>	<u>21</u>

SUNUŞ

Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından ve Dicle Üniversitesi Rektörlüğü'nün katkılarıyla düzenlenen *VI. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu (ISEPA '23)*, 12-13 Ekim 2023 tarihlerinde hem yüzyüze hem de çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal Boyutlarıyla Afetler ana temasıyla gerçekleştirilen Sempozyum'da, her biri kendi alanında uzman akademisyenlerin konuşmacı olarak katıldıkları açılış panelinden sonra, uygun bulunmuş olan 104 bildiri, toplam 20 oturumda, 50 farklı üniversite ve kurum/ kuruluştan 126 araştırmacı ve uzmanın katılımıyla sunulmuştur.

Ulusal ve Uluslararası düzeyde sosyal bilimler alanındaki nitelikli bilimsel çalışmaları desteklemek ve artırmak amacını taşıyan ve Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından altıncısı düzenlenen Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu'nun (ISEPA '23) düzenlenmesinde ve başarıyla tamamlanmasında görev alan Düzenleme Kurulu üyelerine, Sempozyum Sekreteriyasına ve bu kitapta özet bildirileri yer alan değerli katılımcılara katkıları için Fakültem ve şahsım adına teşekkür ederim.

Prof. Dr. Seyfettin ASLAN

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Dicle Üniversitesi İİBF Dekanı

FOREWORD

The 6th International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '23), which was organized by the Faculty of Economics and Administrative Sciences with the contributions of Dicle University Rectorate, was held on 12-13 October 2023 as both online and face to face.

In the Symposium, which was held with the main theme of *Economic, Political and Social Dimensions of Disasters*, 104 papers were presented by the participation of 126 researchers and experts from 50 different universities and institutions in 20 sessions, after the opening panel in which the academicians who are experts in their own fields were participated.

The VI. International Symposium on Economics, Politics and Administration (ISEPA '23), was organized for the sixth time by Dicle University Faculty of Economics and Administrative Sciences, aiming to support and increase qualified scientific studies in the field of social sciences at national and international level. On behalf of my Faculty and myself, I would like to thank the members of the Organizing Committee who took part in the organization and successful completion of the symposium, the Symposium Secretariat, and the valuable scientists whose abstracts are included in this book.

Prof. Seyfettin ASLAN

Chairman of the Symposium Organizing Committee

Dicle University Faculty of Economics and Administrative Sciences Dean

ONURSAL BAŞKAN / Honorary President

Prof. Dr. Mehmet KARAKOÇ

Dicle Üniversitesi Rektörü

DÜZENLEME KURULU / Organizing Committee

Prof. Dr.	Seyfettin ASLAN	Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Doç. Dr.	Yunus YILMAZ	Dicle Üniversitesi İİBF. Dekan Yardımcısı
Doç. Dr.	F. Müge SAKAR	Dicle Üniversitesi İİBF. Dekan Yardımcısı
Prof. Dr.	Pelin GÖĞÜL	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Doç. Dr.	Mehmet SONGUR	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Ömer TAYLAN	Dicle Üniversitesi İİBF. Sosyal Hizmet Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Selman KIZILKAYA	Dicle Üniversitesi İİBF. Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Barış ÜLKER	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Lütfü SİZER	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Hamza DOĞAN	Dicle Üniversitesi İİBF. Sağlık Yönetimi Bölümü
Arş. Gör.	Ahmet Vedat KOÇAL	Dicle Üniversitesi İİBF. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Doç. Dr.	Mehmet KARAARSLAN	Dicle Üniversitesi. Hukuk Fakültesi

SEKRETERYA/ Secretariat

Doç. Dr.	Yunus YILMAZ	Sekreterya Başkanı. İİBF Dekan Yardımcısı
Dr. Öğr. Üyesi	Ömer TAYLAN	Dicle Üniversitesi İİBF. Sosyal Hizmet Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Hamza DOĞAN	Dicle Üniversitesi İİBF. Sağlık Yönetimi Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Lütfü SİZER	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi	Barış ÜLKER	Dicle Üniversitesi İİBF. İktisat Bölümü
Arş. Gör.	Ahmet Vedat KOÇAL	Dicle Üniversitesi İİBF. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

BİLİM KURULU / Scientific Board

Prof. Dr. Abdulkadir BAHARÇİÇEK, İnönü Üniversitesi

Prof. Dr. Abdulkadir BİLEN, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet TARCAN, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Arpad HORNYAK, Pecs Üniversitesi, Beşerî Bilimler Fakültesi, Macaristan

Prof. Dr. Ezeli AZARKAN, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Ferit İZCİ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Prof. Dr. Gökhan TUNCEL, İnönü Üniversitesi

Prof. Dr. Halis ÖZER, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Khaled ALADWAN, Yermük Üniversitesi, Siyaset Bilimi Bölümü, Ürdün

Prof. Dr. Mehmet DEMİR, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet DEMİRBAĞ, Essex Üniversitesi İşletme Fakültesi, İngiltere

Prof. Dr. Nazif SHAHRANI, Indiana University, Bloomington, ABD

Prof. Dr. Selahaddin BAKAN, İnönü Üniversitesi

Prof. Dr. Seyfettin ASLAN, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Sufian Farid SHUAIB, Uluslararası İslâm Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Malezya

Prof. Dr. Vahap ÖZPOLAT, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Aslı AYDEMİR, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Bünyamin HAN, Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Fethiye Müge SAKAR, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞENGÜN, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet SONGUR, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Osman GEYİK, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Saniye Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldız ATMACA, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Doç. Dr. Yunus YILMAZ, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali ÇİÇEK, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Arif İĞDELİ, Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ebuzer ARSLAN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ferat KAYA, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Lütfü SİZER, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALKIŞ, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mesut ASLAN, Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAHÖYÜK, Beykent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Müslüm KAYACI, Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Osman SEYİTOĞULLARI, Hakkari Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer ÇAMUR, Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre KARACA, Bingöl Üniversitesi
Dr. Sercan CENGİZ, Harran Üniversitesi
Dr. Ferhat ARI, Bingöl Üniversitesi
Dr. Meryem ÇAKIR KANTARCIOĞLU, Dicle Üniversitesi
Dr. Osman KARAKÖSE, Dicle Üniversitesi
Dr. Büşra SÖNMEZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

VI. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

ISEPA '23
www.isepa.org

DAVETLİ KONUŞMACILAR

INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Mikdat KADIOĞLU

Istanbul Technical University, Faculty of Aeronautics and Space Sciences

Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN

Bayburt University, Faculty of Economic and Administrative Sciences

Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA

Dicle University, Faculty of Letters

VI. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

ISEPA '23
www.isepa.org

BİLİMSEL PROGRAM **SCIENTIFIC PROGRAMME**

12 – 13 Ekim / October 2023
Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Diyarbakır/ TÜRKİYE
Dicle University Faculty of Economic and Administrative Sciences
Diyarbakır/ TURKEY

VI. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ECONOMICS, POLITICS AND ADMINISTRATION

VI. ULUSLARARASI EKONOMİ, SİYASET VE YÖNETİM SEMPOZYUMU ISEPA '23

12 Ekim 2023, Perşembe

Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kültür ve Kongre Merkezi
Diyarbakır

AÇILIŞ KONUŞMALARI

B Salonu / Saat: 10:00

Prof. Dr. Seyfettin ASLAN	Dicle Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dekanı Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Mehmet KARAKOÇ	Dicle Üniversitesi Rektörü Sempozyum Onursal Başkanı

AÇILIŞ OTURUMU

B Salonu

Moderatör: Prof. Dr. Seyfettin ASLAN	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 10:30 – 12:00
Prof. Dr. Mikdat KADIOĞLU	İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN	Bayburt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA	Dicle Üniversitesi

1. OTURUM (Yüz yüze)
AFET YÖNETİMİ VE EKONOMİSİ
B SALONU

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz YÖRDEM	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 14:00 – 15:30
--	---

YAZAR BİLGİSİ / Author		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Abdurrahman MENGİ	Afet ve Acil Durumlarda Engelli Bireyler İçin Risk Analizi ve Zararı Azaltma Önlemleri
2	Doç. Dr. Abdurrahman MENGİ	Afet ve Acil Durumlar İçin Engellilik Olgusunun Sosyolojik Analizi
3	Dr. Öğr. Üyesi Salim ORHAN	Merkeziyetçilik ve Âdemi Merkeziyetçilik Dikotomisinde Afet Yönetimi
4	Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz YÖRDEM	6 Şubat 2023 Tarihli Asrın Felaketi Deprem Sonrasında DASK Hakkında Bilinmesi Gerekenler
5	Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz YÖRDEM	Güncel Mevzuat ve Uygulama Işığında Marka Lisans Sözleşmeleri
6	Dr. Arş. Gör. Osman KARAKÖSE	Deprem Sigortalarında Ödenecek Tazminat Miktarının Enflasyon Karşısında Değersizleşmesinden Doğan Adaletsizlik ve Çözüm Önerileri

2. OTURUM (Yüz yüze)
AFET SOSYOLOJİSİ
D Salonu

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Gör. Nurullah AYKAÇ	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 14:00 – 15:30
--	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Gör. Nurullah AYKAÇ	Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Doğal Afetler ve Afet Eğitimi ile İlgili İçerikleri Üzerine Bir İnceleme
2	Arş. Gör. Ahmet Vedat KOÇAL	Bir Kamu Diplomasisi Aracı Olarak Barzanî Yardım Vakfı: 6 Şubat 2023 Deprem Afetinde Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nden Türkiye'ye Yardım Örneği
3	Arş. Gör. Ahmet Vedat KOÇAL	İnsan Yapımı Bir Afet Olarak Kentkırım: Diyarbakır Örneği
4	Doç. Dr. Servet GÜN	İklim Değişikliğine Emekçi Sınıflar Açısından Bakmak
5	Pınar Melik ÇELİK	Afetlerin Cinsiyet Özelinde Etkileri
6	Araştırmacı Mehmet Recai UYGUR Dr. Öğr. Üyesi Ömer TAYLAN	AB-Türkiye İlişkilerinin Paradoksu: Demokrasi, İnsan Hakları ve Suriyeli Mülteci Krizi

3. OTURUM (Yüz yüze)
AFET VE İŞLETME YÖNETİMİ
E Salonu

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Gör. Enver AKIN	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 14:00 - 15:30
--	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Veysel ASOĞLU	Afet Süreçlerine Özgü Kobilere Özel Destek Teşvik ve Hibelerin Değerlendirilmesi
2	Doç. Dr. Fatma Fehime AYDIN Dr. Cemalettin LEVENT	Endüstri 4.0 ve Dijital Dönüşümün Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Üzerindeki Etkisi
3	Dr. Öğr. Üyesi Hatice Gökçe DEMİREL	Üniversite Sanayi İşbirliğinde Kurumsal Mantık Çatışması: Bir Vaka Analizi
4	Dr. Öğr. Gör. Süleyman Cem BOZDOĞAN	Mütevazı Liderliğin Yenilikçi İş Davranışına Etkisinde Psikolojik İyi Oluşun Aracı Rolü
5	Dr. Öğr. Gör. Bilgen Gaye YALPA Dr. Öğr. Gör. Süleyman Cem BOZDOĞAN	Dönüşümcü Liderlik, Psikolojik Güvenlik ve Organizasyonel Yeniliğin Çalışan Refahı Üzerindeki Etkisi: Kuramsal Bir Model Önerisi
6	Dr. Öğr. Gör. Enver AKIN	Eski Anadolu'da Su Taşkınları ile Oluşan Bazı Afetler

4. OTURUM (Yüz yüze)
TÜRKİYE EKONOMİSİ VE SİYASETİ
Çalıştay 3 Salonu

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 14:00 - 15:30
--	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Barış ÜLKER	Türkiye'de Deniz Taşımacılığı Bağlantısının ve Reel Efektif Döviz Kurunun İhracat Üzerindeki Etkileri
2	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇELİK	Türkiye'de Sanayileşmenin Ticari Serbestleşme Üzerindeki Etkisi: Hatemi-J (2008) Yapısal Kırımlı Eşbütünleşme Testinden Bulgular
3	Dr. Öğrencisi Süleyman Utku OĞUZ Prof. Dr. Erkan AKTAŞ	Dayanışma Ekonomisi Kapsamında AB ve Türkiye Kooperatifçiliğinin Karşılaştırılması
4	YL Öğrencisi Nevin ERTAŞ Doç. Dr. Mehmet SONGUR	TCMB Kredibilitesinin Enflasyon Üzerine Etkisi
5	Dr. Öğr. Üyesi Mahir ÖZHAN Dr. Öğr. Gör. İbrahim YILDIZ	Türkiye'de Kent Konseylerinin İşlevselliği
6	Dr. Şeyhmus DEMİR	Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ve Yeniden Refah Partisi'nin Parti Programlarının Kadın Hakları Üzerinden Değerlendirilmesi

5. OTURUM (Yüz yüze)
AFET VE SAĞLIK YÖNETİMİ
Çalıştay 4 Salonu

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA	Tarih: 12 Ekim 2023 (Perşembe) Saat: 14:00 – 15:15
--	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA	Afetlerin Çocuk ve Ön Ergenlerin Ruhsal Durumları Üzerindeki Etkileri
2	Arş. Gör. Nuh ATAMAN	Küresel Bir Afet Olan İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri
3	Büşra BUĞDALI Dr. Öğr. Üyesi Selman KIZILKAYA	Sağlık Haberleri Algısının Aracılık Rolü
4	Rojda ÇAKIR Dr. Öğr. Üyesi Selman KIZILKAYA	Kanonik Korelasyon ve Örnek Bir Uygulama
5	Arş. Gör. Nuh ATAMAN	Hasta İletişiminde Yapay Zeka Teknolojileri

6. OTURUM (Online)
AFET YÖNETİMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Engin ÇELEBİ	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 09:00 – 10:30
---	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Engin ÇELEBİ	Afet Yönetimi Sürecinde İletişimsel Etkinlik
2	Dr. Nur OKUTAN	Afet Yönetiminde İnsan-Hayvan Etkileşimlerini Anlamak
3	Dr. Öğr. Üyesi Yücel ÖZDEN	Türkiye’de Afet Yönetimi ve Mülki İdarenin Rolü
4	Dr. Arş. Gör. Sibel ERİŞKAN	Afet Yönetiminde Çok Kriterli Karar Verme: Bir Sistematik Literatür Taraması
5	Arş. Gör. Muhammed Habip BİLGİÇ	Afet Yönetiminde Önleyici Tedbirlerin Önemi
6	Dr. Nida GÜNSAN Arş. Gör. Kaan YİĞENOĞLU Prof. Dr. Haluk YERGİN	Uzaktan Çalışmanın Afet Yönetimi İçindeki Rolü

7. OTURUM (Online)

AFET POLİTİKASI

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Ferat KAYA		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 09:00 – 10:15
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğrencisi Abdurrahman SAYDAM Prof. Dr. Hamza BAHADIR ESER	Yerel Yönetimler ve Afet
2	Dr. Arş. Gör. Zehra AKGÜNGÖR	Doğal Afetlerin Ekonomik Maliyetleri ve Destekleyici Politikaları
3	Dr. Öğr. Üyesi Ferat KAYA	Son 30 Yıllık Süreçte Türkiye’de Yaşanan Deprem Felaketleri ve Siyasal İktidarların Söylemi
4	Dr. Muhittin IŞIK	Adalet ve Kalkınma Partisi’nin Afet Politikası Üzerine Bir Analiz
5	Dr. Öğrencisi Merve Nur YAŞAR Doç. Dr. Fatih Çağatay CENGİZ	AK Parti’nin Hepsini Yakala (Catch-All) Partisinden Hakim Partiye Dönüşümü Üzerine Bir İnceleme

8. OTURUM (Online)

AFET EKONOMİSİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. F. Müge SAKAR		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 09:00 – 10:15
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Ahmet Serhat ULUDAĞ	TOPSIS Sort-B Yönteminin Doğal Afet Risk Değerlendirmesinde Kullanılabilirliği: Meteorolojik Afetler Üzerine Bir Araştırma
2	Dr. Öğr. Üyesi İsmail Fatih CEYHAN	Doğal Afet Tahvilleri İle Diğer Afet Öncesi Finansman Araçlarının Karşılaştırmalı Analizi
3	Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Fatih YÜRÜK	Depremlerin Hisse Senedi Getirilerine Etkisi: Borsa İstanbul 100 Endeksi Üzerine Bir Uygulama
4	Dr. Huzeyfe TORUN	Kahramanmaraş Deprem Bölgesinin İşgücü Piyasasındaki Yeri
5	Dr. Arş. Gör. Arzu POLAT	Doğal Afetlere Yönelik Vergi İstisna ve Muafiyetlerinin İncelenmesi

9. OTURUM (Online)

AFET SOSYOLOJİSİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Ömer TAYLAN		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 10:30 – 11:45
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Betül Dilara ŞEKER	Depremlerin Toplumsal Cinsiyet Boyutunun Değerlendirilmesi
2	Doç. Dr. Samet ZENGİNOĞLU	Doğal Afetlerin Toplumsal ve Düşünsel Sonuçları: 1755 Lizbon Depremi Örneği
3	Dr. Öğr. Üyesi Aydoğan KUTLU	Toplum Sözleşmesi Kuramı Perspektifinde Doğal Afetler
4	Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AK	Afet Yönetimi İçin “Daha İyi” Bir Toplum Planlaması Üzerine Analiz
5	Dr. Arş. Gör. Gizem ORÇİN	Milli Komplo Teorilerinin Yükselişi: 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi Sonrasındaki Komplocu Söylemin Bileşenleri

10. OTURUM (Online)

AFET HUKUKU VE SİGORTACILIĞI

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Ferda KOÇ		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 10:30– 12:00
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Ferda KOÇ	Afet Yönetiminde "Mevzuat" Çıkmazı
2	Dr. Ertuğrul YAZAR	Afet Dönemlerinde İnsan Hakları Hukuku: Türkiye Örneği
3	Arş. Gör. Kemal GÜNLER	Doğal Afetler Karşısında Hukuk Devleti -Yargı Kararları Işığında Bir Değerlendirme-
4	Arş. Gör. Gencer Karabekir KARAGENÇ	Doğal Afetlerden Kaynaklı Zararların İdare Tarafından Tazmini
5	Dr. Arş. Gör. Emre BULUT Dr. Arş. Gör. Ahmed İhsan ŞİMŞEK	6 Şubat 2023 Depremi Öncesi ve Sonrası BİST Sigorta Endeksi Volatilitesi: EGARCH Modeli Analizi
6	Dr. Hatip YURGİDEN	Türkiye’de Doğal Afet Sigortacılığının Afet Ekonomisi Üzerine Yansımaları

11. OTURUM (Online)

ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE AFET DİPLOMASİSİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Emre KALAY	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 10:30 – 11:30
---	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Emre KALAY	Haiti’de Olan Haiti’de Kalır
2	Dr. Yasin ÖZTÜRK	Bir Uluslararası Hukuk Eleştirisi Olarak Üçüncü Dünya Yaklaşımı (TWAIL)
3	Dr. Arş. Gör. Emirhan KAYA	Türkiye-Mısır İlişkileri ve Afet Diplomasisi
4	Arş. Gör. Enes SEZER Arş. Gör. Muhammed Habip BİLGİÇ	Afet Diplomasisi ve Yumuşak Güç İlişkisi: Türkiye Örneği

12. OTURUM (Online)

ULUSLARARASI EKONOMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. Emre ÇITAK	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 10:30– 11:45
---	--

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Emre ÇITAK	Küresel Enerji Yönetişiminin Önündeki Engellerin Tartışılması: Riskler ve Yaklaşım Farklılıkları
2	Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Şehid GÖRÜŞ	Çin’de Sanayi Üretimi ile Finansal Stres Arasındaki Zamanla Değişen Granger Nedenselliği
3	Dr. Öğr. Gör. Selen ÖZÇELİK	Sanayisizleşmenin Sebepleri: Brezilya Örneği
4	Dr. Şule BATBAYLI	Balkan Ülkelerinin Tıp ve Eczacılık Ürünleri Dış Ticareti: Rekabet Gücü Analizi
5	YL Öğrencisi Mustafa GÜZELTAŞ Uğur AĞIRBAŞ	Akdeniz Ülkelerinde Turizm ve Ekonomik Büyüme İlişkisi

13. OTURUM (Online)

İSLÂM'DA AFET

Oturum Başkanı Doç. Dr. F. Müge SAKAR		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 14:00 – 15:15
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah CENGİZ	II. Abdülhamid Döneminde Eğitim Kurumlarında Salgın Hastalıklara Karşı Alınan Tedbirler
2	Dr. Öğr. Üyesi Abdulmelik İBRAHİMOĞLU	Sûfîlerin Doğal Afetlerle İlgili Yorumları
3	Dr. Nurten KULA	Doğal Afetlerin Teolojik Boyutları

14. OTURUM (Online)

İŞLETME YÖNETİMİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Murat KALKAN		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 14:00 – 15:30
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Gör. Bilgen Gaye YALPA Dr. Öğr. Üyesi Alptuğ AKSOY	Krizler Sırasında Stratejik Değişim ve Organizasyonel Dayanıklılıkta Dinamik Yeteneklerin Rolünün Araştırılması
2	Dr. Öğr. Üyesi Baran AKKUŞ Öğr. Gör. Sevim BAKIR KAYA	İşletmelerde Değişimin Gerekliliği ve Değişim Yönetimi
3	Dr. Öğr. Üyesi Murat KALKAN	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 10. Yılında Türkiye'deki Güncel Durum ve Tartışmalar
4	Prof. Dr. Hasan Basri MEMDUHOĞLU Öğr. Gör. Hayrullah DOĞRUEL	Yöneticilikte Özenli İletişim
5	Dr. Cennet GÜRBÜZ	Bulut Bilgi İşlem ve Bulut Muhasebesine Genel Bakış
6	Doç. Dr. Murat BURUCUOĞLU YL Öğrencisi Selim KÖSE	Perakende Sektöründe Tedarikçi Değerlendirme Kriterleri: Çok Departmanlı Alışveriş Merkezi Örneği

15. OTURUM (Online)

SERMAVE PİYASALARI

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Bora TOPAL	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 14:00 – 15:15
---	---

YAZAR BİLGİSİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1 YL Öğrencisi Rojda BOZDAĞ Doç. Dr. Müslüm POLAT	Risk Göstergeleri ile Menkul Kıymetler Borsası İlişkisi: Borsa İstanbul Örneği
2 Arş. Gör. Muhammet LEVET Prof. Dr. Turan ÖNDEŞ	BIST 100 Endeksi ile Enflasyon İlişkisi: Eş Bütünleşme ve Nedensellik Analizi
3 Dr. Öğr. Üyesi Bora TOPAL	Farklı Ağırlıklandırma Yöntemleri Kullanılarak Borsa İstanbul'da İşlem Gören Çimento İmalatı Faaliyetinde Bulunan Firmaların TOPSIS ile Performans Sıralaması
4 Dr. Öğr. Üyesi Seyhun TUTGUN	Feldstein-Horioka Bulmacasının Geçerliliğinin Kırılgan Beş Ülkelerde Test Edilmesi
5 Dr. Öğr. Üyesi Gökhan AKEL	Yapay Zekâ Destekli Dijital Pazarlama Araçlarının Seçimi: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi

16. OTURUM (Online)

FİNANS VE BANKACILIK

Oturum Başkanı Doç. Dr. Yunus YILMAZ	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 14:00 – 15:15
---	---

YAZAR BİLGİSİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
1 Doç. Dr. Hidayet GÜNEŞ	VIX Endeksinin Finansal Varlık Volatilitesi Üzerine Etkisi
2 Dr. Öğr. Üyesi Nagehan KESKİN	Sermaye Girişlerinin Farklı Bileşenlerinin Yurtiçi Kredi Büyümesi Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneği
3 Dr. Öğr. Üyesi Şerif DİLEK	Küresel Rekabetin Dönüşümü: Belirsizlik ve Kırılganlık Altında Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek
4 Dr. Arş. Gör. Faruk TEMEL	Zamanla Değişen Hurst Üsteli: Kripto Paralar Üzerine Bir Uygulama
5 Dr. Sultan SARI	Bankacılık Sektörü İnşaat Kredileri İle Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisinin Toda-Yamamoto Yöntemiyle İncelenmesi

17. OTURUM (Online)

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

Oturum Başkanı Doç. Dr. H. İbrahim ŞENGÜN		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 15:30 – 17:00
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Baran AKKUŞ Öğr. Gör. Sevim BAKIR KAYA	İnsan Kaynakları Yönetimi ve Teknoloji: İKY 4.0
2	Dr. Öğr. Üyesi Neşe SALİK ATA DR Öğrencisi Nesrin AKSU	Liderlik Tarzları ile İş Tatmini Arasındaki İlişki: Bir Meta Analiz Çalışması
3	Dr. Öğr. Üyesi Zeynep DEMİRGİL	Kariyerist Bireylerin Özellikleri ve Kariyerizme Karşı Örgütsel Öneriler
4	Öğretmen Büşra TÜFEKÇİ Prof. Dr. Ahmet KAYA	Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumunun Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
5	Doç. Dr. Adem YILMAZ	Fen Bilgisi Eğitimi Alanında Lisansüstü Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Akademik Yazım Süreçlerinin İncelenmesi
6	Dr. Öğr. Üyesi Tolga GÜL	Öğrencilere Yönelik Gerçekleştirilen İşkur Eğitimlerinin Öğrencilerin İşsizlik Kaygıları ve Gelecek Umutları Üzerindeki Etkisi: Örtük Sınıf Analizi Uygulaması

18. OTURUM (Online)

TÜRKİYE EKONOMİSİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Lütfü SİZER		Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 15:30 – 17:00
YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Doç. Dr. Altan ALDAN Dr. Huzeyfe TORUN	Türkiye’de Yarı Zamanlı Çalışmanın Belirleyicileri
2	Dr. Öğr. Gör. Fatih YETER	Türkiye’de 1980 Sonrası Sanayileşmenin Makro İktisadi Belirleyicileri
3	Gel. Uzm. Yrd. Ömer Faruk AKKAYA Dr. Öğr. Üyesi Canan ŞENTÜRK	Türkiye’de Doğrudan Yabancı Yatırım ve Dış Ticaret İlişkisi: Eşbütünlük ve Nedensellik Analizi
4	Dr. Öğr. Gör. Fatih YETER	Sanayileşme, İhracat ve Teknoloji: Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma için Ampirik Bulgular ve Politika Önerileri
5	Dr. Öğr. Üyesi Enes FİLİZ	Otomobil Fiyatları ile Otomobil Özellikleri Arasındaki İlişki: Türkiye Pazarı Örneği
6	YL Öğrencisi Mevlüt KARAAYTU Doç. Dr. Mehmet SONGUR	Uyuşturucu Suçu ve Gelir İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Analiz

19. OTURUM (Online)

TÜRKİYE'DE EKONOMİ POLİTİKASI

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TÜRKAN	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 15:30 – 16:45
---	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Fatih DEMİR	Türkiye’de Para İkamesi Histerisi: Dinamik ARDL Simülasyon Yaklaşımından Kanıtlar
2	Arş. Gör. Muhammad MOIZ Dr. Öğr. Üyesi Şerife GENÇ İLERİ	Türkiye’de Yeni Firma Oluşumu ve İşsizlik
3	Dr. Arş. Gör. Burhan DURGUN Dr. Öğr. Gör. Funda DURGUN Dr. Arş. Gör. Şener İLTER	Türkiye’de Ar-Ge Harcamaları ve Beşeri Sermayenin Çevresel Bozulmaya Etkisi
4	Dr. Öğrencisi Saim AYDIN Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TÜRKAN	Türkiye’de Helal Lojistiğin Uygulanabilirliği

20. OTURUM (Online)

ÇEVRE EKONOMİSİ

Oturum Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Hamza DOĞAN	Tarih: 13 Ekim 2023 (Cuma) Saat: 15:30 – 16:30
--	---

YAZAR BİLGİSİ		BİLDİRİ BAŞLIĞI
1	Dr. Öğr. Üyesi Ayhan KULOĞLU	Nitelikli Büyümenin Çevresel Sürdürülebilirlik Üzerine Etkisi: Ampirik Bir Analiz
2	Arş. Gör. İpek GÜRSOY Prof. Dr. Hasan AYYILDIZ	Tüketicilerin Düşük Karbon Tüketim Niyetine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi
3	Özgün CÜMANDÜR Emre KARADUMAN	Çevresel Politikalarda Karar Verme: Çevresel Kuznets Eğrisi ve Maliyet - Fayda Analizi
4	Dr. Öğrencisi Seyit ORDU	Çin’in Büyük Dönüşümü Sürdürülebilir Mi? Çevresel Dinamikler ve İktisadi Faktörler Arasındaki İlişkinin Analizi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ABSTRACTS

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİNDE EĞİTİM KURUMLARINDA SALGIN HASTALIKLARA KARŞI ALINAN TEDBİRLER

Abdullah CENGİZ

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, abdcngz66@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin hükmettiği topraklarda farklı dönemlerde deprem, yangın, kıtlık ve salgın hastalıklar gibi doğal afetler ortaya çıkmış ve bu doğal afetlerden biri olan salgın hastalıklar kısa zamanda büyük tahribata neden olmuştur. Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan kolera, çiçek, kabakulak, difteri ve boğmaca öksürüğü gibi salgın hastalıkların yayılma hızı askerî, ticarî ve eğitim gibi sosyal etkileşimin yoğun olduğu alanlarda etkilerini daha fazla hissettirmiştir. Sultan II. Abdülhamid tarafından eğitim alanında atılan gerekli adımların neticesinde Osmanlı topraklarındaki mekteplerin sayısı artırılmıştır. Bu dönemde eğitim faaliyetlerini sürdüren mekteplerde ortaya çıkan salgın hastalıkların yayılmasını önlemek ve toplumdaki tahribatı en aza indirmek için birtakım önlemler alınmış, bu önlemlerden biri belki de en önemlisi toplumun yoğun olduğu eğitim kurumlarındaki eğitime bir müddet ara verilmesi olmuştur. Bunun yanında nizamnameler hazırlanmış ve bu nizamnameler ile mekteplerin dikkatle temizlenmesine, doktorlar görevlendirilerek mektepteki talebelerin kontrol edilmesine ve aşılmasına dikkat edilmiştir. Bu çalışmada II. Abdülhamid dönemi eğitim kurumlarında ortaya çıkan salgın hastalıklara karşı alınan tedbirler dönemin şartlarına göre değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Eğitim kurumları, Salgın hastalıklar.

**MEASURES TAKEN AGAINST EPIDEMIC DISEASES IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS DURING THE REIGN OF ABDULHAMID II**

ABSTRACT

In the lands ruled by the Ottoman Empire, natural disasters such as earthquakes, fires, famine and epidemics occurred in different periods, and epidemics, one of these natural disasters, caused great destruction in a short time. The spread of epidemics such as cholera, smallpox, mumps, diphtheria and whooping cough in the Ottoman Empire made their effects felt more in areas where social interaction was intense, such as military, trade and education. As a result of the necessary steps taken by Sultan Abdülhamid II in the field of education, the number of schools in the Ottoman lands was increased. In this period, a number of measures were taken to prevent the spread of epidemics that emerged in the schools that continued their educational activities and to minimize the destruction in the society, and one of these measures, perhaps the most important one, was to suspend education in educational institutions where the society was concentrated for a while. In addition to this, regulations were prepared and with these regulations, attention was paid to the careful cleaning of the schools, the appointment of doctors to check the students in the schools and the vaccination of the students. In this study the measures taken against epidemic diseases that emerged in educational institutions during the reign of Abdulhamid II were tried to be evaluated according to the conditions of the period.

Keywords: Ottoman Empire, Educational institutions, Epidemics

SÛFİLERİN DOĞAL AFETLERLE İLGİLİ YORUMLARI

Abdulmelik İBRAHİMOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, melikvergi@gmail.com

ÖZET

Çoğunlukla insanın iradesi dışında meydana gelen ve can ve mal kaybına yol açan olaylara afet denir. Deprem, sel, yangın, bulaşıcı hastalıklar gibi büyük afetler insanlık tarihi boyunca meydana gelen felaketlerden bazılarıdır. İnsanoğlu yaşadığı afetlerin nedenlerini öğrenmeye ve bunlarla başa çıkmanın yollarını aramaya çalışmıştır. Bunun için öncelikle maddî tedbirleri alma yoluna gitmiş, yaşanabilecek can ve mal kayıplarını azaltmaya çalışmış, ardından da mânevî açıdan teselli bulmaya gayret etmiştir. Hemen her inanç sahibi insan kendi inancına uygun teselli yollarına başvurmuştur. İslam inancına göre bu teselli tevekkül ve teslimiyettir. Ayrıca her inanç sahibi yaşadığı afetleri kendi inancına uygun bir şekilde yorumlamıştır. Müslüman âlimler arasında da afetlere farklı bakış açısıyla yaklaşanlar olmuştur. Meselâ tefsircilerin, kelamcılarının ve tasavvufçularının afetlere yaklaşımı farklıdır. İşte bu tebliğde tasavvufçuların doğal afetlerle ilgili yorumlarına yer verilecektir. Bunun gayesi, sûfîlerin müfessir ve kelamcı gibi diğer âlimlerden ayrı olarak afet ve musibetlere nasıl yaklaştıklarını tespit etmektir. Tebliğin çerçevesi; konuyla ilgili kavramları ortaya koymak, doğal afetlerle ilgili âyet ve hadislere yer vermek, sûfîlerin gerek bu husustaki âyet ve hadislere gerekse yaşanan doğal afetlere dair yorumlarını kaydetmek ve genel bir değerlendirme yapmak şeklinde olacaktır. Sonuç itibarıyla sûfîler dışındaki diğer âlimlerin doğal afetleri âyet ve hadislerin ışığında zâhirî açıdan değerlendirdikleri, tasavvufçuların da bunlara Kur'ân ve sünnet çerçevesinde bâtinî yönden yaklaştıkları anlaşılmıştır. Yani sûfîlerden kimisi, yaşanan afetlerin gafletten uyanmaya, arınmaya ve kemâle ermeye vesile olduğunu söylemiş; kimisi de afetlerin işlenen günahlardan dolayı bir ceza olarak başa geldiğini dile getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Doğal afetler, Deprem, Sûfîlerin yorumları.

SŪFİS' INTERPRETATIONS ON NATURAL DISASTERS

ABSTRACT

Events that occur mostly outside of human will and cause loss of life and property are called disasters. Major disasters such as earthquakes, floods, fires, and infectious diseases are some of the disasters that have occurred throughout the history of humanity. Mankind has tried to find out the causes of the disasters they have experienced and to look for ways to cope with them. For this, he first tried to take material measures, tried to reduce the loss of life and property, and then tried to find spiritual consolation. Almost every believer has resorted to ways of consolation in accordance with his own belief. According to the Islamic belief, this consolation is tawakkul and submission. In addition, each believer has interpreted the disasters he experienced in accordance with his own belief. Among Muslim scholars, there were those who approached disasters from different perspectives. For example, commentators (mufassir), theologians and sūfīs have different approaches to disasters. In this paper, the interpretations of sūfīs about natural disasters will be given. The purpose of this is to determine how the sūfīs approach disasters and calamities separately from other scholars such as commentators and theologian. The framework of the paper is to reveal the concepts related to the subject, to include the verses and hadiths about natural disasters, to record the interpretations of the sūfīs on both the verses and hadiths on this issue and the natural disasters experienced, and to make a general assessment. As a result, it has been understood that scholars other than sūfīs evaluated natural disasters in the light of verses and hadiths from an external point of view, and mystics approached them from an internal point of view within the framework of the Qur'an and Sunnah. In other words, some of the sūfīs said that the disasters caused them to wake up from heedlessness, to be purified, and to reach perfection; some of them stated that disasters come as a punishment for the sins committed.

Keywords: Sūfism, Natural disasters, Earthquake, Interpretations of Sūfīs.

AFET VE ACİL DURUMLAR İÇİN ENGELLİLİK OLGUSUNUN SOYOLOJİK ANALİZİ

Abdurrahman MENGİ

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, abdurrahmanmengi@yyu.edu.tr

ÖZET

Afet ve acil durumlar insan yaşamını önemli derecede olumsuz etkilemektedir. Afet ve acil durumlarda normal gelişim gösteren bireylere kıyasla engelli bireylerin yaşamı daha fazla zarar görmektedir. Bu nedenle afet ve acil durumlara karşı korunmak ve muhtemel her türlü zararı azaltmak için her bireyin önceden hazırlıklı olması önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada afet ve acil durumlarda engelli bireylerin neler yaşadıkları ve nasıl etkilendikleri merak konusu olmuştur. Ayrıca afet ve acil durumlarda engellilik olgusunun nasıl bir durumla karşı karşıya kaldığı mevzuu engellilik sosyolojisi bağlamında sorgulama konusu olmuştur. Böylece bu araştırma afet ve acil durumlarda engellik olgusuna ilişkin sosyolojik bir projeksiyon tutma amacını taşımaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Araştırmada afet ve acil durumlarda engelli bireylerin büyük risklerle karşı karşıya kaldıkları, hatta normal gelişim gösteren bireylerin bile engelli kaldıkları ve engelli bireylerin afet ve acil durumlara hazırlıksız yakalanması sonucunda yaşamlarını yetirdiklerine dair bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmada afet ve acil durumlara hazırlıksız yakalanan ve ilk müdahalesi geç olan engelli bireylerin büyük dramlar yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmada engellilik olgusuna yönelik iyileştirme politikaları ve illeri araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet ve acil durumlar, engellilik olgusu, engellilik sosyolojisi.

SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF DISABILITY FOR DISASTER AND EMERGENCY SITUATIONS

ABSTRACT

Disasters and emergencies have a significant negative impact on human life. In disasters and emergencies, the lives of disabled individuals are more damaged than those of normally developing individuals. For this reason, it is important for each individual to be prepared in advance in order to be protected against disasters and emergencies and to reduce any possible damage. Therefore, in this research, what disabled individuals experience and how they are affected in disasters and emergencies has become a matter of curiosity. In addition, the issue of what kind of situation the phenomenon of disability faces in disasters and emergencies has become a subject of inquiry in the context of the sociology of disability. Thus, this research aims to keep a sociological projection on the phenomenon of disability in disasters and emergencies. The research was carried out with qualitative research method. Research data was collected through document review and semi-structured interview form. In the research, it has been found that disabled individuals face great risks in disasters and emergencies, even individuals with normal development remain disabled and that disabled individuals end their lives as a result of being caught unprepared for disasters and emergencies. In the research, it has been concluded that disabled individuals who are caught unprepared for disasters and emergencies and whose first response is late, experience great drama. In addition, the research made suggestions for improvement policies and provincial research on the phenomenon of disability.

Keywords: Disaster and emergencies, the phenomenon of disability, sociology of disability.

AFET VE ACİL DURUMLARDA ENGELLİ BİREYLER İÇİN RİSK ANALİZİ VE ZARARI AZALTMA ÖNLEMLERİ

Abdurrahman MENGİ

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, abdurrahmanmengi@yyu.edu.tr

ÖZET

Afet ve acil durumlar, insan yaşamını farklı şekillerde etkilemektedir. 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'de meydana gelen şiddetli depremle birlikte kamu stoku olan binaların sağlık durumu, depreme dirençli mekânların inşası, afet ve acil durum eğitimleri, risk analizi ve zararı azaltma gibi birçok konu yeniden tartışma konusu oldu. Afet ve acil durumlar, insan yaşamı oldukça olumsuz etkilenmekte ve normal gelişim gösteren bireylere kıyasla engelli bireyler daha çok zarar görmektedirler. Bu nedenle afet ve acil durumlara karşı korunmak ve muhtemel her türlü zararı azaltmak için her bireyin önceden hazırlıklı olması önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada afet ve acil durumlarda engelli bireyler için olası risklerin neler olduğu ve onlara yönelik tehlikeye karşı zararı azaltma tedbirlerin neler olduğu merak konusu olmuştur. Bu araştırmanın amacı, afet ve acil durumlarda engelli bireyler için bir risk analizi yapmak ve tehlikeye karşı zararı azaltma önlemlerine ilişkin bir araştırma yapmaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Araştırmada engelli bireyler için afet ve acil durum planlamasının temel aşamalarından biri olan afet ve acil durumda risk analizi ve zararı azaltma önlemlerine ilişkin verilere ulaşılmıştır. Araştırmada afet ve acil durumlarda engelli bireyler için risk analizi ve zararı azaltma önlemlerinin Türkiye'de oldukça yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada afet ve acil durumlar için engelli bireylerin eğitimlerine ve sonraki araştırmacılara yönelik önerilerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet ve acil durum, Engelli birey, Risk analizi ve zararı azaltma önlemleri.

RISK ANALYSIS AND HARMFUL REDUCTION MEASURES FOR DISABLED INDIVIDUALS IN DISASTER AND EMERGENCY SITUATIONS

ABSTRACT

Disasters and emergencies affect human life in different ways. With the severe earthquake that took place in Turkey on February 6, 2023, many issues such as the soundness of buildings with public stock, the construction of earthquake-resistant spaces, disaster and emergency drum training, risk analysis and mitigation became the subject of discussion. Disasters and emergencies affect human life negatively, and disabled individuals are more harmed than normally developing individuals. For this reason, it is important for each individual to be prepared in advance in order to be protected against disasters and emergencies and to reduce any possible damage. Therefore, in this research, the possible risks for disabled people in disaster and emergency situations and the measures to reduce the harm against the danger to them have been the subject of curiosity. The purpose of this research is to conduct a risk analysis for disabled individuals in disasters and emergencies and to conduct research on harm reduction measures against danger. The research was carried out with qualitative research method. Research data was collected through document review and semi-structured interview form. In the research, data on risk analysis and mitigation measures in disaster and emergency situations, which is one of the basic stages of disaster and emergency planning for disabled individuals, were obtained. In the research, it was concluded that risk analysis and harm reduction measures for disabled individuals in disaster and emergency situations are quite inadequate in Turkey. In the research, suggestions were made for the education of disabled individuals in disasters and emergencies and for future researchers.

Keywords: Disaster and emergency, Disabled individual, Risk analysis and mitigation measures.

YEREL YÖNETİMLER VE AFET

Abdurrahman SAYDAM

Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Anabilim Dalı, abdurrahmansaydam91@gmail.com

Hamza Bahadır ESER

Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı,
bahadireser@sdu.edu.tr

ÖZET

Afetler; deprem, sel, fırtına, toprak kayması, kuraklık, toprak erozyonu gibi doğal sebeplerden kaynaklanabileceği gibi insan kaynaklı ve iklim değişikliği, biyolojik silahların kullanılması, göç, nükleer patlamalar gibi sebeplerden de kaynaklanabilir. Afetler ister doğal ister insan kaynaklı olsun başta yerleşim yerleri olmak üzere günlük hayatı, olumsuz etkileyen ya da tamamen durduran olaylardır. Doğal afetlere karşı hazırlıklı olma konusu istisnasız tüm ülkeleri yakından ilgilendiren bir husustur. Zira Türkiye gibi bulunduğu coğrafi konum itibarıyla deprem kuşakları üzerinde ve üç denize kıyısı olan bir ülke için de doğal afetlere hazır olma konusu hayatiyet arz etmektedir. Kentler, insanların yoğun yaşadığı yerlerdir. Bir afet yaşanması durumunda kent merkezi ve çevresine müdahale imkânları kentleri önemli bir yönetim odağı haline getirmektedir. Bu noktadan hareketle afet yönetiminde, merkezi yönetim ile birlikte halka en yakın kamu kurumları olan yerel yönetimlere özellikle belediyelere önemli görevlerin düştüğünü ifade etmek mümkündür. Başta deprem sel gibi doğal afetler olmak üzere kent yaşamını olumsuz etkileyen afetlere karşı kentlerin hazırlıklı olması, en azından olumsuzlukları azaltmak amacıyla bir plan ve program çerçevesinde ve merkezi yönetim ile koordinasyon halinde hareket etmesi hayati öneme sahiptir. Çalışmamızda öncelikle olası afetlere karşı yerel yönetimlere verilen görev ve sorumluluklar tespit edilecek devamında yerel yönetimlerin afet yönetiminde karşılaşması muhtemel olumsuzluklar ve çözümlerine yönelik öneriler ortaya konularak çalışma sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Yerel Yönetim, Belediye, Kent.

LOCAL GOVERNMENTS AND DISASTER

ABSTRACT

Disasters; It may be caused by natural causes such as earthquakes, floods, storms, landslides, drought, soil erosion, as well as human-induced reasons such as climate change, use of biological weapons, migration, and nuclear explosions. Disasters, whether natural or human-caused, are events that negatively affect or completely stop daily life, especially residential areas and the cities. Being prepared for natural disasters is an issue that concerns all countries without exception. Because, for a country like Turkey, which is on earthquake zones due to its geographical location and has coasts on three seas, the issue of being prepared for natural disasters is vital. Cities are places where people live densely. In case of a disaster, intervention opportunities in the city center and its surroundings make cities an important management focus. From this point of view, it is possible to state that important duties fall on local governments, especially municipalities, which are the public institutions closest to the public, along with the central government, in disaster management. It is vital for cities to be prepared for disasters that negatively affect urban life, especially natural disasters such as earthquakes and floods, and to act within the framework of a plan and program and in coordination with the central government in order to at least reduce the negativities. In our study, first of all, the duties and responsibilities given to local governments against possible disasters will be determined, and then the study will be concluded by putting forward suggestions for possible negativities that local governments may encounter in disaster management and their solutions.

Keywords: Disaster, Disaster Management, Local Government, Municipality, City.

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK YAZIM SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ

Adem YILMAZ

Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, yilmazadem@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada fen bilgisi eğitimi alanında lisansüstü eğitim gören üniversite öğrencilerinin akademik yazım süreçleri incelenmiştir. Araştırma kapsamında akademik yazımı etkileyen, stres yönetimi, yaratıcı düşünme, yapay zekâ kullanımı ve motivasyon değişkenleri incelenmiştir. Araştırmaya 8 yüksek lisans ve 4 doktora öğrencisi katılmıştır. Araştırma örnekleme belirlenirken uygun örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sürecinde katılımcılara 6 hafta boyunca akademik yazım konusunda eğitimler verilmiş ve her hafta uygulamalı etkinlikler yaptırılmıştır. Etkinlikler boyunca stres yönetimi, yaratıcı düşünme, motivasyon ve yapay zekâ uygulamaları hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Uygulama boyunca her hafta çalışma yaprakları hazırlanmış ve bu çalışma yaprakları değerlendirme rubriği aracılığıyla puanlanmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde lisansüstü öğrencilerin çalışma yapraklarının ilk başlarda yetersiz düzeyde olduğu ve düşük puanlara sahip olduğu görülmüştür. Uygulamanın sonlarına doğru ise lisansüstü öğrencilerin akademik yazımlarında iyileştirmeler olduğu, stres yönetimini etkili bir şekilde yapabildiği, yapay zekâ kullanımı ile yaratıcı çözümler üretebildiği ve bunun sonucunda olumlu bir motivasyona sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik yazım, stres yönetimi, yaratıcı düşünme, yapay zekâ, motivasyon.

AN INVESTIGATION OF THE ACADEMIC WRITING PROCESSES OF
UNIVERSITY STUDENTS STUDYING POSTGRADUATE EDUCATION IN THE
FIELD OF SCIENCE EDUCATION

ABSTRACT

In this study, the academic writing processes of university students studying postgraduate education in the field of science education were examined. Within the scope of the research, stress management, creative thinking, use of artificial intelligence and motivation variables affecting academic writing were examined. Eight master's and four doctoral students participated in the study. A convenient sampling method was preferred when determining the research sample. The case study method, one of the qualitative research methods, was used in the research. During the research process, the participants were trained in academic writing for six weeks and practical activities were carried out weekly. Information about stress management, creative thinking, motivation and artificial intelligence applications were given during the activities. Throughout the application, worksheets were prepared every week and scored through an evaluation rubric. When the research results were analysed, it was seen that the worksheets of the graduate students were inadequate at the beginning and had low scores. Towards the end of the application, it was determined that graduate students improved their academic writing, could manage stress effectively, and could produce creative solutions using artificial intelligence. As a result, they had a positive motivation.

Keywords: Academic writing, stress management, creative thinking, artificial intelligence, motivation.

TOPSIS SORT-B YÖNTEMİNİN DOĞAL AFET RİSK DEĞERLENDİRMESİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ: METEROLOJİK AFETLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ahmet Serhat ULUDAĞ

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İ.İ.B.F., Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü,
serhat.uludag@omu.edu.tr

ÖZET

Doğal afetler, insanlara, mallara ve/veya çevreye vermiş olduğu zararlar dikkate alındığında risk oluşturan önemli olaylardır. Risk analizi ve değerlendirme ise, doğal afet risk yönetiminin temel unsurlarından biridir. Bu çalışmada doğal afetlerde risk analizi ve değerlendirme konusuna odaklanılmış ve doğal afetlerin etkilediği bölgelerin doğal afet riski açısından sınıflandırılmasında TOPSIS Sort-B yönteminin kullanılabilirliği araştırılmıştır. Bu bağlamda çalışmada, sınıflandırma amacıyla kullanılan TOPSIS Sort yönteminin bir uzantısı olan TOPSIS Sort-B vasıtasıyla, ABD’de 2013-2022 yılları arasında meydana gelen meteorolojik afetlerin neden olduğu toplam ölüm ve yaralanma sayıları, toplam maddi zarar, toplam mahsul zararı ve toplam zarar risk kriterleri dikkate alınarak 50 eyalet çok yüksek, yüksek, orta, düşük ve çok düşük derecede riskli olmak üzere 5 sınıfa ayrılmış ve ABD’nin meteorolojik doğal afet risk haritası çıkarılmıştır. Analizlerde, ilk olarak risk kriterleri eşit olacak şekilde ağırlıklandırılmış ve eyaletler sınıflandırılmıştır. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen duyarlılık analizinde ise, 5 risk kriteri birkez de CRITIC yöntemi kullanılarak ağırlıklandırılmış ve eşit ağırlıklandırmayla ulaşılan sonuçlar üzerinde meydana gelen değişiklikler analiz edilmiştir. Risk kriterlerinin eşit ağırlıklandırıldığı durumda 50 eyaletten 21’i çok yüksek; 9’u yüksek; 10’u orta; yine 10’u düşük derecede riskli eyaletler sınıfında yer alırken; çok düşük derecede riskli sınıfında hiçbir eyalet yer almamıştır. Risk kriterlerinin CRITIC yöntemiyle ağırlıklandırıldığı durumda ise, 50 eyaletten 23’ü çok yüksek; 7’si yüksek; 11’i orta; 9’u düşük derecede riskli eyaletler sınıfında yer alırken; çok düşük derecede riskli sınıfında yine hiçbir eyalet yer almamıştır. Elde edilen bulgular, analiz süreci, TOPSIS Sort-B’nin sadece meteorolojik afetlerin risk değerlendirmesi için değil; aynı zamanda, farklı doğal afetlere yönelik risk değerlendirme çalışmaları için de uygun bir algoritmaya sahip olduğunu göstermiştir. Buna ek olarak yöntem, coğrafi bölgeler için hangi doğal afetlerin risk teşkil edeceğinin belirlenmesi, konutların deprem riski açısından değerlendirilmesi vb. konular için de uygun bir yapıya sahiptir. Fakat, bu tür çalışmalarda risk değerlendirme kriterlerinin ağırlıklandırılması ve TOPSIS Sort-B’de profillerin oluşturulması süreçlerinde hassas olunmasına dikkat edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: TOPSIS Sort-B, CRITIC, Risk Değerlendirmesi, Meteorolojik Afetler, Doğal Afetler

USABILITY OF TOPSIS SORT-B FOR NATURAL DISASTER RISK ASSESSMENT: A STUDY ON METEOROLOGICAL DISASTERS

ABSTRACT

Natural disasters are significant events posing risk given their harms to the people, property and/or environment. Risk analysis and assessment are among the main elements of natural disaster risk management. Focusing on risk analysis and assessment in natural disasters, this study investigated the usability of TOPSIS Sort-B in classifying affected regions for natural disaster risk. Accordingly, using TOPSIS Sort-B, an extension of TOPSIS Sort used for classification, the study classified 50 states into 5 being of very high, high, medium, low and very low risk considering the risk criteria of total number of casualties, total material damage, total crop damage and total damage caused by meteorological disasters that occurred in the USA between 2013-2022, mapping the USA's meteorological natural disaster risk. First, risk criteria were equally weighted and states were classified. In the sensitivity analysis, 5 risk criteria were also weighted using CRITIC to analyze the variations from the results of equal weighting. In equal weighting, 21 of 50 states were found to be of very high risk while 9 were of high, 10 of medium and 10 of low risk, with no very low risk state. For weighting by CRITIC, 23 of 50 states were of very high risk while 7 were of high, 11 of medium and 9 of low risk, again with no very low risk state. Findings, analysis process showed that TOPSIS Sort-B has a suitable algorithm not only for risk assessment of meteorological disasters but also for risk assessment of different natural disasters. Furthermore, the method is suitable for determining which natural disasters pose risk for geographical regions, assessment of housings for earthquake risk. However, one should be sensitive in weighting risk assessment criteria and creating profiles in TOPSIS Sort-B.

Keywords: TOPSIS Sort-B, CRITIC, Risk Assessment, Meteorological Disasters, Natural Disasters

BİR KAMU DİPLOMASİSİ ARACI OLARAK BARZANÎ YARDIM VAKFI: 6 ŞUBAT 2023 DEPREM AFETİNDE KÜRDİSTAN BÖLGESEL YÖNETİMİ'NDEN TÜRKİYE'YE YARDIM ÖRNEĞİ

Ahmet Vedat KOÇAL

Arş. Gör., Dicle Üniversitesi İİBF., ahmetvedatk@gmail.com

ÖZET

6 Şubat 2023'te Türkiye'nin Güneydoğu ve Doğu Akdeniz bölgelerindeki on bir ili kapsayan alanda yıkıma ve resmî verilere göre elli binden fazla insanın ölümüne neden olan iki şiddetli depremin ardından, birçok ülkeden Türkiye'ye uluslararası yardım sevk edilmiştir.

En erken harekete geçen ve hedeflerine ulaşarak faaliyete başlayan yardım ekibi ve ekipman, Kürdistan Bölgesel Yönetimi tarafından gönderilmiştir. Ambulans, itfaiye ve enkaz kaldırılmasında kullanılan ağır iş makineleri gibi teknik ekipmanlardan ve arama-kurtarma ekipleri ile sağlık görevlilerinden oluşan ekiplerden oluşan ilk yardım konvoyu, hızla organize edilmiş, ilk depremden sonraki birkaç saat içerisinde yola çıkarılmıştır. Bu durumda, Kürdistan'ın Türkiye ile sınır komşuluğundan kaynaklanan coğrafi yakınlıkla birlikte, Kürdistan Bölgesel Yönetimi halkı ile deprem bölgesinde yerleşik nüfus arasındaki etno-kültürel ortaklığa dayalı toplumsal bağların rolü belirleyici olmuştur. Nitekim yardımın siyasal ve bürokratik kurumlar tarafından değil bir sivil toplum kuruluşu olan Barzanî Yardım Vakfı adına ve herhangi bir çağrı beklenmeksizin düzenlenmiş ve doğrudan afetten etkilenen toplumun hizmetine sunulmuş olması, tipik bir hükümetler arası yardım diplomasisi ilişkisinden farklı olarak, kamu diplomasisi etkinliği izlenimi vermiştir.

Bu çalışma, Barzanî Yardım Vakfı'nın 6 Şubat 2023 depremlerinde Türkiye'ye gönderdiği yardımları, toplumsal temelleri ve AFAD'la ilişkileri üzerinden kamu diplomasisi kavramı ışığında incelemek amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kavramlar: 6 Şubat 2023 Depremleri, Yardım, Kürdistan, Barzanî Yardım Vakfı, Kamu Diplomasisi.

**BARZANI CHARITY FOUNDATION AS A TOOL OF PUBLIC DIPLOMACY: THE
AID FROM KÜRDİSTAN REGIONAL ADMINISTRATION TO TÜRKİYE IN THE
6TH FEBRUARY EARTHQUAKE DISASTER**

ABSTRACT

After two severe earthquakes on February 6, 2023, which devastated an area covering eleven provinces in Türkiye's Southeastern and Eastern Mediterranean regions and killed more than fifty thousand people according to official data, international aid was sent to Türkiye from many countries.

The aid team and equipment, which took action and started its activities by reaching their targets earliest were sent by the Kurdistan Regional Government. The first aid convoy, consisting of technical equipment such as ambulance, fire engines and heavy construction machinery used in debris removal, and crews consisting of search and rescue teams and paramedics, was quickly organized and set out within a few hours after the first earthquake. Together with the geographical proximity of Kurdistan arising from its border with Türkiye, the role of the social ties based on ethno-cultural partnership between the people of the Kurdistan Regional Government and the population settled in the earthquake area has been decisive in this case. The fact that the aid was not organized by political and bureaucratic institutions, but on behalf of the Barzani Charity Foundation as a non-governmental organization, and was directly offered to the service of the society affected by the disaster without waiting for any call, gave the impression of public diplomacy activity, unlike a typical intergovernmental aid diplomacy relationship.

This study aims to discuss the aid sent by the Barzani Charity Foundation to Türkiye during the 6 February 2023 earthquakes, in the light of the concept of public diplomacy, through its social foundations and relations with AFAD.

Keywords: 6 February 2023 earthquakes, Aid, Kurdistan, Barzani Charity Foundation, Public Diplomacy.

İNSAN YAPIMI BİR AFET OLARAK KENTKIRIM: DİYARBAKIR ÖRNEĞİ

Ahmet Vedat KOÇAL

Arş. Gör., Dicle Üniversitesi İİBF., ahmetvedatk@gmail.com

ÖZET

Kentkırım, ilk kez Bosna savaşında, Boşnak kimliğini ve özellikle Osmanlı'nın kültürel mirasını çağrıştıran ve temsil eden yapıların, Mostar köprüsünün Sırp topçular tarafından bombalanarak yıkılmasıyla simgelenen biçimde hedef alınıp imhasından ilham alınarak kullanılan, klasik ceza hukukunun sadece kişiye, mala, kamu düzenine ve çevreye yönelik suç ve ceza sınıflandırmaları dışında, kenti tanımlayan ve kentsel değerleri temsil eden ve böylece sosyo-kültürel bellek işlevi gören mekânsal unsurlara zarar veren eylemlerin de suç ve ceza kategorisine dâhil edilmesi düşüncesini ve önermesini içeren, sosyal bilim literatürüne son yıllarda girmiş yeni bir terimdir.

Türkiye’de de 1930’lardan itibaren modernleşme amaçlı kent planlama ve uygulamaları ile özellikle 1950’lerde yoğunlaşmaya başlayan kırdan kente nüfus hareketleri, hızlı ve çarpık kentleşmeye dayalı mekânsal sonuçlarıyla, kentsel değer ifade eden yapı ve unsurların erozyona uğradığı ve giderek ortadan kalktığı, belirleyici bir kent-kırım etkeni olmuştur. Bu iki temel etkenin en belirgin sonuçlarıyla gözlenebilir olduğu örneklerden biri, Diyarbakır’da gerçekleşmiştir.

Bu çalışma, Osmanlı modernleşmesinden günümüze dek Diyarbakır’da yaşanan kentleşme süreçlerinin kentsel mekân üstündeki yıkıcı etki ve sonuçlarını, “kentkırım” kavramı ışığında tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır, Kentleşme, Göç, Kentlileşememe, Kentkırım.

URBICIDE AS A MAN-MADE DISASTER: THE CASE OF DIYARBAKIR

ABSTRACT

The *urbicide*, which was used for the first time to be inspired by the targeting and destruction of structures that evoke and represent the Bosnian identity and especially the cultural heritage of the Ottoman Empire, as symbolized by the bombing and destruction of the Mostar bridge by Serbian artillery in the Bosnian War, is a new term that has entered the social science literature in recent years, to contain the idea and proposition of including actions that damage the spatial elements that define the city and represent urban values and thus serve as a socio-cultural memory, in the category of crime and punishment, apart from the classical criminal law's classification of crimes and punishments only for persons, property, public order and the environment.

In Turkey, the urban planning and practices aimed modernization since the 1930s, and also the population movements from rural to urban areas, which started to intensify in the 1950s, became a decisive factor of urbicide by the spatial results based on rapid and unplanned urbanization, in which structures and elements expressing urban value are eroded and gradually disappeared.

This study aims to discuss the destructive effects and consequences of the urbanization processes experienced in Diyarbakır, from the Ottoman modernization to the present on the urban space, in the light of the concept of “urbicide”.

Keywords: Diyarbakır, Urbanization, Migration, Misurbanization, Urbicide.

TÜRKİYE’DE YARI ZAMANLI ÇALIŞMANIN BELİRLEYİCİLERİ¹

Altan ALDAN

Doç. Dr., Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, altan.aldan@tcmb.gov.tr

Huzeyfe TORUN

Dr., Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, huzeyfe.torun@tcmb.gov.tr

ÖZET

Türkiye’de ortalama çalışma saatleri akran ülkelerin birçoğuna göre yüksek seyretmektedir. Bu durum bir yandan çalışanların iş dışı aktivitelerini azaltırken bir yanda da ülkedeki istihdam oranının hızla yükselmesini sınırlayan unsurlardan biri olarak rol oynamaktadır. Ortalama çalışma saatlerinin yüksek olmasında tam zamanlı çalışanların haftalık çalışma saatlerinin yüksek olmasının yanında yarı zamanlı çalışanların payının düşük olması etkili olmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de yarı zamanlı çalışma olasılığı ile ilişkili demografik özellikler ile işyeri özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Hane Halkı İşgücü Anketi mikro verileri kullanılarak doğrusal olasılık modelleri tahmin edilmiştir. Modellerde cinsiyet, sosyal güvenlik sistemine kayıtlılık, yaş, eğitim düzeyi, eğitime devam durumu, işyerinin büyüklüğü ve sektörü ile ikamet edilen il değişkenleri kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre yarı zamanlı çalışma olasılığı kadınlar ve gençler arasında daha yüksektir. Benzer şekilde eğitime devam eden bireylerin yarı zamanlı çalışma olasılığı daha fazladır. Eğitim seviyesi açısından bakıldığında yarı zamanlı çalışma olasılığı en fazla orta okul ve genel lise mezunları arasında olmaktadır. Bu durum, diğer sorumlulukları nedeniyle işgücü piyasasında tam zamanlı çalışma şansı zor olan, yeterli eğitimleri de olmayan dezavantajlı gruplar açısından, yarı zamanlı çalışmanın işgücü piyasasına giriş için bir basamak olabileceğine işaret etmektedir. Öte yandan yarı zamanlı çalışma olasılığı kayıt dışı çalışanlar için daha yüksektir. Bu sonuç işverenlerin kayıtlı yarı zamanlı istihdama mesafeli yaklaştıkları şeklinde yorumlanabilir. Mevzuatta yarı zamanlı ve kayıt dışı çalışanların kayıtlı bir şekilde çalışmalarını kolaylaştıran düzenlemelerin yarı zamanlı istihdam edilenlerin oranını ve dolayısıyla istihdam oranını artırması beklenebilir.

Anahtar Kelimeler: İşgücü piyasası, yarı zamanlı çalışma, kayıt dışı istihdam.

¹ Bu çalışmada sunulan bulgular yazarlara aittir. Çalıştıkları kurum veya çalışanlarının görüşlerini temsil etmemektedir.

DETERMINANTS OF PART-TIME WORK IN TURKEY

ABSTRACT

Average working hours in Turkey are higher than in many peer countries. While this situation reduces the out-of-work activities of employees, it also plays a role as one of the factors limiting the rapid increase in the employment rate of the country. The high average working hours are driven by the high weekly working hours of full-time workers and the low share of part-time workers. This study aims to identify demographic and workplace characteristics associated with the probability of part-time work in Turkey. For this purpose, we estimate linear probability models using micro data from the Household Labor Force Survey. Gender, social security system enrollment, age, education level, education attendance, size and sector of the workplace and province of residence are used as the explanatory variables in the estimation models. The results suggest that the probability of part-time work is higher among women and young people. Similarly, individuals who continue their education are more likely to work as part-time employees. In terms of education level, the probability of part-time work is highest among secondary school and general high school graduates. This indicates that part-time work may be a stepping stone to enter the labor market for disadvantaged groups, who are unlikely to work full-time due to other responsibilities and lack adequate education. One other crucial dimension is that the probability of part-time work is higher for informal workers. This result can be interpreted as employers' distancing themselves from formal part-time employment. Regulations that facilitate the formalization of part-time and informal workers can be expected to increase the proportion of part-time workers and thus the employment rate.

Keywords: Labor market, part-time working, informal employment.

DOĞAL AFETLERE YÖNELİK VERGİ İSTİSNA VE MUAFİYETLERİNİN İNCELENMESİ

Arzu POLAT

Araş. Gör. Dr. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, arzuakyldz@gmail.com

ÖZET

Doğal afet kavramı ilk olarak akla depremleri getirmektedir. Çünkü ülkemiz başta olmak üzere dünyada en sık rastlanan doğal afet türü depremlerdir. Ancak sel, orman yangınları, deprem ve benzeri gibi doğa olayları yanında salgın hastalıklar ve böcek istilası gibi biyolojik olaylar da birer doğal afet türüdür. Yaşanılan büyük depremler maddi ve manevi olarak hem vatandaşlar hem de ekonomi üzerinde büyük etkiler yaratmaktadır. Bu etkileri en aza indirebilmek ve depremin zararlarını telafi edebilmek amacıyla ek kaynak olarak devlet vergi politikalarına başvurabilmektedir. Depremden dolayı özellikle üretimde rol alan bölgelerin zarar görmesi sonucu ekonomide yaşanan düşüşü telafi etmek ve deprem bölgelerinin tekrar yapılandırılabilmesi için var olan vergilerin oranlarının artırılması, bir defaya mahsus ek vergiler getirilmesi veya yeni vergilere başvurulması tercih edilebilen vergi politikalarındandır. Bir diğer vergi politikası ise doğal afetlere yönelik vergi istisna ve muafiyet uygulamalarıdır. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre “istisna ve muafiyet” kavramları “ayrı tutma” olarak tanımlanıp aynı anlama gelmektedir. Ancak vergi mevzuatına göre; vergi istisnası vergiye tabi olan mal veya hizmetlerin ekonomik ve siyasi nedenlerle vergi dışı bırakılması iken, vergi muafiyeti vergiye tabi mal ve hizmeti olan mükelleflerin ekonomik ve siyasi nedenlerle vergi dışı bırakılmasıdır. Vergi istisna ve muafiyeti uygulaması özellikle deprem gibi olağanüstü durumlarda önem arz eden uygulamalardır. Mücbir sebep sayılan olağanüstü durumlarda vergi mükelleflerinin ödevlerini tam olarak ve zamanında yerine getirmelerini beklemek doğru olmayacaktır. Sosyal devlet anlayışının da bir gereği olarak özellikle olağanüstü durumlarda devletin vatandaşlarının yanında olması ve mükelleflik boyutu ile vatandaşlarına kolaylık sağlaması gerekmektedir. Türkiye’de yaşanan doğal afetler sonrası vergi istisna ve muafiyetleri uygulanmış ve uygulanagelmektedir. Ancak bu uygulamaların yeterliliği her daim tartışma konusu olmaktadır. Bu kapsamda çalışmada özellikle Türkiye’de yaşanan doğal afetlerde (çoğunlukla deprem) uygulanan vergi istisna ve muafiyetleri, kapsamaları ve yeterlilik dereceleri ele alınarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afetler, deprem, vergi muafiyeti, vergi istisnası

AN ANALYSIS OF TAX EXCEPTIONS AND EXEMPTIONS FOR NATURAL DISASTERS

ABSTRACT

Natural disasters first brings to mind earthquake. Because earthquakes are the most common type of natural disaster in the world, especially in our country. However, natural events such as floods, forest fires, earthquakes and similar natural events, as well as biological events such as epidemics and insect infestations are also natural disasters. Major earthquakes have a great material and moral impact on both citizens and the economy. In order to minimize these effects and compensate for the earthquake damages, the government may resort to tax policies as additional resources. Increasing the rates of existing taxes, introducing one-off additional taxes or resorting to new taxes are among the tax policies that can be preferred in order to compensate for the decline in the economy as a result of the damage caused by the earthquake, especially in the regions that play a role in production, and to reconstruct the earthquake zones. Another tax policy is tax exemptions and exemptions for natural disasters. The words of "exception and exemption" are defined the same meaning. However, according to tax legislation, tax exception is the exclusion of taxable goods or services while tax exemption is the exclusion of taxpayers with taxable goods and services for economic and political reasons. It would not be correct to expect taxpayers to fulfill their obligations fully and on time in extraordinary situations that are considered force majeure. As a requirement of the social state understanding, especially in extraordinary situations, the state should stand by its citizens and provide convenience to its citizens with the dimension of tax liability. Tax exception and exemptions have been and continue to be applied after natural disasters in Turkey. In this study will examine the tax exception and exemptions applied especially in natural disasters (mostly earthquakes) in Turkey, their scope and adequacy levels.

Keywords: Natural disasters, earthquake, tax exception, tax exemption.

TOPLUM SÖZLEŞMESİ KURAMI PERSPEKTİFİNDE DOĞAL AFETLER

Aydoğan KUTLU

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, aydogan.kutlu@gmail.com

ÖZET

Klasik toplum sözleşmesi kuramı, devletin varlık nedenini insanların temel ve dokunulmaz hakları üzerinden gerekçelendirdiği için ilk bakışta doğal afetlerle ilgisiz görülebilir. Zira afetler daha çok karar-alma ve politika uygulama süreçleriyle birlikte düşünülür buna karşın toplum sözleşmesi, soyut ve felsefi bir konudur. Ancak özellikle son yıllarda ekolojik krizin ve küresel iklim değişikliğinin tetiklemesiyle daha sık ve yıkıcı doğal afetlerin görülmeye başlanması; konuya, anlık ve beklenmedik bir olay olmanın ötesinde daha geniş bir açıdan bakmayı gerektirmiştir.

Öncelikle afetler, toplum sözleşmesi kuramının en temel varsayımına meydan okumaktadırlar: Kurama göre, yurttaşlar, sınırsız ama tehlikeli özgürlüklerini barış ve güvenlikle takas ederler. Böylece devletin otoritesini kabul ederek sivil duruma geçerler. Bu bağlamda afetler, kamu düzeninde bir kesinti yaratarak geçici olarak doğa durumuna geri dönüşe yol açmaktadırlar. Pek çok afetten sonra görülen yağma, tecavüz gibi suçlar, sözleşme kuramında devletin temel varlık nedeni olan asayişin ortadan kalkmasını getirmektedir. İkinci olarak, sözleşme kuramının gizil bir unsuru olan güven, afet sonrasında çözülebilmektedir ki bu husus, afet sonrası çalışmalar için büyük önem taşımaktadır. Üçüncüsü, toplumsal yaşamın içinde hoşnutsuzluklar yaratan eşitsizliklerin ve ayrımcılıkların afetle birlikte isyankâr tepkilere yol açtığı görülmektedir. Bu hususu doğru biçimde anlayabilmek için yurttaşların ortak bir yönetimi nereye kadar meşru gördüklerini ve dolayısıyla toplum sözleşmesinin anlamını akılda tutmak gerekmektedir. Öte yandan afetler de yeni soruların sorulup yeni boyutların açılmasıyla toplum sözleşmesi kuramının zenginleşmesini sağlamaktadır. Ulusal ölçeğin ötesinde hak ve yükümlülükler, kuşaklararası adalet gibi hususlar, afetler sırasında daha da önem kazanmaktadır. Sonuç olarak toplum sözleşmesi kuramı, afetlerin pek üzerine düşünülmeyen siyasal sonuçlarını tartışmak ve aynı zamanda kuramın güncel koşullara göre yenilenmesini sağlamak için imkânlar sunmaktadır.

Bu kuramsal çerçeve içinde bu çalışma, afet olgusuna felsefi bir bakış açısıyla yaklaşmayı amaçlamakta; olgunun daha bütüncül ve genel boyutlarını aydınlatmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal afetler, Toplum sözleşmesi, İkinci doğa durumu, Güven, Kuşaklararası adalet.

NATURAL DISASTERS IN THE PERSPECTIVE OF SOCIAL CONTRACT THEORY

ABSTRACT

Since the classical social contract theory justifies the *raison d'être* of the state on the basis of the fundamental and inviolable rights of human beings, it may seem irrelevant to natural disasters at first glance. This is because disasters are mostly considered together with decision-making and policy implementation processes, whereas the social contract is an abstract and philosophical subject. However, the occurrence of more frequent and destructive natural disasters triggered by the ecological crisis and global climate change, especially in recent years, has necessitated a broader perspective on the issue beyond being momentary and unexpected events.

First of all, disasters challenge the most fundamental assumption of social contract theory: According to the theory, citizens exchange their unlimited but dangerous freedom for peace and security. Thus, they become civilians by accepting the authority of the state. In this context, disasters create an interruption in public order and lead to a temporary return to the state of nature. Crimes such as looting and rape, which occur after many disasters, bring about the disappearance of public order, which is the fundamental *raison d'être* of the state in contract theory. Secondly, trust, which is a latent element of contract theory, can be dissolved after a disaster, which is of great importance for post-disaster efforts. Thirdly, inequalities and discriminations that create discontent in social life lead to rebellious reactions after a disaster. In order to understand this issue correctly, it is necessary to keep in mind to what extent citizens see a common government as legitimate and therefore the meaning of the social contract. On the other hand, disasters also enrich social contract theory by raising new questions and opening new dimensions. Beyond the national scale, issues such as rights and obligations and intergenerational justice become more important during disasters. In conclusion, social contract theory offers opportunities to discuss the political consequences of disasters that are not often considered and at the same time to renew the theory according to current conditions.

Within this theoretical framework, this study aims to approach the phenomenon of disasters from a philosophical perspective; it aims to illuminate the more holistic and general dimensions of the phenomenon.

Keywords: Natural disasters, Social contract, Second state of nature, Trust, Intergenerational justice.

NİTELİKLİ BÜYÜMENİN ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ: AMPİRİK BİR ANALİZ

Ayhan KULOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, akuloglu@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Çevresel sürdürülebilirlik ve nitelikli büyüme, ekonomik gelişmeyi doğal kaynakların korunması ve sorumlu kullanımı ile uyumlu bir denge oluşturmayı amaçlayan birbirine iç içe geçmiş bir ilişki içinde bulunmaktadır. Verimli kaynak tahsisi, teknolojik ilerlemeler ve sosyal adalete odaklanan nitelikli büyüme, sonlu ekolojik kapasiteleri tüketmeden ekonomik refahı teşvik etmek için esastır. Çalışmanın amacı, büyüme kalitesinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çevresel sürdürülebilirliğe etkisini incelemektir. Çalışmamızda, çevresel sürdürülebilirlik ile ekonomik büyümenin kalitesi arasındaki ilişki 2002-2019 yılları arasında seçili gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler üzerinde incelenmiştir. Veri setleri üzerinde temel ağırlıklandırma ile çevresel sürdürülebilirlik ve nitelikli büyüme için endeksleme yapılarak panel regresyon analizi yapılmıştır. Sonuç olarak, gelişmiş ülkelerde ekonomik büyüme kalitesinin çevresel sürdürülebilirlik üzerine etkisi gelişmekte olan ülkelere daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Nitelikli büyüme, teknolojik ilerlemenin teşvik edilmesiyle yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, emisyonların azaltılmasına, kaynakların etkin kullanımına ve atık miktarının azalmasına olanak sağlayarak çevresel sürdürülebilirliğin artmasına katkıda bulunur. Ülkeler, sadece ekonomik büyümeyi hedeflemeyen, aynı zamanda çevresel faktörleri, toplumsal dengeyi ve uzun vadeli etkileri dikkate alan politika setleri belirlemelidir.

Anahtar Kelimeler: Nitelikli Büyüme, Çevre, Sürdürülebilirlik

**THE IMPACT OF QUALITATIVE GROWTH ON ENVIRONMENTAL
SUSTAINABILITY: AN EMPIRICAL ANALYSIS**

ABSTRACT

Environmental sustainability and qualitative growth are intertwined in a relationship aiming to establish a harmonious balance between economic development and the preservation and responsible usage of natural resources. Efficient allocation of resources, technological advancements, and quality growth focusing on social justice are essential to promote economic prosperity without depleting finite ecological capacities. The purpose of this study is to examine the impact of growth quality on environmental sustainability in both developed and developing countries. In our study, the relationship between environmental sustainability and the quality of economic growth was examined for selected developed and developing countries between 2002 and 2019. Panel regression analysis was conducted by indexing environmental sustainability and quality growth through fundamental weighting on the datasets. As a result, it was revealed that the influence of the quality of economic growth on environmental sustainability is greater in developed countries than in developing ones. Qualitative growth contributes to an increase in environmental sustainability by enabling the promotion of technological advancement, renewable energy, energy efficiency, emission reduction, efficient resource utilization, and waste reduction. Countries should design policy frameworks that consider not only economic growth but also environmental factors, societal balance, and long-term effects.

Keywords: Quality Growth, Environment, Sustainability

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ VE TEKNOLOJİ: İKY 4.0

Baran AKKUŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, bakkus@munzur.edu.tr

Sevim BAKIR KAYA

Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi, sevim.bkaya@dicle.edu.tr

ÖZET

İşletmeler için en önemli kaynak olan emek; verimli ve etkili bir şekilde yararlanıldığı takdirde rekabet açısından büyük avantaj sağlamaktadır. İnsan kaynakları yönetimi; insan kaynağının temini, eğitilmesi, etkin ve verimli şekilde yararlanılması gibi fonksiyonları yerine getirmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte işletmelerde insan kaynakları yönetimi de dijitalleşmeye başlamıştır. Özellikle 2011 yılından sonra ifade edilen “endüstri 4.0” kavramı diğer adıyla “dijital devrim” nesnelerin interneti gibi birçok yeni teknolojinin üretimde kullanılmasını amaçlamaktadır. Bunun yanında İKY 4.0 ile birlikte, insan kaynakları yönetiminde de işlevlerin yerine getirilmesi süreçlerinde alanla ilgili yazılımlardan ve internetten faydalanılmaktadır. Bu teknolojiler, süreçlerin daha etkin ve hızlı yürütülmesini sağlamaktadır. İnsan kaynaklarının temini esnasında sosyal medya kullanılabilirken, eğitimi sırasında bilişim teknolojilerinden yararlanılabilmektedir. Bu çalışmada insan kaynakları yönetiminin tarihsel gelişimi, İKY 4.0 kavramı, kullanılan teknolojiler ve etkileri açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Teknoloji, İKY 4.0

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT AND TECHNOLOGY: HRM 4.0

ABSTRACT

Labor is the most important resource for businesses; It provides a great competitive advantage if used efficiently and effectively. Human Resources Management; It carries out functions such as supplying, training, and utilizing human resources effectively and efficiently. With technological developments, human resources management in businesses has also started to become digital. The concept of "industry 4.0", also known as "digital revolution", which was expressed especially after 2011, aims to use many new technologies such as the Internet of Things in production. In addition, with HRM 4.0, field-related software and the internet are used in the processes of performing functions in human resources management. These technologies enable processes to be carried out more effectively and quickly. While social media can be used during the provision of human resources, information technologies can be used during training. In this study, the historical development of human resources management, the concept of HRM 4.0, the technologies used and their effects are explained.

Keywords: Human Resources Management, Technology, HRM 4.0

İŞLETMELERDE DEĞİŞİMİN GEREKLİLİĞİ VE DEĞİŞİM YÖNETİMİ

Baran AKKUŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, bakkus@munzur.edu.tr

Sevim BAKIR KAYA

Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi, sevim.bkaya@dicle.edu.tr

ÖZET

Toplumsal, ekonomik ve teknolojik değişimlerin hızla yaşandığı günümüzde işletmelerin bu değişimleri görmezden gelmeleri imkânsız görünmektedir. İşletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri için çevrelerindeki değişimlere ayak uydurmaları gerekmektedir. Değişimlere ayak uyduramayan işletmeler kriz yaşamakta, uydurabilenler ise hem karlarını hem de verimliliklerini artırmaktadırlar. Teknolojideki gelişim ve yenilikler artık işletmelerin bu değişime kayıtsız kalmalarını olanaksızlaştırmaktadır. Günümüzde bilgi ve teknolojideki değişimler örgütsel yapılar ve süreçler üzerinde değişim için bir baskı unsuru olmaktadır. Hızla değişen ortama uyum sağlayabilmek için işletmelerin çevik olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda örgütsel yapılarını esnek olarak dizayn etmeleri önem kazanmaktadır. Çevrelerindeki değişimlere daha hızlı cevap verebilen işletmeler ise rekabet avantajı elde etmektedirler. Sürekli bir değişimin içinde olan işletmelerin bu süreci etkin bir şekilde yönetme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda değişim yönetimi sürecin planlı ve bilinçli bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Bu sayede örgüt içinde değişime direnç gösterebilecek çalışanlarında değişimin gerekliliğini anlamaları sağlanarak, bu durumun önüne geçilebilmektedir. Bu çalışmada; örgütsel değişim, işletmelerde değişime neden olan faktörler, değişimin gerekliliği ve değişim yönetimi açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değişim, Örgütsel Değişim, Değişim Yönetimi.

NECESSITY OF CHANGE IN BUSINESSES AND CHANGE MANAGEMENT

ABSTRACT

In today's world where social, economic and technological changes are rapidly occurring, it seems impossible for businesses to ignore these changes. Businesses need to keep up with the changes in their environment in order to maintain their existence. Businesses that cannot keep up with changes experience crises, while those that can adapt increase both their profits and productivity. Developments and innovations in technology now make it impossible for businesses to remain indifferent to this change. Today, changes in information and technology put pressure on organizational structures and processes for change. Businesses need to be agile in order to adapt to the rapidly changing environment. In this context, it becomes important to design their organizational structures flexibly. Businesses that can respond faster to changes in their environment gain a competitive advantage. Businesses that are in a constant state of change have to manage this process effectively. In this context, change management ensures that the process is carried out in a planned and conscious manner. In this way, this situation can be prevented by ensuring that employees who may be resistant to change within the organization understand the necessity of change. In this study; organizational change, factors that cause change in businesses, the necessity of change and change management are explained.

Keywords: Change, Organizational Change, Change Management.

TÜRKİYE’DE DENİZ TAŞIMACILIĞI BAĞLANTISININ VE REEL EFEKTİF DÖVİZ KURUNUN İHRACAT ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Barış ÜLKER

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, baris.ulker@outlook.com

ÖZET

İhracat, Türkiye’nin ekonomik büyümeye yönelik stratejileri içindeki en önemli unsurlardan biridir. İhracatta ise deniz yolu ile yapılan taşımacılık, büyük bir önem taşımaktadır. Deniz yolu taşımacılığı özellikle maliyet ve kapasite yönlerinden diğer taşımacılık yöntemlerine göre avantaj sağlamaktadır. UNCTAD tarafından hazırlanan Düzenli Hat Taşımacılığı Bağlantı Endeksi – Liner Shipping Connectivity Index (LSCI), bir ülkenin deniz taşımacılığı sektörünün durumuna göre, küresel nakliye ağlarına ne kadar iyi entegre olduğunu göstermektedir. Söz konusu entegrasyon artışının, ihracat üzerinde olumlu etki yaratması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, reel efektif döviz kurunun da ihracat üzerinde kritik etkileri bulunmaktadır. Döviz kurundaki dalgalanmalar, ihracat hacmine direkt olarak yansımaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye’nin Düzenli Hat Taşımacılığı Bağlantı Endeksi’nin ve reel efektif döviz kurunun ihracat hacim etkisi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. 2006 – 2022 yıllarını kapsayan çeyreklik verilere Johansen Eşbütünleşme Testi ve Granger Nedensellik Testi uygulanmıştır. Yapılan testlerin sonucuna göre, söz konusu değişkenler arasında hem eşbütünleşme hem de nedensellik ilişkisi olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhracat, Deniz Taşımacılığı, Reel Efektif Döviz Kuru.

**THE EFFECTS OF MARITIME SHIPPING CONNECTIVITY AND REEL
EFFECTIVE EXCHANGE RATE ON EXPORTS IN TÜRKİYE**

ABSTRACT

Export is one of the most important elements of Türkiye's strategies towards the economic growth. Yet, maritime transportation is very crucial for export. It has advantage over other transportation methods from the aspect of cost and capacity. The Liner Shipping Connectivity Index (LSCI) prepared by UNCTAD indicates how well countries are connected to global shipping networks based on the status of their maritime transport sector. It is expected that increase of this integration will show positive effect on exports. Besides, reel effective exchange rate also have crucial effects on exports. The fluctuations of the exchange rate directly changes the export volume.

In this study, the effects of Türkiye's Liner Shipping Connectivity Index and real effective exchange rate on export volume index are investigated. Johansen cointegration tests and Granger Causality tests are applied to the quarterly data involving 2006 – 2022 period. According to the results of the tests, there are both cointegration and causality relationship among the indicated variables.

Keywords: Export, Maritime Shipping, Real Effective Exchange Rate

DEPREMLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Betül Dilara ŞEKER

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, dilaraseker@hotmail.com

ÖZET

Afetler, toplumları ve çevreyi fiziksel, ekonomik ve insani açıdan olumsuz etkileyerek mevcut işleyişi ve koşulları bozan olaylardır. Bu olaylar temelde sosyal olgulardır ve genellikle hazırlık, ilk müdahale ve uzun vadeli iyileşme ve yeniden yapılanma aşamalarını içerir. Depremler, en ölümcül ikinci doğal afet olarak kabul edilirler ve öngörülemezlerdir. Geniş çaplı yıkıma, can kaybına ve insanların derin ve kalıcı etkiler yaşamasına neden olabilirler.

Kahramanmaraş, 6 Şubat 2023 tarihinde, 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde iki deprem ve bir dizi artçı sarsıntı yaşadı. Bu depremler, birçok kişi üzerinde psikolojik, fiziksel, sosyal ve ekonomik etkiler yarattı. Depremler, toplum içindeki hiyerarşileri belirginleştirerek sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri artırabilir ve belirli insan gruplarını sistematik olarak dezavantajlı, savunmasız hale getirebilir.

Cinsiyet, afet sırasında ve sonrasında savunmasızlığın en önemli nedenlerinden biri olarak kabul edilir ve toplumsal ayrımcılığın temel unsurudur. Kadınlar, afetlere karşı daha yüksek hassasiyete sahiptirler ve maddi hasara veya fiziksel zarara maruz kalma olasılıkları da daha yüksektir. Ayrıca, kadınların iyileşme kapasiteleri; cinsiyet rolleri ve normları, güç ve kaynaklara eşitsiz erişimden etkilenir. Afetler aynı zamanda kadınların kimlik ve rollerinin fiziksel ve sosyal açıdan nasıl değiştiğini anlamamıza yardımcı olur. Afet sonrasında da kadınlar, genellikle erkeklere göre daha savunmasız hale gelirler. Kadınların afet sonrası bakım verme rolleri artar ve kaynaklara erişimleri sınırlıdır. Bu nedenle, kadınların afetlere karşı durumlarının güçlendirilmesi, afete dayanıklı toplumların oluşturulmasının önemli bir parçasını teşkil eder.

Bu çalışmada, deprem gibi doğal afetlerde kadınların toplumsal cinsiyet bağlamındaki konumları, ilgili alan yazın ışığında değerlendirilecektir. Ayrıca, kadınların afet yönetimindeki rolleri de ele alınacaktır. Afet çalışmalarında toplumsal cinsiyet konularının ve farkındalığının, olası afet sonrası müdahale süreçlerini nasıl etkileyebileceği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afetler, Deprem, Kadın, Deprem Sonrası Müdahale.

EVALUATION OF THE GENDER DIMENSION OF EARTHQUAKES

ABSTRACT

Disasters negatively impact societies and the environment, disrupting the existing order and conditions in physical, economic, and humanitarian aspects. These events are fundamentally social phenomena and typically encompass stages of preparedness, initial response, and long-term recovery and reconstruction. Earthquakes, considered the second deadliest natural disaster, are unpredictable and can lead to widespread destruction, loss of life, and profound and lasting effects on individuals.

On February 6, 2023, Kahramanmaraş experienced two earthquakes measuring 7.7 and 7.6 and a series of aftershocks. These earthquakes had psychological, physical, social, and economic impacts on many individuals. Earthquakes can accentuate social and economic inequalities by highlighting societal hierarchies, systematically disadvantaging and rendering certain groups vulnerable.

Gender is recognized as one of the primary factors contributing to vulnerability during and after disasters and is a fundamental element of social discrimination. Women are more sensitive to disasters and are at a higher risk of experiencing physical damage or harm. Furthermore, their capacity for recovery is influenced by gender roles, norms, and unequal access to power and resources. Disasters also provide insight into how women's identities and roles undergo physical and social transformation. Following disasters, women often become more vulnerable compared to men. Their caregiving roles expand, and their access to resources becomes limited. Therefore, empowering women in the aftermath of disasters is crucial in building disaster-resilient communities.

This study aims to evaluate the social gender context of women during natural disasters like earthquakes, drawing insights from relevant literature. Additionally, it will explore the roles of women in disaster management. The study emphasizes the potential impact of gender-related issues and awareness in influencing post-disaster intervention processes.

Keywords: Disasters, Earthquake, Women, Post-Earthquake Response.

KRİZLER SIRASINDA STRATEJİK DEĞİŞİM VE ORGANİZASYONEL DAYANIKLILIKTA DİNAMİK YETENEKLERİN ROLÜNÜN ARAŞTIRILMASI

Bilgen Gaye YALPA

Öğr. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, bgyalpa@gmail.com

Alptuğ AKSOY

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, aksoyalptug@gmail.com

ÖZET

Özellikle son yirmi yıl içerisinde yaşanan küresel krizlerin yarattığı benzeri görülmemiş zorluklar, firmaların sürdürülebilirliğini ve rekabet edebilirliğini sağlamada organizasyonel dayanıklılığın kritik önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Bir firmanın değişen çevreye yanıt olarak kaynaklarını ve yeterliliklerini yeniden yapılandırma, yenileme ve artırma kapasitesini kapsayan Dinamik Yetenekler (DY) kavramı, stratejik değişimi ve organizasyonel esnekliği destekleyen mekanizmaları anlamak için önemli bir teorik çerçeve olarak ortaya çıkmıştır. Bu araştırma, mevcut literatürün kapsamlı bir teorik analizini yaparak, DY'nin krizler sırasında stratejik değişimi ve örgütsel dayanıklılığı teşvik etmedeki rolünü açıklamayı ve Spesifik olarak, DY'yi oluşturan unsurları tanımlamayı, DY'nin stratejik değişimi ve kurumsal dirençliliği etkilediği mekanizmaları açıklamayı ve DY, stratejik değişim ve kurumsal dirençlilik arasındaki ilişkiyi düzenleyen bağlamsal faktörleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çok sayıda teorik perspektiften, Kaynak Temelli Görüş, Bilgi Temelli Görüş ve Karmaşıklık Teorisi dahil, içgörüler sentezleyen, bu araştırma, DY, stratejik değişiklik ve organizasyonel direnç arasındaki ilişkileri belirleyen ve bu ilişkilerin gücünü ve yönünü etkileyen sınır koşullarını belirleyen bir kavramsal model ortaya koymaya çalışması bakımından da önem arz etmektedir. Mevcut literatürün titiz bir analizi aracılığıyla, bu araştırma, DY, stratejik değişim ve organizasyonel direnç arasındaki karmaşık etkileşimi aydınlatarak ve bu çok yönlü ilişkinin anlaşılmasını daha da zenginleştirebilecek gelecekteki araştırmalar için yolları belirleyerek, DY çerçevesinin teorik ilerlemesine katkıda bulunmayı da amaçlamaktadır. Sonuçta olarak bu teorik çalışma, dinamik ve çalkantılı küresel ortamın yarattığı sayısız zorluk karşısında kuruluşların dayanıklılığını artırmayı amaçlayan strateji ve müdahalelerin geliştirilmesine rehberlik edebilecek değerli teorik anlayışları uygulayıcılara ve politika yapıcılara sağlama noktasında bir rehber niteliğinde olacak şekilde dizayn edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dinamik yetenekler, stratejik değişim, organizasyonel dayanıklılık.

EXPLORING THE ROLE OF DYNAMIC CAPABILITIES IN STRATEGIC CHANGE AND ORGANIZATIONAL RESILIENCE DURING CRISES

ABSTRACT

The unprecedented challenges posed by the recent global crises have underscored the critical importance of organizational resilience in ensuring the sustainability and competitiveness of firms. The concept of Dynamic Capabilities (DC), which encompasses a firm's capacity to reconfigure, renew, and augment its resources and competencies in response to the changing environment, has emerged as a pivotal theoretical framework for understanding the mechanisms that underpin strategic change and organizational resilience. This research seeks to elucidate the role of DC in fostering strategic change and organizational resilience during crises by conducting a comprehensive theoretical analysis of the existing body of literature. Specifically, it aims to delineate the constituent elements of DC, explicate the mechanisms through which DC influence strategic change and organizational resilience, and identify the contextual factors that moderate the relationship between DC, strategic change, and organizational resilience. By synthesizing insights from multiple theoretical perspectives, including the Resource-Based View, the Knowledge-Based View, and the Complexity Theory, this research endeavors to develop a conceptual model that delineates the interrelationships between DC, strategic change, and organizational resilience, and outlines the boundary conditions that influence the strength and direction of these relationships. Through a rigorous analysis of the extant literature, this research aspires to contribute to the theoretical advancement of the DC framework by elucidating the complex interplay between DC, strategic change, and organizational resilience, and by identifying avenues for future research that can further enrich our understanding of this multifaceted relationship. Ultimately, this research aims to provide practitioners and policymakers with valuable theoretical insights that can guide the development of strategies and interventions aimed at enhancing the resilience of organizations in the face of the myriad challenges posed by the dynamic and turbulent global environment.

Keywords: Dynamic capabilities, strategic change, organizational resilience.

DÖNÜŞÜMCÜ LİDERLİK, PSİKOLOJİK GÜVENLİK VE ORGANİZASYONEL YENİLİĞİN ÇALIŞAN REFAHI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KURAMSAL BİR MODEL ÖNERİSİ

Bilgen Gaye YALPA

Öğr. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, bgyalpa@gmail.com

Süleyman Cem BOZDOĞAN

Öğr. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, cembozdogan@osmaniye.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, Dönüşümcü Liderlik, Psikolojik Güvenlik, Organizasyonel Yenilik ve Çalışan Refahı arasındaki karşılıklı ilişkileri araştıran teorik bir model önermek amacı ile dizayn edilmiştir. Mevcut literatürden yararlanarak, Dönüşümcü Liderliğin Psikolojik Güvenliği teşvik ettiğini, bunun da Organizasyonel İnovasyon üzerinde etkili olduğu ve sonuçta Çalışan Refahını artırdığına yönelik çeşitli sektörlere ait saha araştırmaları mevcuttur. Yapılan araştırmalar neticesinde, Psikolojik Güvenliğin Dönüşümcü Liderlik ile Organizasyonel Yenilik arasındaki ilişkiye aracılık ettiği ve Organizasyonel Yeniliğin de Psikolojik Güvenlik ile Çalışan Refahı arasındaki ilişkiye için aracılık rolü üstlendiğini öne süren sıralı bir aracılık model önerisi çıkarımına dayanmaktadır. Model önerisi, bu ilişkileri tasvir ederek liderlik stillerinin, psikolojik yapıların ve yenilikçi yeteneklerin çalışanların refahı üzerindeki çok boyutlu etkisini anlamak için kapsamlı bir çerçeve sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dönüşümcü Liderlik, Psikolojik Güvenlik, Organizasyonel Yenilik, Çalışan Refahı.

THE IMPACT OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP, PSYCHOLOGICAL SAFETY, AND ORGANIZATIONAL INNOVATION ON EMPLOYEE WELL-BEING: PROPOSAL OF A THEORETICAL MODEL

ABSTRACT

This study proposes a theoretical model exploring the interrelationships between Transformational Leadership, Psychological Safety, Organizational Innovation, and Employee Well-being. Drawing on existing literature, it posits that Transformational Leadership fosters Psychological Safety, which in turn, catalyzes Organizational Innovation, ultimately enhancing Employee Well-being. The model suggests a sequential mediation, where Psychological Safety mediates the relationship between Transformational Leadership and Organizational Innovation, and Organizational Innovation mediates the relationship between Psychological Safety and Employee Well-being. By delineating these relationships, the model provides a comprehensive framework for understanding the multidimensional impact of leadership styles, psychological constructs, and innovative capabilities on employee welfare.

Keywords: Transformational Leadership, Psychological Safety, Organizational Innovation, Employee Well-Being.

**FARKLI AĞIRLIKLANDIRMA YÖNTEMLERİ KULLANILARAK
BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN ÇİMENTO İMALATI
FAALİYETİNDE BULUNAN FİRMALARIN TOPSIS İLE
PERFORMANS SIRALAMASI**

Bora TOPAL

Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi, boratopal@ardahan.edu.tr

ÖZET

Dünyada yaşanan teknolojik gelişmelerin yanı sıra ekonomik krizlerin de her an ortaya çıkmasının muhtemel olduğu günümüzde, firmalar için performans ölçümü ve değerlemesi oldukça önemlidir. Ayrıca rekabetçi piyasa alanında da firmanın hem rekabet gücünün artırılması hem de piyasadaki yerinin belirlenmesinde performans tespitine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bakımdan firma performansının tespiti konusunda farklı yöntemlerden yararlanılmaktadır. Çalışma kapsamında Borsa İstanbul'da (BIST), İmalat Sektörü-Taş ve Toprağa Dayalı Alt Sektöründe işlem gören ve çimento imalatı faaliyetinde bulunan 10 firmanın 2013-2022 dönemine ilişkin belirlenen finansal oranlarının farklı kriter ağırlıklarına göre performans sıralaması tespit edilerek, kullanılan kriter ağırlıklarına göre uygulanan çok kriterle karar verme yöntemiyle firmaların piyasa değerleri kıyaslanmıştır. Kriter ağırlıklarının belirlenmesinde AHP (Analytic Hierarchy Process) ve ENTROPİ yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmada firmaların performansları, Cari Oran, Nakit Oran, Asit-Test Oranı, Net Kâr Marjı, Esas Faaliyet Kârlılığı, Özsermaye Kârlılığı, Finansal Kaldıraç, Satışlardaki Büyüme, Stok Devir Hızı, Aktif Devir Hızı, Özsermaye Devir Hızı ve Hisse Başına Kazanç olmak üzere 12 kriter dikkate alınarak, kullanılan farklı kriter ağırlıklarına göre TOPSIS çok kriterli karar verme yöntemiyle belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Performans Sıralaması, AHP, Entropi, TOPSIS, Çimento Sektörü

**PERFORMANCE RANKING OF CEMENT MANUFACTURING COMPANIES
TRADED IN BORSA ISTANBUL USING DIFFERENT WEIGHTING METHODS
USING TOPSIS**

ABSTRACT

In today's world, where economic crises are likely to occur at any time as well as technological developments in the world, performance measurement and evaluation are very important for companies. In addition, in the competitive market field, performance determination is needed to both increase the competitiveness of the company and determine its place in the market. In this regard, different methods are used to determine company performance. Within the scope of the study, the performance ranking of the financial ratios determined for the period 2013-2022 of 10 companies traded in the Manufacturing Sector-Stone and Soil-Based Subsector and engaged in cement manufacturing activities was determined in Borsa Istanbul (BIST) according to different criteria weights, and the market values of the companies were compared using a multi-criteria decision-making method applied according to the criteria weights used. AHP (Analytical Hierarchy Process) and ENTROPY methods were used to determine the criterion weights. In the study, the performances of the companies are evaluated according to 12 factors: Current Ratio, Cash Ratio, Acid-Test Ratio, Net Profit Margin, Operating Profitability, Return on Equity, Financial Leverage, Growth in Sales, Stock Turnover Rate, Asset Turnover Rate, Equity Turnover Rate and Earnings Per Share. The criteria were determined by the TOPSIS multi-criteria decision making method according to the different criterion weights used.

Keywords: Performance Ranking, AHP, Entropy, TOPSIS, Cement Sector.

TÜRKİYE'DE AR-GE HARCAMALARI ve BEŞERİ SERMAYENİN ÇEVRESEL BOZULMAYA ETKİSİ

Burhan DURGUN

Arş. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, burhan.durgun@dicle.edu.tr

Funda DURGUN

Öğr. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, funda.uncu@dicle.edu.tr

Şener İLTER

Arş. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi, sener.ilter@dicle.edu.tr

ÖZET

Gelişmekte olan ülkelerde ağırlıklı olarak fosil yakıtların kullanıldığı büyüme sürecinde çevre kalitesi ikinci plana atılmaktadır. Sera gazı emisyonlarının artan hacmi ekosistemi bozarak çevresel riskleri artırmaktadır. Yaşanan iklim değişikliğiyle çevresel bozulmanın etkilerinin telafi edilmesi her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Ülkelerin bilgi ve teknoloji üretme kapasitesi antropojenik faaliyetlerin neden olduğu çevresel bozulmanın olumsuz etkilerini kontrol etmede önemli rol oynayabilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada beşeri sermaye, ar-ge harcamaları ve toplam faktör verimliliğinin çevresel bozulmaya (sera gazı emisyonu) etkisi incelenmiştir. Türkiye özelindeki analiz 1990-2019 dönemini kapsamaktadır. Bayer-Hanck bileşik eşbütünleşme testinin kullanıldığı çalışmada değişkenler arasında uzun dönemli ilişki tespit edilmiştir. Uzun dönem esneklikleri tüm değişkenlerin sera gazı salınımı üzerinde negatif etki yarattığını ortaya koymaktadır. Ancak ar-ge harcamalarının sera gazı salınımı üzerindeki etkisi anlamsızdır. Sera gazı salınımının azaltılmasında en büyük etki beşeri sermayeden gelmektedir. Nedensel bağlantılar vektör hata düzeltme modeline dayalı Granger nedensellik testi ile incelenmiştir. Beşeri sermayeden sera gazı emisyonuna, ar-ge harcamalarından beşeri sermayeye doğru tek yönlü; toplam faktör verimliliği ve beşeri sermaye arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre Türkiye'nin bilgi ve teknoloji üretme kapasitesi çevre kalitesinin yükseltilmesinde faydalı bir araç olarak kullanılabilir. Eğitim düzeyinin kapsamlı bir şekilde yükseltilmesi, yenilenebilir enerji yatırımların artırılması ve enerji kullanımında verimliliğin sağlanmasının çevresel tahribatın azaltılmasında etkin politikalar olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sera gazı emisyonu, Beşeri sermaye, Ar-ge harcamaları, Toplam faktör verimliliği.

THE IMPACT OF R&D EXPENDITURES AND HUMAN CAPITAL ON ENVIRONMENTAL DEGRADATION IN TÜRKİYE

ABSTRACT

In developing countries, environmental quality takes a back seat to the growth process, which is predominantly based on fossil fuels. The increasing volume of greenhouse gas emissions disrupts ecosystems and increases environmental risks. With climate change, the effects of environmental degradation are becoming more and more difficult to offset. The capacity of knowledge and technology production of countries can play an important role in controlling the negative impacts of environmental degradation caused by anthropogenic activities. In this context, this study analyzes the impact of human capital, R&D expenditures and total factor productivity on environmental degradation (greenhouse gas emissions). The analysis for Türkiye covers the period 1990-2019. The study, using the Bayer-Hanck combined cointegration test, found a long-run relationship between the variables. Long-run elasticities reveal that all variables have a negative impact on greenhouse gas emissions. However, the effect of R&D expenditures on greenhouse gas emissions is insignificant. The greatest impact on reducing greenhouse gas emissions comes from human capital. Causal relationships are analyzed using the Granger causality test based on the vector error correction model. A unidirectional causality relationship was found between human capital and greenhouse gas emissions, a bidirectional causality relationship between R&D expenditures and human capital, and a bidirectional causality relationship between total factor productivity and human capital. According to these results, the knowledge and technology production capacity of Türkiye can be used as a useful tool in improving environmental quality. A comprehensive increase in the level of education, increasing investments in renewable energy and ensuring efficiency in energy use are considered to be effective policies in reducing environmental damage.

Keywords: Greenhouse gas emissions, Human capital, R&D expenditures, Total factor productivity.

SAĞLIK HABERLERİ ALGISININ ARACILIK ROLÜ¹

Büşra BUĞDALI

Dicle Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, busra.bugdali1@gmail.com

Selman KIZILKAYA

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, selman.kizilkaya@dicle.edu.tr

ÖZET

Araştırmanın amacı, sağlık sistemlerine güvensizlik ile sağlık çalışanlarına şiddet uygulama niyeti arasındaki ilişkide sağlık haberleri algısının aracılık rolünü ortaya koymaktır. Araştırmada, veri toplamak amacıyla anket formu kullanılmıştır. Anket içerisinde, kişisel özelliklerin yanı sıra “Sağlık Çalışanına Şiddet Uygulama Niyeti Ölçeği”, “Sağlık Sistemlerine Güvensizlik Ölçeği” ve “Sağlık Haberleri Algısı Ölçeği” yer almaktadır. Araştırmaya, 18 yaş üstünde olan ve son 1 yıl içerisinde sağlık kuruluşundan hizmet alan toplam 693 kişi katılım sağlamıştır. Elde edilen sonuçlarda, sağlık sistemlerine güvensizlik ile sağlık çalışanlarına şiddet uygulama niyeti arasında pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sağlık sistemlerine güvensizlik ile sağlık çalışanlarına yönelik şiddet uygulama niyeti arasındaki ilişkide sağlık haberleri algısının aracılık rolünün anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Sistemi, Şiddet, Sağlık Haberleri Algısı.

¹ Bu çalışma, TUBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında “Sağlık Sistemlerine Olan Güvensizlik ile Sağlık Çalışanlarına Şiddet Uygulama Niyeti İlişkisinde Sağlık Haberciliği Algısının Aracı Rolü” başlıklı ve 1919B012215356 numarası ile 2022 yılı 2. Dönem başvurusunda desteklenmiştir.

THE MEDIATORY ROLE OF HEALTH NEWS PERCEPTION

ABSTRACT

In this study, the mediating role of perception of health news in the relationship between the perception of distrust in healthcare systems and the intention to commit violence against healthcare professionals was examined. In the research, a survey form was used to collect data. In addition to the personal characteristics of the participants, the survey includes the "Intention to Use Violence Against Health Professionals Scale", "Health Care System Distrust Scale" and " Perception of Health News Scale". The research was conducted with the participation of a total of 693 people who were over the age of 18 and received service from a health institution in the last year. The results found that there is a positive relationship between distrust in healthcare systems and the intention to commit violence against healthcare workers. In addition, it was observed that the mediating role of perception of health news in the relationship between distrust in health systems and the intention to commit violence against healthcare workers was significant.

Keywords: Organizational Support, Perceived Manager Support, Job Satisfaction.

ÖĞRETMENLERİN OKULDA KALMA TUTUMUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Büşra TÜFEKÇİ

Öğretmen, Kavlaklı Hasan Gökçe Ortaokulu, beyicil@gmail.com

Ahmet KAYA

Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, ahmetkaya@ksu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma eğitim örgütlerinde öğretmenlerin okulda kalma tutumunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu çerçevede şu sorulara yanıt aranmıştır: Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait algı düzeyleri; cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, medeni durum kurumdaki öğretmen sayısı, branş, kariyer basamağı, okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Araştırmanın evrenini; 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ili merkez ilçeleri Dulkadiroğlu ve Onikişubat ilçelerinde bulunan devlete ait ilkökul, ortaokul ve ortaöğretimde görev yapan 9.473 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem ise basit seçkisiz örneklem yöntemiyle birisi olan "tabakalı örneklem yöntemi" kullanılarak oluşturulmuş olan 402 öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Kaya ve Argon'un geliştirdiği "Öğretmenin Okulda Kalma Tutumu Ölçeği" kullanılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Analiz sonucuna göre cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, medeni durum değişkenlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmişken kurumdaki öğretmen sayısı, branş, kariyer basamağı, okul türü değişkenlerin de ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Öğretmenlerin okulda kalma tutumunun olumlulaştırılması için başta MEB Merkez Teşkilatındakiler olmak üzere tüm eğitim yöneticileri elbirliği ile çaba göstermelidirler.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenin Okulda Kalma Tutumu, Eğitim Kademeleri, Öğretmen.

EXAMINATION OF TEACHERS' ATTITUDE TOWARDS STAYING AT SCHOOL IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

This research is the examination of the attitudes of teachers about staying at school in educational organizations in terms of various variables. In this context, answers were sought to the following questions: Do the perception levels of teachers regarding their attitudes towards staying at school show a significant difference according to gender, age, professional seniority, marital status, number of teachers in the institution, branch, career level, school type? The population of the research consists of 9,473 teachers working in public primary, secondary and secondary schools in Dulkadiroğlu and Onikişubat districts of the central districts of Kahramanmaraş province in the 2022-2023 academic year. The sample consists of 402 teachers created by using the "stratified sampling method", which is one of the simple random sampling methods. In order to collect the data of the study, the "Personal Information Form" developed by the researcher and the "Teacher's Attitude to Stay in School Scale" developed by Kaya and Argon were used. In this study, a descriptive survey model, which is one of the quantitative research methods, was used.

According to the results of the analysis, a significant difference was found in the variables of gender, age, professional seniority, and marital status, while no significant difference was found in the variables of the number of teachers in the institution, branch, career ladder, and school type. All education administrators, especially those in the Central Organization of the Ministry of National Education, should work together to improve the attitude of teachers to stay in school.

Key Words: Teacher's Attitude to Stay in School, Education Levels, Teacher

BULUT BİLGİ İŞLEM VE BULUT MUHASEBESİNE GENEL BAKIŞ

Cennet GÜRBÜZ

Dr. Muhasebe Finansman Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, cennetgrbz01@gmail.com

ÖZET

Bilgi teknolojilerinde gelişmeler muhasebe alanında da daha fazla dijital süreçlerin kullanımına neden olmaktadır. Günümüzde şirketler zaman ve kaynak tasarrufu, maliyet, sınırsız erişim imkânı gibi farklı amaçlarla bulut bilgi işlem ve bulut muhasebesine yönelmektedir. Özellikle bulut tabanlı bilgi işlem ve bulut muhasebesi sayesinde kullanıcılara web ortamında herhangi bir yazılım ve uygulamanın bir bilgisayara yüklenmesine ihtiyaç duyulmadan genel erişim ile esnek bir kullanım hakkı sağlanabilmektedir. Bulut muhasebesi kullanımının yaygınlaşmasına rağmen muhasebenin geleceğine yönelik olası etkileri tam olarak net değildir. Çalışma bu anlamda bulut bilgi işlem ve bulut muhasebesine genel bir bakış açısı oluşturmak amacıyla yapılmaktadır. Bu amaçla bulut muhasebesinin muhasebe alanında kullanımına ilişkin sunduğu avantajlar ve uygulamada karşılaşılabilen zorluklar değerlendirilmek için doküman analizi kullanılmıştır. Muhasebe alanında bu konuda yürütülen araştırmalar ve bilimsel bulgulara dayanarak toplanan bilgiler kolay erişim sayesinde bulut muhasebesinin zaman ve emek tasarrufu sağladığı ve dolaylı olarak işletme verimliliklerine katkı sunduğunu göstermektedir. Ayrıca bulut muhasebesinin benimsenmesi maliyet tasarrufu, ölçeklenebilirlik, esneklik, mobilite ve kaynak paylaşımı gibi çeşitli avantajlar da sağlamaktadır. Ancak internet hızı ve bağlantı kalitesi bulut muhasebesinin kullanımını olumsuz etkileyebilmektedir. Bulut muhasebesinden verim elde edilebilmesi için iyi bir altyapı oluşturulması, güvenlik risklerine karşı gerekli önlemlerin alınması, ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli yazılım güncellemelerinin gerçekleştirilmesi ve ilgili yasal düzenlemelerin hazırlanması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bulut Bilgi İşlem, Bulut Muhasebesi, Bilgi İşlem, Teknoloji

CLOUD COMPUTING AND CLOUD ACCOUNTING OVERVIEW

ABSTRACT

Developments in information technologies lead to the use of more digital processes in the field of accounting. Today, companies turn to cloud computing and cloud accounting for different purposes such as saving time and resources, cost, unlimited access. Thanks to cloud-based computing and cloud accounting, users can be provided with general access and flexible usage rights in the web environment without the need to install any software and application on a computer. Despite the widespread use of cloud accounting, its possible effects on the future of accounting are not entirely clear. In this sense, the study is carried out to create an overview of cloud computing and cloud accounting. For this purpose, document analysis is used to evaluate the advantages of cloud accounting in the field of accounting and the difficulties encountered in the application. The information gathered based on research and scientific findings in the field of accounting shows that cloud accounting saves time and effort and indirectly contributes to business efficiency thanks to easy access. In addition, the adoption of cloud accounting provides several benefits such as cost savings, scalability, flexibility, mobility and resource sharing. However, internet speed and connection quality can be negatively affecting the use of cloud accounting. In order to obtain efficiency from cloud accounting, it is important to establish a good infrastructure, to take necessary precautions against security risks, to perform necessary software updates in line with needs and to prepare relevant legal regulations.

Keywords: Cloud Computing, Cloud Accounting, Computing, Technology.

TÜRKİYE-MISIR İLİŞKİLERİ VE AFET DİPLOMASİSİ

Emirhan KAYA

Arş. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü,
emirhankaya@trakya.edu.tr

ÖZET

Dış politikasında insani diplomasiyi merkezi bir noktada konumlandıran Türkiye; son yıllarda TİKA, AFAD ve Kızılay gibi kurumları aracılığıyla insani yardım konusunda öncü ülkelerden biri haline gelmiştir. Diğer taraftan, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 50 binden fazla insanın ölümüne neden olan Kahramanmaraş merkezli deprem, bu kez Türkiye’yi insani yardıma ihtiyaç duyan alıcı ülke durumuna getirmiştir. Depremi ardından 4. seviye alarm vererek insani yardım çağrısında bulunan Türkiye, 100’den fazla ülkenin olumlu cevap vermesi üzerine uluslararası toplumun yoğun desteği ve yardımı ile karşılaşmıştır. Diplomasi trafiğinde de önemli bir artışa yol açan söz konusu afet, Türkiye’nin sorunlu ilişkilere sahip olduğu Yunanistan ve Ermenistan gibi ülkeleri de yardım için harekete geçirmiştir. Bunların yanı sıra, Türkiye ile ilişkilerini maslahatgüzarlık seviyesinde sürdüren Mısır’ın Dışişleri Bakanı Semih Şükri 27 Şubat’ta deprem bölgesini ziyaret etmiştir. Böylece, Mısır son on yıllık dönemde ilk kez Türkiye’ye bakanlık düzeyinde bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Büyük bir afetin ardından gerçekleşen söz konusu ziyaret, afetlerin diplomatik ilişkilerde işbirliğinin geliştirilmesine yol açabileceği düşüncesinden hareketle ikili ilişkilerde bir kırılma noktası oluşturma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, İlan Kelman tarafından geliştirilen “afet diplomasisi” kavramını temel alarak Türkiye’nin Mısır ile ilişkilerinin gidişatını inceleyen bu çalışma, Türkiye ile Yunanistan arasında 1999 yılında yürütülen afet diplomasisinin Mısır örneği ile ne derecede paralellik taşıdığını ortaya koyarak mevcut yazına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Mısır, afet diplomasisi, insani diplomasi.

TURKEY-EGYPT RELATIONS AND DISASTER DIPLOMACY

ABSTRACT

Türkiye, positioning humanitarian diplomacy at a central point in its foreign policy, has become one of the leading countries in humanitarian aid through institutions such as TİKA, AFAD and Red Crescent in recent years. On the other hand, the Kahramanmaraş-centered earthquake, which occurred on February 6, 2023 and caused the death of more than 50 thousand people, this time made Turkey a recipient country in need of humanitarian aid. Turkey, which raised a level 4 alarm and called for humanitarian aid in the aftermath of the earthquake, received intense support and assistance from the international community when more than 100 countries responded positively. The disaster which caused significant increase in diplomatic traffic, also mobilized countries with which Turkey has problematic relations, such as Greece and Armenia, to provide aid. In addition, Semih Şükri, Foreign Minister of Egypt, maintaining its relations with Turkey at the charge d'affaires level, visited the earthquake region on February 27. Thus, Egypt made a ministerial visit to Turkey for the first time in the last ten years. This visit, which took place after a major disaster, has the potential to create a breaking point in bilateral relations, considering that disasters can lead to improved cooperation in diplomatic relations. In this context, this study, which examines the course of Turkey's relations with Egypt based on the concept of "disaster diplomacy" developed by Ilan Kelman, aims to contribute to the existing literature by revealing to what extent the disaster diplomacy carried out between Turkey and Greece in 1999 is parallel to the Egyptian example.

Keywords: Türkiye, Egypt, disaster diplomacy, humanitarian diplomacy.

VOLATILITY OF INSURANCE INDEX IN BIST AFTER THE 6 FEBRUARY 2023 EARTHQUAKE: AN EGARCH MODEL ANALYSIS

Emre BULUT

Dr. Araş. Gör., Fırat Üniversitesi, ebulut@firat.edu.tr

Ahmed İhsan ŞİMŞEK

Dr. Araş. Gör., Fırat Üniversitesi, aisimsek@firat.edu.tr

ABSTRACT

Natural disasters such as hurricanes, floods and earthquakes have the potential to significantly affect insurance companies, leading to an increase in losses and a corresponding decrease in profitability. The purpose of this study is to analyse the variability of the Insurance Index traded on Borsa Istanbul (BIST) after natural disasters and to understand its implications for the insurance industry. Insurance companies are financial institutions that are highly sensitive to economic uncertainties. Given this importance, this study is important in terms of analysing the impact of natural disasters on the insurance sector by considering the volatility of insurance index returns. In order to examine the effects of the 6 February 2023 earthquake on the BIST Insurance Index, the study uses data sets with a total frequency of 218 days, 119 days before and 119 days after the earthquake. In this study, the Exponential Generalised Autoregressive Conditional Variable Variance (EGARCH) model is used to examine the volatility patterns in BIST Insurance Index returns both before and after the 6 February 2023 earthquake. The occurrence of the earthquake increased the resilience of the Insurance Index to unexpected short-term shocks and subsequently led to a tendency to adopt a less aggressive strategy towards risk. This paper emphasises the importance of understanding the complex nature of large-scale catastrophes such as earthquakes on insurance companies and their impact on financial markets, with a particular focus on insurance companies, which are particularly vulnerable to uncertainty.

Keywords: EGARCH, Volatiliy, Risk, BIST

**6 ŞUBAT 2023 DEPREMİ ÖNCESİ VE SONRASI BİST SİGORTA ENDEKSİ
VOLATİLİTESİ: EGARCH MODELİ ANALİZİ**

ÖZET

Kasırğa, sel ve deprem gibi doğal afetler, sigorta şirketlerini önemli ölçüde etkileme potansiyeline sahiptir ve bu da hasarların artmasına ve buna bağlı olarak karlılığın düşmesine neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da (BİST) işlem gören Sigorta Endeksi'nin doğal afetler sonrasındaki değişkenliğini analiz ederek sigorta sektörüne yansımalarını anlamaktır. Sigorta şirketleri, ekonomik belirsizliklere karşı oldukça hassas olan finansal kuruluşlardır. Bu öneme binaen, bu çalışma, doğal felaketlerin sigorta sektörü üzerindeki etkisini sigorta endekslerinin getirilerinin volatilitelerini ele alarak incelemesi açısından önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında 6 Şubat 2023 depreminin BIST Sigorta Endeksi üzerindeki etkilerini incelemek için deprem öncesindeki 119 günlük ve sonrasındaki 119 günlük olmak üzere toplamda 218 günlük frekanstaki veri setleri kullanılmaktadır. Bu çalışmada, 6 Şubat 2023 depreminin hem öncesi hem de sonrasında BIST Sigorta Endeksi getirilerindeki volatiliteler yapılarını incelemek için Üstel Genelleştirilmiş Otoregresif Koşullu Değişken Varyans (EGARCH) modeli kullanılmıştır. Deprem meydana gelmesi, Sigorta Endeksi'nin beklenmedik kısa vadeli şoklara yönelik dayanıklılığını artırmış, akabinde riske karşı daha az agresif bir strateji benimseme eğilimine yol açmıştır. Bu çalışma, deprem gibi büyük ölçekli felaketlerin sigorta şirketi üzerindeki karmaşık doğasını ve bunların finansal piyasalar üzerindeki etkilerini, özellikle belirsizliklere karşı savunmasız olan sigorta şirketleri özelinde anlamının önemini vurgulamaktadır.

Keywords: EGARCH, Volatilité, Risk, BIST

KÜRESEL ENERJİ YÖNETİŞİMİNİN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN TARTIŞILMASI: RİSKLER VE YAKLAŞIM FARKLILIKLARI

EMRE ÇITAK

Doç. Dr., Hitit Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, emrecitak@hitit.edu.tr

ÖZET

Devletler ihtiyaçları ve çıkarları doğrultusunda kendi politikalarını oluşturmurlarken, küresel ölçekte devletlerin, uluslararası örgütlerin ve enerji şirketlerinin arasındaki ilişkiler uluslararası enerji politikalarının çerçevesini çizmektedir. Enerjinin giderek daha önemli hale gelmesi bir yandan uluslararası alanda aktörler arasında çeşitli çıkar çatışmalarına sebep verirken, diğer taraftan kaynakların sürdürülebilirliği ve çevresel konular ciddi sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Enerji kaynaklarının çıkarılmasında, arzında, taşınmasında, dağıtılmasında, fiyatlanmasında veya enerjiyle ilgili diğer süreçlerde yaşanan sorunlar; ülkelerin ekonomik dinamiklerini, bölgesel istikrarı ve uluslararası sistemin işleyişini oldukça ciddi ve kalıcı şekilde etkileyebilmektedir. Oluşan herhangi bir enerji krizi; toplum rutinleri ve davranışları, istihdam oranları ve olanakları, ekonomik hareketlik, uluslararası ticaret ve devletler arası diplomasi üzerinde baskı oluşturarak siyasi, ekonomik, çevresel, askeri ve toplumsal sonuçlar doğurabilmektedir. Bu nedenle enerjinin küresel ve ortak bir anlayışla ele alınması için küresel enerji yönetişimi (KEY) fikri ortaya çıkmıştır. KEY; devletlerin, uluslararası devletler arası ve sivil toplum örgütlerinin, enerji şirketlerin ve ilgili diğer aktörlerin bir araya gelmesiyle çoklu katılımlı şekilde enerjiyle ilgili sorunların çözülmesi ve fırsatların değerlendirilmesi mantalitesine ve bu doğrultudaki stratejilere dayanmaktadır. Fiyat istikrarının sağlanması, uluslararası enerji ticaretinin düzeninin devam ettirilmesi, sürdürülebilirliğe yönelik adımların atılması, enerji ile ilgili faaliyetlerde çevrenin korunması, terörist veya deniz korsanları gibi gruplardan gelebilecek saldırılara karşı mücadele edilmesi, ilgili teknolojinin geliştirilmesi ve projelere destek verilmesi gibi başlıklar bu stratejinin parçalarını oluşturmaktadır. Temel anlamda KEY, küresel düzeyde enerjiyle ilgili tüm faaliyetlerin herkesin yararına olacak şekilde yönetilmesini öncelemektedir. Fakat hiç şüphesiz ki tüm aktörlerin kalkınmaya, enerji güvenliğine, çevresel endişelere ve yenilenebilir enerji girişimlerine yönelik yaklaşımlarının aynı olmasını beklemek oldukça zordur. Bu durumun küresel düzeyde ortak anlayışın gelişmesini engellediğini belirtmek gerekmektedir. Bu çalışmada öncelikle küresel enerji yönetişimi düşüncesinin genel çerçevesi çizilecek ve hangi konuların bu kapsamda değerlendirilebileceği tartışılacaktır. Ardından KEY'in önündeki engeller ele alınacak ve aktörlerin arasında görüş farklılıkları örnekler üzerinden değerlendirilecektir. Çalışmanın; küresel enerji yönetişim tartışmalarını, uluslararası enerji diplomasisi ve yönetişimi özelinde inceleyerek alana katkı sunması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Politikası, Küresel Enerji Yönetişimi, Enerji Güvenliği, Küresel Enerji Politikaları, Enerji Güvenliği.

**DISCUSSION OF OBSTACLES TO GLOBAL ENERGY GOVERNANCE:
RISKS AND DIFFERENCES IN APPROACH**

ABSTRACT

While states create their own policies in line with their needs and interests, the relations among states, international organizations and energy companies on a global scale draw the framework of international energy policies. While the increasing importance of energy causes various conflicts of interest among the actors in the international arena, on the other hand, the sustainability of resources and environmental issues emerge as serious problem areas. Problems in the extraction, supply, transportation, distribution, pricing or other energy-related processes of energy resources can seriously and permanently affect the economic dynamics of countries, regional stability and the functioning of the international system. Any energy crisis can have political, economic, environmental, military and social consequences by putting pressure on society's routines and behaviors, employment rates and opportunities, economic mobility, international trade and interstate diplomacy. For this reason, the idea of global energy governance (GEG) has emerged in order to deal with energy with a global and common understanding. GEG is based on the mentality of solving energy-related problems and utilizing opportunities in a multi-participatory manner and strategies in this direction, by bringing together states, international intergovernmental and non-governmental organizations, energy companies and other relevant actors. Headings such as ensuring price stability, maintaining the order of international energy trade, taking steps towards sustainability, protecting the environment in energy-related activities, fighting against attacks from groups such as terrorists or sea pirates, developing relevant technology and supporting projects are parts of this strategy. Basically, GEG prioritizes the management of all energy-related activities at the global level for the benefit of all. But there is no doubt that it is very difficult to expect all actors to have the same approach to development, energy security, environmental concerns and renewable energy initiatives. It should be noted that this situation hinders the development of a common understanding at the global level. In this study, first of all, the general framework of the idea of global energy governance will be drawn and it will be discussed which issues can be evaluated in this context. Then, the obstacles in front of the GEG will be discussed and the differences of opinion among the actors will be evaluated through examples. It is planned that the study will contribute to the field by examining the global governance debates, international energy diplomacy and governance.

Keywords: Energy Policy, Global Energy Governance, Energy Security, Global Energy Policies, Energy Security.

HAİTİ' DE OLAN HAİTİ' DE KALIR

Emre KALAY

Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, emrekalay@trakya.edu.tr

ÖZET

7 Temmuz 2021' de Başkan Jovenel Moïse' nin suikast sonucu öldürülmesinin ardından, hâlihazırda toplumsal, ekonomik ve siyasi istikrarsızlıklarla mücadele eden Haiti' de yeni bir şiddet dönemi başlamıştır. Ülkenin *de facto* Başkanı konumuna gelen Ariel Henry de bu şiddet ortamını yatıştırmakta başarısız olmakla kalmamış aynı zamanda yaptıkları ve yapmadıkları ile yeni siyasi tartışmalara sebebiyet vererek ülkedeki anarşi ortamının büyümesine neden olmuştur. Bu ortamda Ariel Henry yönetimi Ekim 2022' de “diğer şeylerle beraber silahlı çeteler ve bunların sponsorlarının suç teşkil eden eylemlerinin sonucu ortaya çıkan güvensizlik ortamından kaynaklanan insani krizin durdurulması amacıyla yeteri kadar miktarda yabancı askeri gücün acilen konuşlanmasını” talep etmiştir. Üzerinden yaklaşık 1 yıl geçmesine rağmen uluslararası ortamdan bu çağrıya henüz kayda değer bir cevap gelmemiştir. Eylül 2023 tarihi itibarı ile ülkede irili ufaklı 150-200 kadar çete, başkent Port-au-Prince' nin %80' i dâhil olmak üzere pek çok şehre ve kırsal alana hükmetmekte, her gün adam öldürme, fidye için adam kaçırma, tecavüz vakaları gibi pek çok şiddet olayına sebep olmaktadır, Haiti güvenlik güçleri bu çetelerle baş edememektedir. Şiddet olayları nedeniyle yüzbinlerce kişi ülke için yer değiştirmek ya da yasadışı yollarla ABD' ye göç etmek durumunda kalmışken, ülke nüfusunun büyük kısmının temel hizmetlere erişim ve açlık sıkıntısı çektiği bildirilmektedir. Konu pek çok defa Birleşmiş Milletler, CARICOM, ABD, Fransa, Kanada gibi önemli uluslararası aktörün gündemine gelmiş olmasına rağmen uluslararası toplum, Haiti' de her gün yaşanmakta olan dramlara son vermek konusunda başarılı olamamıştır. Her gün yüzlerce kişinin ölüm ve/ya açlık korkusu gibi dramlar yaşıyor olmasına ve bu durum uluslararası toplum tarafından biliniyor olmasına rağmen uluslararası toplum bu dramları durdurmak adına neden etkili bir şekilde harekete geçememektedir? Uluslararası toplumun Haiti' deki dramlar karşısındaki hareketsizliği uluslararası sisteme yönelik ne gibi eleştiriler getirebilir? Ulusal çıkar, işlerine karışmama, insani müdahale, uluslararası meşruiyet gibi uluslararası ilişkilerin kilit kavramlarının Haiti' de Ekim 2022-Ekim 2023 arasındaki gelişmeler çerçevesinde gözden geçirilmesi gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Haiti, Davetle Müdahale, Birleşmiş Milletler.

WHAT HAPPENS IN HAITI STAYS IN HAITI

ABSTRACT

After the assassination of President Jovenel Moïse on July 7, 2021, a new era of violence began in Haiti, which was currently grappling with social, economic and political instability. Ariel Henry, who became the *de facto* President of the country, not only failed to calm this environment of violence, but also caused new political debates with his actions and inactions, causing the anarchy environment in the country to expand. In this environment, the Ariel Henry administration requested in October 2022 “solicit and obtain from Haiti’s international partners effective support through immediate deployment of a specialized armed force to stop ... the insecurity resulting from the joint actions of armed gangs and their sponsors”. Although nearly a year has passed, there has been no significant response to this call from the international environment yet. As of September 2023, approximately 150-200 gangs, large and small, dominate many cities and rural areas, including 80% of the capital Port-au-Prince, and there are cases of murder, kidnapping for ransom, and rape every day. Yet Haitian security forces are not able to cope with these gangs. While hundreds of thousands of people had to relocate across the country or illegally immigrate to the USA due to violent incidents, it is reported that the majority of the country's population suffers from access to basic services and hunger. Although the issue has been brought to the agenda of important international actors such as the United Nations, CARICOM, the USA and Canada many times, the international community could not manage to end to the tragedies that occur every day in Haiti. Why cannot the international community take effective action to end these tragedies although it is known by international community that hundreds of people experience fear of death and/or hunger every day? What kind of criticisms can be raised to the international system through the international community's inaction towards the tragedies in Haiti? Key concepts of international relations such as national interest, non-intervention, humanitarian intervention, international legitimacy require review within the framework of the developments in Haiti between October 2022 and October 2023.

Keywords: Haiti, Intervention by Invitation, United Nations.

OTOMOBİL FİYATLARI İLE OTOMOBİL ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE PAZARI ÖRNEĞİ

Enes FİLİZ

Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, enes.filiz@balikesir.edu.tr

ÖZET

Otomobil piyasası genel olarak ülkelerin en önemli ekonomik hareketliliklerinden biridir. Otomobil, insanlar için önceki dönemlerde lüks olmuş, ardından ihtiyaç haline gelmiş, son zamanlarda ise Türkiye için yatırım aracı haline gelmiştir. Dünya'daki ekonomik gelişmelerden hareketle Türkiye'deki otomobil pazarında da farklılıklar ortaya çıkmıştır. Otomobil fiyatlarındaki değişimin neden kaynaklandığının ortaya çıkarılma problemi bu pazar için dikkat çeken bir araştırma sorusudur. Bu fiyat hareketlilikler için temel nokta, genel ekonomik durum ve otomobil özellikleri olarak ikiye ayrılabilir. Çalışmada otomobil özelliklerine odaklanılmış ve otomobil fiyatlarına hangi özelliklerin etki ettiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda 13 bağımsız ve 1 bağımlı değişken (otomobil fiyatı) çalışmaya dahil edilmiştir. Sahibinden internet sitesinden Türkiye'de en fazla alıcısı olan 10 otomobil seçilmiştir. Çalışmada, Hoeffding Tree (HT) ve Lojistik ağaç modeli (LMT) karar ağacı algoritmalarından yararlanılmıştır. Ayrıca otomobil fiyatlarına etki eden değişkenler için öznitelik seçimi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda HT algoritması %80, LMT algoritması ise %83 başarı göstermiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda en önemli nokta olarak belirtilen otomobil fiyatlarına etki eden otomobil özellikleri olarak 'motor gücü', 'kasa tipi', 'motor hacmi', 'model', 'vites' ve 'kimden satıldığı' değişkenleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otomobil piyasası, Karar ağacı algoritmaları, Türkiye, Otomobil özellikleri.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CAR PRICES AND CAR FEATURES: THE EXAMPLE OF THE TURKISH MARKET

ABSTRACT

The automotive market stands as a pivotal economic activity for countries at large. The automobile has transitioned over time from a mere extravagance to a vital necessity, and more recently, it has evolved into an investment instrument for Turkey. Amidst the global economic progress, the automobile market within Turkey has witnessed notable differentiations. The conspicuous inquiry into the root causes behind the fluctuations in automobile prices. This investigation delves into the interplay of two primary factors: the overarching economic climate and the distinct attributes of the vehicles. The focal point of this study revolves around the evaluation of automobile features to discern their impact on pricing. To this end, the study encompassed 13 independent variables alongside the single dependent variable, which is the car's price. The selection of cars for analysis centered on the ten most popular models in Turkey, as ascertained from the sahibinden.com website. Employing the Hoeffding Tree (HT) and Logistic Tree Model (LMT) decision tree algorithms, the study proceeded. Furthermore, a meticulous process of feature selection was carried out, targeting the variables that wield influence over automobile prices. In conclusion, the research yielded noteworthy outcomes: the HT algorithm exhibited an achievement rate of 80%, while the LMT algorithm achieved an even higher success rate of 83%. Aligning with the study's objectives, it was determined that attributes like 'engine power', 'body type', 'engine volume', 'model', 'gear', and 'seller information' hold pivotal roles as determinants of car prices – marking them as the most pivotal considerations in this regard.

Keywords: Car market, decision tree algorithms, Türkiye, car features

AFET DİPLOMASİSİ VE YUMUŞAK GÜÇ İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Enes SEZER

Araş. Gör., Anadolu Üniversitesi, enessezer@anadolu.edu.tr

Muhammed Habip BİLGİÇ

Araş. Gör., Anadolu Üniversitesi, mhbilgic@anadolu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma hem Türkiye'nin üçüncü ülkelerdeki afetlere karşı politikalarını hem de Türkiye'de gerçekleşen afetler sonrası diğer ülkelerin tepkileri, yardımları ve bunlar sırasında ve neticesinde gerçekleşen diplomatik gelişmeleri Joseph Nye'in yumuşak güç kavramına atıf yaparak açıklamayı hedeflemektedir. Bu kapsamda yakın geçmişte dünyanın farklı yerlerinde gerçekleşen afetlere karşı Türkiye'nin yardımları ve desteği o ülkelerle ilişkiler bağlamında incelenecek olumlu çıktılar tespit edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca özellikle Kahramanmaraş merkezli Şubat 2023 deprem felaketi sonrası komşu ve diğer ülkelerle olan ilişkilerdeki seyrin felaket sonrası desteğe dayalı diplomatik gelişmelerden nasıl etkilendiği analiz edilecektir. Bu çalışmanın sonucunda, afet diplomasisi ve yumuşak güç kullanımının, uluslararası sahnede etkili bir şekilde nasıl bir araya geldiği ve Türkiye'nin uluslararası ilişkilerdeki rolünü nasıl şekillendirdiği daha iyi anlaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet Diplomasisi, Yumuşak Güç, Dış Politika, Deprem.

DISASTER DIPLOMACY AND SOFT POWER RELATIONSHIP: THE CASE OF TÜRKİYE

ABSTRACT

This study aims to explain both Turkey's policies towards disasters in third countries and the responses of other countries, their aid efforts, and the resulting diplomatic developments after disasters in Turkey by referencing Joseph Nye's concept of soft power. In this context, Turkey's aid and support to recent disasters in various parts of the world will be examined within the context of its relations with those countries, with an attempt to identify positive outcomes. Furthermore, the study will analyze how the course of relations with neighboring and other countries, especially after the February 2023 earthquake disaster centered in Kahramanmaraş, was influenced by post-disaster support-based diplomatic developments. As a result of this study, the convergence of disaster diplomacy and the use of soft power, and how they shape Turkey's role in international relations, will be better understood.

Keywords: Disaster Diplomacy, Soft Power, Foreign Policy, Earthquake.

AFET YÖNETİMİ SÜRECİNDE İLETİŞİMSEL ETKİNLİK

Engin ÇELEBİ

Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, engincelebi@cu.edu.tr

ÖZET

Afet dönemlerinde doğru ve hızlı kararlar alabilme yeteneğine sahip olan bireylere daha fazla ihtiyaç duyulabileceği belirtilebilir. Açık, dürüst ve inandırıcı olunması afet dönemlerinde kamuoyunun güvenini ve desteğini kazanmak için önemlidir. Afet dönemlerine hazırlık aşamalarında teknik bilgilerin yanı sıra temel ve geleneksel beceriler konusunda da iyi bir eğitim alınması gerekmektedir. Çünkü, teknik beceriler (afetin nedeni, sonuçların tahmini, vb.) daha önemli görülebilmesine rağmen afet dönemlerinde afetzedeler tarafından geleneksel iletişim yeterliliğine ve becerilerine (problemlerin çözümüne yardımcı olma, hızlı ve stratejik düşünme, empati yapma) daha fazla değer verilebilmektedir. Bu davranışların takdir edilmesi hedeflere ulaşılmasında olumlu etkiler yaratır. Afetlerin yarattığı çaresizlik hissi bireylerin kaygı, korku ve endişe duygularının yükselmesine, akıl ve ruh sağlıklarının bozulmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle afet dönemlerine hazırlıkta iletişimsel becerilerin güçlendirilmesi öncelikli bir amaç olmalıdır. Çalışma kapsamında afet sonrası dönemlerde bireylerde ve toplumda oluşan depresif ve psikolojik duyguların üstesinden gelinmesi, bu durum ile psikolojik olarak başa çıkılması ve metanet oluşturulması için ne yapılması gerektiği ele alınacaktır. Örneğin, bir terapi yöntemi olarak farklı kesimlerle ortak hareket edilmesi, görev ve sorumlulukların paylaşılması, fiziksel ve sosyal aktivitelere dayalı etkileşimlerin artırılması, ekolojik dengenin korunması vb. çalışmalar ile sosyal ilişkiler geliştirilebilir, olumlu yönde duygusal değişiklikler yaşanabilir, yeni arkadaşlıklar edinilebilir, ekip ruhu geliştirilebilir, yetenekler ve sosyal beceriler geliştirilebilir. Böylece olumsuz duygular yok edilerek psikolojik iyi oluşa ve yaşama bağlılığı katkı sağlatılabilir.

Anahtar Kelimeler: Afet yönetimi, İletişim, Halkla ilişkiler.

COMMUNICATIVE EFFECTIVENESS IN THE DISASTER MANAGEMENT PROCESS

ABSTRACT

It can be stated that there may be a greater need for people who have the ability to make correct and fast decisions during disaster periods. Being open, honest, and convincing is important to gain public trust and support during disaster periods. In preparation for disaster periods, it is necessary to receive good training in basic and traditional skills as well as technical knowledge. Because, although technical skills (cause of disaster, prediction of consequences, etc.) may be seen as more important, traditional communication competence and skills (helping to solve problems, quick and strategic thinking, empathy) may be valued more by disaster victims during disaster periods. Appreciating these behaviors has positive effects on achieving goals. The feeling of helplessness created by disasters can cause people to increase their feelings of anxiety, fear, and worry and deteriorate their mental health. Therefore, strengthening communication skills should be a priority in preparing for disasters. Within the study, what should be done to overcome the depressive and psychological feelings that occur in people and society in the post-disaster periods, to cope with this situation psychologically, and to build fortitude will be discussed. For example, joint action with different segments, sharing duties and responsibilities, increasing interactions based on physical and social activities, preserving ecological balance, etc., methods of social relationships can be developed as a method of therapy. Positive emotional changes can be experienced, new friendships can be made, team spirit can be improved, and abilities and social skills can be improved. Thus, by eliminating negative emotions, psychological well-being and commitment to life can be improved.

Keywords: Disaster management, Communication, Public relations.

ESKİ ANADOLU'DA SU TAŞKINLIĞI İLE OLUŞAN BAZI AFETLER

Enver AKIN

Dr. Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü,
akinenver01@gmail.com

ÖZET

Deprem, volkanik patlamalar, su taşkınları, tsunami ve fırtınalar insanlık tarihi boyunca insanların yanı sıra diğer canlılar ve çevre için yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Jeolojik araştırmalardan dünyanın geçirmiş olduğu oluşumların sonucunda bazı canlı ve bitki türlerinin nasıl yok olduğunu anlayabilmekteyiz. İnsanların yerleşik hayata geçtiği Neolitik dönemde Çatalhöyük'te ele geçen resimlerden yerleşme yerinin yakınlarındaki Hasan Dağı'nın volkanik patlamaları ve etkileri betimlenmiştir. Tunç Çağı'nın en önemli liman kentlerinden olan Troya (Truva) antik kenti Kara Menderes ve Dümrek çaylarının getirdiği alüvyonlar nedeniyle günümüzde denizden uzak kalmıştır. İyonya'nın en önemli liman kenti olan Efes, Küçük Menderes Irmağı'nın getirdiği alüvyonlar nedeniyle ve aynı bölgedeki Priene kenti de Büyük Menderes Irmağı'nın taşıdığı alüvyonlar nedeniyle denizden uzaklaşmış ve ekonomik değerlerini büyük oranda yitirmişlerdi. Benzer şekilde Likya'da önemli deniz liman kenti olan Patara'nın limanı Eşen Nehri tarafından doldurulmuştur. Antalya'da Kekova Adası ve antik Aperlai kentinin deniz sularının yükselmesiyle kaderine terk edilmiş olduğunu görebilmekteyiz.

Bu çalışmada Eski Anadolu'da akarsuların yükselmesi veya taşıdıkları alüvyonlar nedeniyle denizden uzaklaşarak ekonomik değerini kaybeden kentlerde oturan insanların yaşamış oldukları sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlar ve bu felaketin nedeni olasılıklar üzerinde durularak irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu, Irmak, Su Taşkınları, Afet, Ekonomi.

SOME DISASTERS CAUSED BY WATER FLOODS IN ANCIENT ANATOLIA

ABSTRACT

Earthquakes, volcanic eruptions, floods, tsunamis and storms have had devastating consequences for humans, other living things and the environment throughout human history. From geological research, we can understand how some living and plant species became extinct as a result of the formations that the world went through. The volcanic eruptions and effects of Mount Hasan near the settlement are depicted in the paintings unearthed in Çatalhöyük during the Neolithic period, when people settled down. The ancient city of Troy, one of the most important port cities of the Bronze Age, is now far from the sea due to the alluvium brought by the Kara Menderes and Dümrek streams. Ephesus, the most important port city of Ionia, was moved away from the sea due to the alluviums brought by the Küçük Menderes River, and the city of Priene in the same region was moved away from the sea and lost much of its economic value due to the alluviums carried by the Büyük Menderes River. Similarly, the port of Patara, an important sea port city in Lycia, was filled by the Eşen River. We can see that the ancient city of Aperlai and Kekova Island in Antalya, was abandoned to its fate due to the rise of sea waters.

In this study, the social, economic and cultural problems experienced by the people living in cities that lost their economic value by moving away from the sea due to the rise of rivers in Ancient Anatolia or the alluviums they carry, and the reasons for this disaster are examined, focusing on the possibilities.

Keywords: Anatolia, River, Floods, Disaster, Economy.

AFET DÖNEMLERİNDE İNSAN HAKLARI HUKUKU: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dr. Ertuğrul YAZAR

İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu,
yazarertugrul@gmail.com

ÖZET

Ani ve toplumları kolektif olarak etkileyen afetler karşısında uluslararası hukukta devletlere birtakım sınırlamalara gitme ve tedbirler alma konusunda takdir hakkı tanınmaktadır. Bununla birlikte, devletlerin alacağı tedbirler uluslararası insan hakları ilkelerine aykırı olmamalıdır. Bu ilkelerden bazıları; özgürlük karanesi, son çare olarak başvurma ilkesi, kanunilik ilkesi, keyfiliğin önlenmesi, meşru amaca dayanma, gereklilik ve orantılılık ilkeleri, demokratik toplum düzenine uygunluk ilkesi, öze dokunma yasağı, ayrımcılık yasağı ve eşitlik ile etkili bir iç hukuk yolu ilkesidir. Devletlerin, afetle mücadelede aldıkları tedbirlerde takdir alanını aşarak insan haklarını sınırlandırması ve söz konusu ilkelere uymaması insan haklarının ihlalidir. Devletin negatif yükümlülüğünün yanı sıra engelliler, çocuklar ve yaşlılar gibi toplumun kırılgan grupları için pozitif düzenlemeleri hayata geçirmesi de gerekmektedir. Nitekim afetler kırılgan grupların sağlık hakkına yönelik ciddi bir kriz ve risk durumu oluşturmaktadır.

İnsan hakları, özellikle kendisine ihtiyaç duyulan kriz, afet, salgın, terör gibi olağanüstü durumlarda ihtiyaç olarak belirginleşmektedir. Bu kapsamda uluslararası insan hakları ilkelerine uyulması çağrısında bulunacak önleyici mekanizmaların varlığı önem arz etmektedir. Ülkemizde afet dönemlerinde çalışmalar yürüten insan hakları kurumları arasında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu gibi hak arama mekanizmaları bulunmaktadır. Bu kurumların hangi afet dönemlerinde ne gibi çalışmalar yürüttükleri, hangi hukuk ve insan hakları ilkelerine dikkat çektikleri, kırılgan gruplara yönelik karar alıcılara ne gibi tavsiyelerde bulundukları bu çalışmanın araştırma konusunu oluşturmaktadır.

Kurumların faaliyette bulundukları afet dönemleri arasında; Kahramanmaraş merkezli asrın felaketi, Soma Maden Kazası, Covid-19 salgını, sığınmacılar ve düzensiz göçmenlere yönelik Yunanistan tarafından gerçekleştirilen geri itme eylemleri ve Ermenistan Silahlı Kuvvetleri'nin Karabağ'daki hukuksuz eylemleri yer almaktadır. Kurumlar bu dönemlerde düzenledikleri sempozyum ve eğitim faaliyetlerinin yanı sıra yayımladıkları raporlarda afet hukukunda insan haklarının önemine dikkat çekmiş ve çeşitli tavsiyelerde bulunmuştur. Çalışma, afet dönemlerinde insan haklarının korunması ve geliştirilmesine duyulan ihtiyacı savunmakta ve kırılgan grupların korunmasında hak arama mekanizmalarının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, Afet Dönemleri, Kırılgan Gruplar, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu.

HUMAN RIGHTS LAW IN DISASTER PERIODS: THE CASE OF TURKIYE

ABSTRACT

States are given the right of discretion to impose certain restrictions and take measures in international law in sudden and collectively affecting disasters. However, measures taken by states shouldn't be contrary to international human rights (HR) principles such as presumption of liberty, principle of last resort and legality, prevention of arbitrariness, principles of necessity, proportionality, and conformity with the democratic social order, prohibition of interfering with essence, principle of non-discrimination, etc. It's HR violation states limit rights by exceeding their discretion in the measures they take for fighting against disasters and not complying with HR principles. Besides negative obligations, it's also necessary implementing positive regulations for vulnerable groups such as disabled, children, and elderly. Actually, disasters create a serious crisis and risk situation for vulnerable groups' right to health.

HR is a need, especially in extraordinary situations such as crisis, disasters, epidemics, terrorism. In this regard, the existence of preventive mechanisms that call for compliance with international HR principles is significant. Among HR institutions that work in disaster periods in our country, there are right-seeking mechanisms such as Human Rights and Equality Institution of Turkiye, and Ombudsman Institution. What kind of work they carry out, which law principles they draw attention, and what advice they give to decision-makers in disaster periods regarding vulnerable groups constitute the research subject of this study.

Among the disaster periods of institutions operate; the disaster of the century centered in Kahramanmaraş, Soma Mining Accident, Covid-19 outbreak, push-back actions by Greece against asylum seekers and irregular migrants and unlawful actions of Armenian Armed Forces in Karabakh. Moreover, symposiums-training activities, drew attention to HR in disaster law and made various recommendations in reports. The study defends need HR in disaster times and emphasizes the importance of right-seeking mechanisms in the protection of vulnerable groups.

Keywords: Human Rights, Disaster Periods, Vulnerable Groups, Human Rights and Equality Institution of Turkiye, Ombudsman Institution.

ZAMANLA DEĞİŞEN HURST ÜSTELİ: KRİPTO PARALAR ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Faruk TEMEL

Araş. Gör. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, ftemel@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kripto paraların getiri serilerinde kayan pencere yaklaşımı ile Hurst üstellerinin zamanla değişip değişmediğini belirlemektir. Bu doğrultuda 01.01.2020-12.09.2023 tarihleri arası piyasa değeri en yüksek kripto paralar olan Bitcoin, Ethereum, BNB, XRP ve Cardano'nun günlük logaritmik getiri serileri kullanılarak R/S testi yardımıyla zamanla değişen Hurst üstelleri hesaplanmıştır. Hurst üstellerinin tanımlayıcı istatistiklerine ve histogramlarına da yer verilen çalışmada, üstellerin normal dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Hurst üstellerindeki değişimin yalnızca verideki gürültüden meydana gelmediği, üstel değerlerinin zamanla değişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen Hurst üstelleri 0,5'in üstünde olup getiri serilerinde uzun hafıza olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pozitif otokorelasyona sahip kripto paralar, kalıcı bir yapı sergilemekte ve trendler içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para, Zamanla Değişen Hurst Üsteli, R/S Testi.

TIME VARYING HURST EXPONENT: AN APPLICATION ON CRYPTOCURRENCIES

ABSTRACT

The aim of this study is to determine whether the Hurst exponents in the return series of cryptocurrencies change over time using rolling window approach. In this context, time-varying Hurst exponents were calculated with the help of the R/S test using the daily logarithmic return series of Bitcoin, Ethereum, BNB, XRP, and Cardano that are the cryptocurrencies with the highest market value between 01.01.2020-12.09.2023. Descriptive statistics and histograms of Hurst exponents were also presented in the study, and it was found that the exponents did not have a normal distribution. It is concluded that the change in Hurst exponents is not only caused by the noise in the data, but also that the exponent changes over time. The Hurst exponents obtained are above 0.5, indicating a long memory in the return series. Cryptocurrencies with positive autocorrelation exhibit a persistent structure and contain trends.

Keywords: Cryptocurrency, Time Varying Hurst Exponent, R/S Test.

TÜRKİYE’DE PARA İKAMESİ HİSTERİSİ: DİNAMİK ARDL SİMÜLASYON YAKLAŞIMINDAN KANITLAR

Fatih DEMİR

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, fatihdemir@sdu.edu.tr

ÖZET

Yüksek enflasyon dönemlerinde para ikamesi artarak yabancı paraya olan talepte artış yaşanır. Ancak enflasyon nispeten gerilemeye başladığı dönemlerde dahi yabancı paraya olan talebin artması para ikamesi histerisi olarak tanımlanır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye için para ikamesi histerisinin geçerliliğini, enflasyon ve döviz kuru kapsamında incelemektir. Son yıllarda enflasyonda ve döviz kurlarında dikkate değer artışların yaşanması nedeniyle Türkiye’de para ikamesi konusu oldukça ön plana çıkmıştır. Öyle ki para ikamesini azaltmak amacıyla çok tartışılan kur korumalı mevduat ürününün hayata geçirilmesinin yanında iş dünyasına yönelik döviz düzenlemeleri söz konusu olmuştur. Enflasyonun ve döviz kurunun para ikamesine etkisi, 2003:2-2023:7 dönemini kapsayan veriler kullanılarak, dinamik ARDL simülasyon yaklaşımı üzerinden analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre enflasyonda meydana gelen değişimlere para ikamesi teorik beklentiyle uyuşmayan şekilde ters yönlü tepkiler vermektedir. Buna göre enflasyon artışı para ikamesini azaltmaktadır. Döviz kuru değişimlerine ise para ikamesi pozitif yönlü tepki vermektedir. Bu sonuca göre nominal döviz kuru artışı para ikamesini yukarı yönlü etki etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Para İkamesi, Enflasyon, Döviz Kuru, Dinamik ARDL, Türkiye

CURRENCY SUBSTITUTION HYSTERIA IN TÜRKİYE: EVIDENCE FROM DYNAMIC ARDL SIMULATION APPROACH

ABSTRACT

In periods of high inflation, there is an increase in the substitution of money, leading to an increased demand for foreign currency. However, even during periods when inflation begins to decline relatively, an increase in the demand for foreign currency is defined as money substitution hysteresis. The aim of this study is to examine the validity of money substitution hysteresis for Türkiye in the context of inflation and exchange rates. In recent years, due to significant increases in inflation and exchange rates in Türkiye, the issue of money substitution has gained considerable prominence. Measures such as the introduction of the widely debated exchange rate-indexed deposit product and foreign exchange regulations for the business world have been considered to reduce money substitution. The impact of inflation and exchange rates on money substitution was analyzed using data covering the period from 2003:2 to 2023:7 through the dynamic ARDL simulation approach. According to the results obtained, changes in inflation respond in the opposite direction to theoretical expectations for money substitution. In other words, an increase in inflation reduces money substitution. On the other hand, money substitution responds positively to changes in exchange rates. Therefore, an increase in the nominal exchange rate has an upward effect on money substitution.

Keywords: Currency Substitution, Inflation, Exchange Rate, Dynamic ARDL, Türkiye

SANAYİLEŞME, İHRACAT VE TEKNOLOJİ: TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN AMPİRİK BULGULAR VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Fatih YETER

Öğr. Gör. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Pazar MYO, fatih.yeter@gop.edu.tr

ÖZET

Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri arasındaki farklılıklar uzun dönem ekonomik büyümenin niteliği belirleyici bir rol oynamaktadır. Romer (1990) uzun dönemli ekonomik büyümenin kaynağını teknolojik ilerleme belirlemektedir. Küresel iktisadi düzene entegre olmuş günümüz ekonomilerinde dış ticaret akımlarında ihracatın önemi, kalkınma sürecindeki gelişmekte olan ekonomiler için ayrıca önemlidir. Bu nedenle ihracat ile kalkınma sürecinin lokomotif gücü olan sanayi üretiminin teknoloji yoğunluğu kompozisyonu önemlidir. 1980 sonrasında Türkiye’de ihracata dayalı sanayileşme stratejisinin yeterince iktisadi kalkınma sürecine katkı veremediği, erken sanayisizleşme sorunu ile yüz yüze kaldığı görülmektedir. Bu çalışmada 2013-2022 yılları arasında aylık veriler kullanılarak Türkiye’nin toplam ihracatı ile teknoloji yoğunluğuna göre sanayi üretimi arasındaki uzun dönemli ilişki ARDL yöntemi ile araştırılmıştır. Bulgular Türkiye’de erken sanayisizleşmeyi tersine çevirebilecek ve sanayi sektörünün teknolojik düzeyinin dış ticaret dengesini lehine çevirebilecek şekilde yeniden tesis edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, İhracat, Sanayi üretimi, Teknoloji.

**INDUSTRIALIZATION, EXPORTS AND TECHNOLOGY: EMPIRICAL FINDINGS
AND POLICY RECOMMENDATIONS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN
TURKEY**

ABSTRACT

Differences in the level of development of countries play a determining role in long-term economic growth. Romer (1990) identifies the source of long-term economic growth as technological progress. The importance of exports in foreign trade flows in today's economies integrated into the global economic order is also essential for developing economies in the development process. Therefore, the technology intensity composition of exports and industrial production, which drives the development process, is essential. After 1980, the export-led industrialization strategy in Turkey needed to contribute sufficiently to the economic development process and faced the problem of early deindustrialization. In this study, the long-run relationship between Turkey's total exports and industrial production according to technology intensity is investigated with the ARDL method using monthly data for 2013-2022. The findings suggest that Turkey needs to reverse the early deindustrialization and restore the technological level of the industrial sector in a way that favors the balance of trade.

Keywords: Development, Exports, Industrial production, Technology.

TÜRKİYE'DE 1980 SONRASI SANAYİLEŞMENİN MAKRO İKTİSADİ BELİRLEYİCİLERİ

Fatih YETER

Öğr. Gör. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Pazar MYO, fatih.yeter@gop.edu.tr

ÖZET

Uzun dönem ekonomik büyüme ve kalkınmanın itici gücü olan sanayileşme, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için kilit rol oynamaktadır. Sanayileşmenin kalkınmadaki bu rolü, onun diğer iktisadi faaliyet alanlarına göre daha yüksek verimlilik artışlarına yol açmasıdır. Verimliliğin Krugman'ın ifadesi ile “*Verimlilik her şey değildir, ancak uzun vadede neredeyse herşey...*” olması uzun dönem istikrarlı büyümenin anahtarı olmasıdır. Türkiye’de sanayileşmenin tarihi en az Türkiye Cumhuriyeti tarihi kadar eski olmasına karşılık 1980 sonrası sanayileşme hamleleri, küresel iktisadi sisteme entegrasyon sürecinde uluslararası rekabet edilebilirliğinin artması ile büyümeye başlamıştır. Ancak Türkiye’de yaşanan krizler, makro iktisadi istikrarsızlıklara yol açmış ve Türkiye’nin sanayileşme sürecinin yavaşladığı, birçok gelişmekte olan ülkenin de içinde bulunduğu yapısal sorun olarak erken sanayisizleşme olgusu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de 1980-2020 döneminde yıllık veriler ile ARDL yöntemi kullanılarak sanayileşmenin temel makro iktisadi değişkenler ile ilişkisi ortaya konmuştur. Bulgular sanayi sektörünün makro iktisadi değişkenler ile uzun dönemde ilişkili olduğu görülmektedir. Sanayisizleşme sürecini tersine çevirmek isteyen politika yapıcıların öncelikle makro iktisadi riskleri azaltıcı iktisat politikası kurgusunu oluşturmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanayileşme, Yatırım, Kamu harcamaları, Para arzı ve enflasyon.

MACROECONOMIC DETERMINANTS OF INDUSTRIALIZATION IN TURKEY AFTER 1980

ABSTRACT

Industrialization, which drives long-term economic growth and development, is vital in underdeveloped and developing countries. This role of industrialization in development is because it leads to higher productivity increases compared to other areas of economic activity. The fact that productivity is, in Krugman's words, "*Productivity isn't everything, but in the long run, it's almost everything...*" is the key to long-term stable growth. Although the history of industrialization in Turkey is at least as old as the history of the Republic of Turkey, the post-1980 industrialization moves started to grow with the increase in international competitiveness in the integration into the global economic system. However, the crises in Turkey have led to macroeconomic instability. Turkey is facing the phenomenon of early deindustrialization, a structural problem that many developing countries are also facing, where Turkey's industrialization process has slowed down. In this study, the relationship between industrialization and basic macroeconomic variables is revealed by using the ARDL method with annual data for the period 1980-2020 in Turkey. The findings show that the industrial sector is associated with macroeconomic variables in the long run. Policymakers who want to reverse the deindustrialization process should first formulate an economic policy framework that reduces macroeconomic risks.

Keywords: Industrialization, Investment, Public spending, Money supply and inflation.

ENDÜSTRİ 4.0 VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN EKONOMİK BÜYÜME VE İŞSİZLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Fatma Fehime AYDIN

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, fatmafehimeaydin@yyu.edu.tr

Cemalettin LEVENT

Dr., Bağımsız Araştırmacı, cemalettin_65_@hotmail.com

ÖZET

Günümüz ekonomisinin göz önünde bulundurulması gereken bir gerçeği olarak karşımıza çıkan endüstri 4.0 ve dijital dönüşüm olayları tüm dünya üzerinde etkili olması açısından literatürde her geçen gün daha fazla araştırılan konular haline gelmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada endüstri 4.0 ve dijital dönüşüm faktörlerinin ekonomik büyüme ve işsizlik üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmış, ardından G7 ülkelerinin 2007-2021 yılları arasını kapsayan verilerinden hareketle yatay kesit bağımlılığı, homojenite, CIPS birim kök testi, Westerlund eşbütünleşme testi ve Dumitrescu-Hurlin panel nedensellik analizi yöntemleri kullanılarak konu ampirik olarak analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre dijital dönüşüm ekonomik büyümeyi etkilememekte ancak işsizliği etkilemekte, endüstri 4.0 ise hem ekonomik büyümeyi hem de işsizliği etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Endüstri 4.0, Ekonomik Büyüme, İşsizlik.

**THE IMPACT OF INDUSTRY 4.0 AND DIGITAL TRANSFORMATION ON
ECONOMIC GROWTH AND UNEMPLOYMENT**

ABSTRACT

Industry 4.0 and digital transformation events, which appear as a fact that needs to be considered in today's economy, are becoming more and more researched topics in the literature in terms of being effective all over the world. In this context, this study aims to investigate the effects of industry 4.0 and digital transformation factors on economic growth and unemployment. For this purpose, firstly, a literature review on the subject was conducted, and then the issue was empirically analyzed using horizontal cross-section dependence, homogeneity, CIPS unit root test, Westerlund cointegration test and Dumitrescu-Hurlin panel causality analysis methods based on the data of G7 countries covering the period between 2007-2021. According to the findings of the study, digital transformation does not affect economic growth but affects unemployment, while industry 4.0 affects both economic growth and unemployment.

Keywords: Digital Transformation, Industry 4.0, Economic Growth, Unemployment.

SON 30 YILLIK SÜREÇTE TÜRKİYE’DE YAŞANAN DEPREM FELAKETLERİ VE SİYASAL İKTİDARLARIN SÖYLEMİ

Ferat KAYA

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İİBF, feratkaya78@hotmail.com

ÖZET

Akdeniz-Alp-Himalaya aktif fay hatları üzerinde yer alan Türkiye riskli bir coğrafyada yer almaktadır. Türkiye’nin özellikle büyükşehirleri ve sanayi kuruluşları bu riskli hat üzerinde yer almaktadır. Son 30 yıllık süreçte büyük hasarlara neden olabilecek 6 büyüklüğü üzerindeki depremlere bakıldığında, Türkiye’de 6 büyük depremin gerçekleştiği görülmektedir. Afetler gerçekleştiklerinde birçok krizi kendisiyle birlikte yaratmakla birlikte, çözülmesi gereken sorunlar yumağı birikerek, önceden alınmayan önlemler nedeniyle işi daha da zorlaştırmaktadır. Hali hazırda aktif fay sisteminde yer alan Türkiye’nin, mevcut iktidarların yönetim zafiyeti gibi bir suçlamayla karşı karşıya kalmamak için almış oldukları aceleci ve bütünlükten yoksun kararlarla, yaşanan felaketler hem yaşamsal hem de ekonomik alanda ciddi kayıpların yaşanmasına neden olmuştur.

Bu çalışma son 30 yıllık süreçte Türkiye’de yaşanan deprem sonrası felaketlerde siyasal iktidarların söylemine yoğunlaşmaktadır. Siyasal iktidarlar her ne kadar farklı siyasal gelenekten gelseler bile, yetkililerin organizasyonluğu, zamanında karar alamaması ve bilimden uzak aceleci kararlarıyla benzer açıklamalarda bulundukları görülmektedir. Deprem sonrası yapılan açıklamalar ve alınan ekonomik kararlara bakıldığında algı yönetiminin as olduğu ve mevcut iktidarı devam ettirme gayretiyle yapıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal İktidar, Söylem, Afet, Deprem.

EARTHQUAKE DISASTER IN TURKEY DURING THE LAST 30 YEARS AND THE DISCOURSE OF POLITICAL AUTHORITY

ABSTRACT

Located on the Mediterranean-Alpine-Himalayan active fault lines, Turkey is located in a risky geography. Turkey's especially metropolitan cities and industrial establishments are located on this risky line. When we look at the earthquakes over magnitude 6 that could cause major damage in the last 30 years, it can be seen that 6 major earthquakes have occurred in Turkey. While disasters create many crises when they occur, a mass of problems that need to be solved accumulate and make the job even more difficult due to the precautions not taken in advance. Turkey, which is currently located in an active fault system, has caused serious losses in both vital and economic areas due to the hasty and lack of integrity decisions taken by the current governments in order to avoid being accused of management weakness.

This study focuses on the discourse of political powers in post-earthquake disasters in Turkey in the last 30 years. Even though political governments come from different political traditions, it is seen that they make similar statements with their lack of organization, inability to make timely decisions and hasty decisions that are far from science. When we look at the statements made and the economic decisions taken after the earthquake, it can be seen that perception management is essential and that it is made with the effort to maintain the current government.

Keywords: Political Authority, Discourse, Disaster, Earthquake.

AFET YÖNETİMİNDE “MEVZUAT” ÇIKMAZI

Ferda KOÇ

Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ferdakoc44 @gmail.com

ÖZET

Afetler, ani ve beklenmedik şekilde ortaya çıkan, çoğu zaman insanlar ve yerleşik alanlar üzerinde büyük yıkımlara yol açan olaylardır. Bu nedenledir ki, böylesi olaylar tek bir kurumun üstesinden gelemeyeceği, birden fazla kurumu ilgilendiren ve çeşitli toplum kesimlerini, çok-aktörlü bir yapı içinde eşgüdümlemiş yetki ve sorumluluklarla birbirleriyle bütünleştirmeyi gerektiren durumlardır. Ancak bu durumlarda ilgili aktörleri düzgün bir biçimde örgütlemek bir hayli zor olduğu gibi; yetki ve sorumlulukların altyapısını oluşturan mevzuat (afetle ilgili genel kanunlar, AFAD’ ın, farklı bakanlıkların, mülki idarenin, yerel yönetimlerin yetki kanunları, tüzük, yönetmelik, genelge) da hukuki çok parçalılığa neden olmakta ve mevzuat kalabalıklığıyla birlikte yetki boşluğunu veya yetki çakışmasını ortaya çıkarmaktadır. Yetki çakışması, aynı veya benzer konularda farklı kurumların mevzuat gereği yetkili ve görevli olmalarını anlatırken; yetki boşluğu ise belirli bir siyasa konusunda hiçbir kurumun görev ve sorumluluğunun net tanımlanmaması neticesinde kimsenin kendisini yetkili görmeyip işlem veya eylemde bulunmamasıdır. Afetler konusunda, özellikle büyük afetlerden sonra yeni düzenlemeler veya değişiklikler cumhuriyet tarihi boyunca görülmektedir. Bu yenilikler, bir yönüyle hatalı görülen durumların düzeltilmesini amaçlarken diğer yönüyle aynı anda farklı aktör veya kurumları yetkilendirmekte veya yetkisiz kılmaktadır.

Bu çalışmanın temel iddiası, afete müdahalede uygulanan mevzuatın ilgili aktörlere benzer görev ve yetkiler tanımlayarak müdahale çabalarını daha karmaşık ve belirsiz bir hale getirip derinleştirdiğidir. Bu çalışma, afet yönetiminin belirleyicisi ve düzenleyicisi olan mevzuat uygulamalarının bu karmaşıklık ve belirsizliğe yol açıp açmadığının resmini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Mevzuat, Yetki Boşluğu-Çakışması.

“LEGISLATION” DILEMMA IN DISASTER MANAGEMENT

ABSTRACT

Disasters are events that occur suddenly and unexpectedly, often causing great destruction to people and inhabited areas. For this reason, such incidents are situations that cannot be handled by a single institutions and require integrating various segments of society with coordinated authorities and responsibilities in a multi-actor structure. However, not only is it very difficult to properly organize the relevant actors in these situations, but the legislation (general laws on disasters, laws on the authority of AFAD, different ministries, local administrations, by-laws, regulations, circulars) that forms the infrastructure of authorities and responsibilities also causes legal fragmentation and creates a gap or overlap of authority with the crowd of legislation. While overlapping authority refers to the fact that different institutions are authorized and tasked with the same or similar issues in accordance with the legislation, a gap in authority is the fact that no one considers himself/herself authorized and does not take any action as a result of the lack of clear definition of the duties and responsibilities of any institution on a certain policy issue. New regulations or changes on disasters, especially after major disasters, have been observed throughout the history of the republic. While these innovations aim to correct the situations that are deemed to be faulty in one aspect, they simultaneously authorize or disauthorize different actors or institutions in another aspect.

The main claim of this study is that the legislation applied in disaster response makes and deepens the response efforts more complex and uncertain by defining similar duties and authorities for the relevant actors. This study has been prepared in order to present a picture of whether the legislative practices, which are the determinants and regulators of disaster management, lead to this complexity and uncertainty.

Keywords: Disaster Management, Legislation, Jurisdiction Gap-Conflict.

DOĞAL AFETLERDEN KAYNAKLI ZARARLARIN İDARE TARAFINDAN TAZMİNİ

Gencer Karabekir KARAGENÇ

Araş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, gencerkaragenc@gmail.com

ÖZET

İdare kamu hizmetlerini yerine getirirken birçok işlem, eylem ve sözleşme gerçekleştirmektedir. Bu işlem, eylem ve sözleşmelerinden kaynaklı zararların, Anayasanın 125/7 “İdare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.” hükümleri uyarınca tazmin edilmesi gerekmektedir. İdarenin mevcut zararları tazmini kusurlu ve kusursuz sorumluluk ilkeleri uyarınca giderilmektedir. Hizmet kusuru olarak da adlandırılan kusurlu sorumluluk; genel, objektif, nesnel, bağımsız nitelikli ve idarenin asli ve 1. Derecede sorumluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, idare hizmetin kötü işlemesinden, hizmetinden geç işlemesinden veya hizmetin hiç işlememesinden kaynaklı meydana gelen zararları tazmin etmekle mükelleftir. Tehlike ilkesi ve kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi alt başlıklarına sahip kusursuz sorumluluk ilkesi ise, idarenin kusurunun olmadığı ancak zararın bir kamu hizmetinden kaynaklandığı durumlarda karşımıza çıkmaktadır. İdarenin tehlikeli faaliyetleri, mesleki risk ve sosyal risk alt başlıklarından kaynaklanan zararlar idarenin kusursuz sorumluluğu kapsamında tazmin edilmektedir. Doğal afetler varlıkları gereği önlenemez, öngörülemmez ve dışsal nitelikte olaylardır. Genel hukuk teorisinde bu kapsamda oluşan zararlar mücbir sebep olarak değerlendirilerek tazmin sorumluluğuna gidilmez. Ancak bu genel ilke her durumda idarenin sorumluluğunun ortadan kalkacağı anlamını taşımaz. İdarenin doğal afetler öncesi eylem veya eylemsizlikleri, doğal afet sonrası aldığı veya almadığı tedbirlerden kaynaklı oluşan zararlar sorumluluk ilkeleri kapsamında tazmin edilebilecek mahiyettedir. Bu çalışma doğal afetlerden kaynaklanan idarenin sorumluluğu konusunu incelemektedir. Bu kapsamda öncelikle idarenin sorumluluğu kavramı anlatılarak; kusurlu sorumluluk ve kusursuz sorumluluk ilkeleri açıklanmıştır. Doğal afetlerden kaynaklı idarenin sorumluluğu içtihatlar ile örneklendirilerek tazmin sorumluluğu analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, İdarenin Sorumluluğu, Kusurlu Sorumluluk, Kusursuz Sorumluluk.

DAMAGES CAUSED BY NATURAL DISASTERS COMPENSATION BY THE ADMINISTRATION

ABSTRACT

The administration carries out many transactions, actions and contracts while providing public services. The administration's existing damages are compensated in accordance with the principles of fault and strict liability. Fault liability, it appears as a general, objective, independent and primary responsibility of the administration. Accordingly, the administration is obliged to compensate for the damages caused by the poor performance of the service, the late operation of the service, or the failure to provide the service at all. The principle of strict liability, which has the subheadings of the principle of danger and the principle of equality against public burdens, appears in cases where there is no fault of the administration but the damage is caused by a public service. Damages arising from the administration's dangerous activities, occupational risk and social risk subheadings are compensated within the scope of the administration's strict liability. Natural disasters are, by their very nature, unpreventable, unpredictable and external events. In general law theory, damages occurring in this context are considered as force majeure and no liability for compensation is incurred. However, this general principle does not mean that the responsibility of the administration will disappear in every case. Damages caused by the administration's actions or inactions before natural disasters and the measures taken or not taken after the natural disaster can be compensated within the scope of the principles of liability. This study examines the issue of responsibility of the administration arising from natural disasters. In this context, firstly, the concept of responsibility of the administration is explained; The principles of faulty liability and strict liability are explained. The responsibility of the administration due to natural disasters has been exemplified by case law and the liability for compensation has been analyzed.

Keywords: Natural Disaster, Administration's Responsibility, Faulty Liability, Strict Liability.

MİLLİ KOMPLO TEORİLERİNİN YÜKSELİŞİ: 6 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASINDAKİ KOMPLOCU SÖYLEMİN BİLEŞENLERİ

Gizem ORÇİN

Dr., Bağımsız Araştırmacı, gizemorcin@gmail.com

ÖZET

Bilimsel gerçeklerin çürütülmesine yönelik akıl dışı tezler üreten ve rasyonel düzlemin dışına çıkan söylem türleri, doğal afet ve salgın dönemlerinde yükselişe geçmektedir. Algı yaratma, propaganda üretme, sorumluluk duygusunu bertaraf etme gibi işlevleri yerine getirmeye çalışan komplo teorileri bu gibi olağanüstü dönemlerde bilgi karmaşası yaratmaktadır. Bilimsel altyapısı olmayan bu söylem türleri, 6 Şubat Kahramanmaraş depremi sonrasında da Türkiye kamuoyunda ve medyasında ortaya çıkmıştır. Medyayı kuşatan bu tarz söylemler, ABD'nin Alaska eyaletindeki güçlü HAARP vericilerinin depreme yol açtığı söylentisini, deprem sonrasında ülkenin işgal edileceğine yönelik komplo teorilerini gündeme taşımıştır. Bu çalışma, bilim dışı görüşlerin merkezinde yer alan komplo teorilerinin özellikle ulusalcı/milliyetçi kesimde ne şekilde ve hangi temalarla üretildiğini çözümlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, ulusalcı/milliyetçi kitlenin söylemsel reflekslerini analiz edebilmek için Youtube'da 'deprem-işgal, HAARP-deprem, deprem sonrası işgal planı' anahtar kelimeleri üzerinden bir filtreleme yapılmıştır. Böylece, Youtube'da yayın yapan ulusalcı/milliyetçi haber kanallarında deprem sonrası yapılan haber programları çalışma kapsamına alınarak, söylem analizi yöntemiyle çözümlenip, kategorilendirilmiştir. Milli komplo teorilerinin deprem süresince hedef yönelimli bir düşmanlık kategorisi ürettiği tezini ileri süren bu çalışma, kamuoyu önünde depreme dair açıklama yapan kişilerin söylemlerindeki unsurları detaylandırmıştır. Dış güçler tehdidi üzerinden gerçek üstücü söylemlerle beslenen komplocu iddialar, milli duruş içerisinde gelecekte gerçekleşmesi muhtemel tehdit ve tehlikeleri kitleye sunmaktadır. Çalışma, kitle üzerinde endişe, korku ve panik yaratma ihtimali olan milli komplo teorilerinin yabancı düşmanlığı üzerinden işlediği bulgusunu ortaya koymaktadır. Çalışma sonucunda, milli komplocu söylemin düşmanlaştırma ve meşruluk zemini üretme bileşenleri sıralanmıştır. Bunlar, depremle ilgili olmayan konu ve kavramların depremle ilişkilendirilmesi, tesadüfi konuların sistematik ve gerçekmiş gibi sunulması ve gerçekleşmemiş konuların kesin olarak gerçekleşeceği iddialarını içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Komplo teorisi, Milli söylem, 6 Şubat depremi.

**THE RISE OF NATIONAL CONSPIRACY THEORIES: THE COMPONENTS OF
THE CONSPIRACY DISCOURSE AFTER THE 6 FEBRUARY KAHRAMANMARAŞ
EARTHQUAKE**

ABSTRACT

During periods of natural disasters and epidemics, discourse that produces irrational theses to refute scientific facts and go beyond the rational plane is on the rise. Conspiracy theories, which try to fulfill functions such as creating perception, producing propaganda, and eliminating the sense of responsibility, create information confusion in such extraordinary periods. These types of discourse, which have no scientific basis, emerged in the Turkish public and media after the February 6 Kahramanmaraş earthquake. Such discourses surrounding the media have brought to the agenda the rumor that the powerful HAARP transmitters in the US state of Alaska caused the earthquake, and conspiracy theories that the country will be invaded after the earthquake. This study aims to analyze how and with what themes conspiracy theories, which are at the center of unscientific views, are produced, especially in the nationalist front. To analyze the discursive reflexes of the nationalist audience, a filter was created on YouTube with the keywords earthquake-occupation, HAARP-earthquake, and post-earthquake occupation plan. Thus, news programs broadcast after the earthquake on nationalist news channels broadcasting on YouTube were included in the scope of the study and analyzed and categorized using the discourse analysis method. This study, which argues that national conspiracy theories produced a category of target-oriented hostility during the earthquake, detailed the elements in the discourse of people who made public statements about the earthquake. Conspiratorial claims, fed by surrealistic discourses based on the threat of foreign powers, present to the audience possible threats and dangers that may occur in the future within the national stance. The study reveals that national conspiracy theories, which are likely to cause anxiety, fear, and panic among the masses, are carried out through xenophobia. As a result of the study, the components of the national conspiratorial discourse, which is antagonizing and creating a basis for legitimacy, are listed. These include linking non-earthquake-related topics and concepts with the earthquake, presenting coincidental issues systematically and as if they were real, and predicting that unrealized problems will definitely occur.

Keywords: Conspiracy theory, National discourse, February 6 earthquake.

AFET YÖNETİMİ İÇİN “DAHA İYİ” BİR TOPLUM PLANLAMASI ÜZERİNE ANALİZ

Gökhan AK

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi, gokhanak@topkapi.edu.tr

ÖZET

Deprem, sel, yangın, toprak kayması, çığ, volkan patlaması veya fırtına gibi doğal afetleri içeren çeşitli acil durumlar, ciddi afet yönetimi gerektirebilir. Petrol sızıntıları ve patlamalar dâhil olmak üzere, çeşitli endüstriyel kazalar da acil müdahale gerektirir. Bu çalışmanın amacı, ulusal veya uluslararası çaplı bir afette, toplum planlamasının önem ve hayatiyetine dikkat çekmek; toplumsal koordine ve planlamanın etkinlikle gerçekleştirildiği oranda, ilgili kamu kurumlarınca icra edilecek afet yönetiminin başarısının artacağını irdelemektir. Afet Acil Durum Yönetim Kuruluşlarının afet yönetimi planlamaları, genellikle kamunun baskınlığı ve umursamazlığı nedeniyle, etkin toplumsal planlama çabalarını içermemektedir. Ancak planlama süreci, afet ve benzeri acil durumlardan asgari zayıat ile kurtulmak için gerekli personel, malzeme ve toplum koordinasyonunu kapsamaktadır. Bu çalışmanın muhtemel bulguları; etkili afet yönetiminin, önleme, hafifletme, hazırlık ve müdahale ve iyileştirme safhalarından oluştuğu; (doğal) afetler bağlamında toplum içindeki olası risk, tehdit ve tehlikelerin tanımlanmasının gerekliliği; bu hususların, afet yönetim planları için mükemmel bir başlangıç noktası oluşturduğu; güvenlik, malzeme, teçhizat ve insan gücü açıklarının belirlenmesinin, afet yönetiminin toplumsal işbirliği ile planlama ve icrası kapsamında çok önemli olduğu; böylelikle, afet yönetiminin toplumsal planlama başarısı daha etkin ve yüksek olarak sağlanabilecektir. Zira kamu/özel tüm toplumsal kaynakların daha en başından itibaren derlenmesi, acil bir durum meydana geldiğinde kullanılabilecek bir destek ağına imkân verecek ve afet yönetimi için daha iyi bir toplum planlaması ile eylem planının formülasyonu, bir acil durum öncesinde, sırasında ve sonrasında ne olacağına ilişkin ayrıntıları daha iyi ele alıp ortaya koyarak, afet yönetiminin başarısını azami seviyeye çıkaracaktır. Özellikle deprem, sel, orman yangını gibi doğal afetlerin hayli yaygın yaşandığı Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmaların pek fazla olmaması, bu çalışmanın, alanyazındaki müteakip araştırmalara mehzaz teşkil etme olasılığı bakımından önemini ortaya koymaktadır. Esas olarak nitel araştırma metodolojisini benimsemiş olan bu çalışmada, bilimsel kitap, makale, tez, rapor ve bildirilerden bilimsel verinin elde edilmesinde yararlanılmış; sistematik derleme tekniği ise, bilimsel araştırma yöntemi bağlamında tercih edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Toplum, Toplum Planlaması.

ANALYSIS ON A “BETTER” COMMUNITY PLANNING FOR DISASTER MANAGEMENT

ABSTRACT

A variety of emergencies, including natural disasters such as earthquakes, floods, fires, landslides, avalanches, volcanic eruptions or storms, may require serious disaster management. Various industrial accidents, including oil spills and explosions, also require immediate attention. The aim of this study is to draw attention to the importance and vitality of community planning in a national or international disaster and to examine that the success of disaster management to be carried out by relevant public institutions will increase to the extent that social coordination and planning are carried out effectively. Disaster management plans of Disaster Emergency Management Organizations generally do not include effective community planning efforts due to the dominance and indifference of the public. However, the planning process includes the necessary personnel, material and community coordination to get rid of disasters and similar emergencies with minimum casualties. Possible findings of this study; effective disaster management consists of prevention, mitigation, preparedness and response and recovery phases; the necessity of identifying potential risks, threats and hazards within the community in the context of (natural) disasters; these considerations provide an excellent starting point for disaster management plans; that the determination of security, material, equipment, vehicle and manpower deficits is very important within the scope of planning and execution of disaster management with social cooperation. Particularly in Türkiye, where natural disasters such as earthquakes, floods and forest fires are quite common, the lack of studies in this area reveals the importance of this study in terms of the possibility of forming a base for subsequent research in the literature. In this research, which mainly adopted the qualitative research methodology, scientific books, articles, theses, reports and papers were used to obtain scientific data and systematic compilation technique will be benefited in terms of scientific research methods.

Keywords: Disaster, Disaster Management, Community, Community Planning.

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ DİJİTAL PAZARLAMA ARAÇLARININ SEÇİMİ: ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMİ

Gökhan AKEL

Dr. Öğr. Üyesi, Antalya Belek Üniversitesi, gokhan.akel@belek.edu.tr

ÖZET

Dijital pazarlama alanında yapay zekâ uygulamalarının kullanımı hızla artmaktadır. E-ticaret sektöründe yapay zekâ teknolojilerinden yararlanan işletmeler hedef kitle segmentasyonundan tüketici davranışlarının analizine kadar birçok hususta kullanıcı davranışlarına ilişkin içgörüler elde edebilmekte ve daha iyi sonuçlar için pazarlama kampanyalarını optimize edebilmektedir. Yapay zekâ destekli dijital pazarlama araçları seçimi karar problemi oluşturmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma, yapay zekâ destekli dijital pazarlama araçlarını seçerken hangi kriterlerin daha önemli olduğunu belirlemek için Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemleri arasından Entropi yöntemi kullanılmıştır. Entropi yöntemi, farklı kriterlerin ağırlıklarını belirlenmesine yardımcı olmuştur ve bu ağırlıklar kullanılarak yapay zekâ destekli dijital pazarlama araçları, WASPAS yöntemi ile sıralanmıştır. WASPAS yöntemi, işletmelere en iyi aracı seçme konusunda daha objektif bir bakış açısı sunmak için kullanılmıştır. Analizin sonucunda, işletmeler için en önemli kriter “kullanıcı dostu” olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, işletmelerin kullanıcıların bu araçları daha kolay ve verimli bir şekilde kullanabileceği anlamına gelirken, pazarlama kampanyalarını daha iyi optimize etmelerine yardımcı olabilmektedir. Ayrıca, alternatifler arasındaki sıralama sonuçlarına göre, “tahmine dayalı analiz” aracı en çok tercih edilen pazarlama aracı olmuştur. Bu sonuç işletmelerin tüketici davranışlarını daha iyi anlamalarına ve pazarlama stratejilerini daha etkili bir şekilde uygulamalarına yardımcı olabilir, bu da sonuçta daha iyi iş sonuçlarına yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: E-ticaret, Yapay Zekâ Destekli Dijital Pazarlama, Dijital Pazarlama Araçları

SELECTION OF AI-ASSISTED DIGITAL MARKETING TOOLS: A MULTICRITERIA DECISION-MAKING METHOD

ABSTRACT

The adoption of artificial intelligence applications in the field of digital marketing is steadily increasing. Businesses that benefit from artificial intelligence technology in the e-commerce sector can obtain insights into user behavior on many issues, from target audience segmentation to analysis of consumer behavior, and optimize their marketing campaigns for better results. Choosing AI-supported digital marketing tools can be challenging. Therefore, this study used the Entropy method among Multi-Criteria Decision Making Methods (MCDM) to determine which criteria are more important when choosing artificial intelligence-supported digital marketing tools. The Entropy method helped us determine the weights of different criteria, and using these weights, artificial intelligence-supported digital marketing tools were ranked with the WASPAS method. The WASPAS method has been used to give businesses a more objective perspective on choosing the best tool. As a result of the analysis, it was determined that the most important criterion for businesses is user-friendliness. As a result, businesses can improve the efficiency of their marketing campaigns, making it easier for users to use these tools effectively. Moreover, according to the ranking results among the alternatives, the predictive analysis tool was the most preferred tool. As a result, businesses can enhance the effectiveness of their marketing campaigns, making it easier and more efficient for users to utilize these tools.

Keywords: E-commerce, Artificial Intelligence Supported Digital Marketing, Digital Marketing Tools

YÖNETİCİLİKTE ÖZENLİ İLETİŞİM

Hasan Basri MEMDUHOĞLU

Prof. Dr., Siirt Üniversitesi, hasanbasri@siirt.edu.tr

Hayrullah DOGRUEL

Öğr. Gör, Dicle Üniversitesi, hayrullah65@gmail.com

ÖZET

Literatürde yapılan araştırmalara göre, bireylerin başkalarıyla iletişim kurma biçimlerinin, tercih ettikleri iletişim alışkanlıklarının insanların duyguları, tercihleri, yönelimleri, meyilleri üzerinde etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Özenli iletişim kavramı ile muhatap ile iletişimde fikirlerin açık, net olması ve dikkatli bir tavır sergilenmesi kastedilmektedir. İletişimin içeriğinden ziyade iletişim süreci üzerine odaklanılır. Çalışmalar incelendiğinde teknolojik gelişmelerin iletişim becerilerini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Bu durum özenli iletişimin önemini daha da arttırmıştır. Çalışma hayatında kişiye yüklenen çoklu görevler, ekran kullanımının artması ve uzaktan çalışma gibi durumlar lider/yöneticilerin yeni iletişim stratejisi belirlemelerini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada iletişimin yoğun olarak kullanıldığı kurum veya örgütlerde yöneticilik veya liderlik yapanların özenli iletişim davranışları tartışılmıştır. Çalışmada lider/yöneticilerin sözlü ve sözlü olmayan ve çalışan/takipçiye pozitif etki eden davranışlarına değinilmiştir. Bu doğrultuda alan-yazın taraması olarak hazırlanan bu çalışma yeni bir kavram olan özenli iletişim kavramını tanıtmayı, yöneticilikte özenli iletişim kavramına dikkat çekmeyi, özenli iletişim kavramına uygun davranışların olumlu katkılarına değinmeyi amaçlamaktadır.

Olumlu yönler arasında üretkenliği artırma, sorunların ortaya çıkmadan tespiti veya sorunun büyümeden çözümü, sistem paydaşları ve çalışanlar arasında sinerji oluşumu, kuruma bağlılığın artması, lider/yöneticiye artan güven, takipçi/çalışanların sorumluluk alması, tutum ve duygu yönetiminde kolaylık gibi yönler vardır. Özenli iletişim konusunda dikkat edilmezse karşılaşılabilecek muhtemel olumsuzluklar; örgütte durağanlık, işten alıkoyan/ortak amaçtan uzaklaştıran durumlar, ön görülemeyen sorunlar, çalışan/takipçi memnuniyetsizliği, çalışanlarda huzursuzluk, yöneticiye/lidere güvensizlik gibi durumlardır.

Anahtar Kelimeler: Özenli iletişim, Yöneticilik, Yönetici iletişimi.

ATTENTIVE COMMUNICATION IN MANAGEMENT

ABSTRACT

According to research in the literature, it is understood that the way individuals communicate with others and their preferred communication habits have an impact on people's emotions, preferences, orientations and tendencies. The concept of attentive communication refers to the fact that the ideas are clear, clear and a careful attitude is displayed in communication with the interlocutor. The focus is on the communication process rather than the content of communication. When the studies are analyzed, it is understood that technological developments have a negative impact on communication skills. This situation has increased the importance of attentive communication. Situations such as multi-tasking in working life, increased use of screens and remote working make it necessary for leaders/managers to determine a new communication strategy. In this study, the attentive communication behaviors of managers or leaders in institutions or organizations where communication is used intensively were discussed. In the study, verbal and non-verbal behaviors of leaders/managers that have a positive impact on employees/followers were mentioned. In this direction, this study, which is prepared as a literature review, aims to introduce the concept of attentive communication, which is a new concept, to draw attention to the concept of attentive communication in management, and to mention the positive contributions of behaviors in accordance with the concept of attentive communication.

Positive aspects include increased productivity, detection of problems before they occur or solution of problems before they escalate, synergy between system stakeholders and employees, increased loyalty to the organization, increased trust in the leader/manager, followers/employees taking responsibility, ease in attitude and emotion management. Possible negativities that may be encountered if attention is not paid to attentive communication are stagnation in the organization, situations that distract from work / distract from the common goal, unforeseen problems, employee / follower dissatisfaction, employee unrest, distrust in the manager/leader.

Keywords: Attentive communication, Management, Executive communication.

ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞ BİRLİĞİNDE KURUMSAL MANTIK ÇATIŞMASI: BİR VAKA ANALİZİ

Hatice Gökçe DEMİREL

Fırat Üniversitesi, İİBF, demirel@firat.edu.tr

ÖZET

Üniversiteler toplumların bilgi üreten ve nitelikli insan kaynağı yetiştiren en önemli mekanizmasıdır. Ancak üniversitelerin çalışma odağı daha çok teorik bir zeminde araştırma yaparak ontolojik ve epistemolojik açıdan gerçekliğe en fazla yakınsamış evrensel bilgiye ulaşmaktır. Bu açıdan akademisyenlerin yerleşmiş bilgi üretim kalıpları oluşmuştur. Bu kalıplar üniversitelerin ve akademisyenlerin kurumsal mantığını oluşturmaktadır. KOBİ niteliğindeki sanayi işletmelerinin ise Pazar kurumsal mantığı ile şekillenmiş ve genellikle çekirdekten yetiştirme ya da aile geleneğini devam ettirerek işi devralmış aile işletmelerinin pratik deneyimlerine göre şekillenmiş bir düşünce kalıpları vardır. Üniversite sanayi iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan çeşitli kurumlar ve mekanizmalar vardır. Ancak bu iki farklı yapı arasındaki kurumsal mantık çatışması zaman zaman bu mekanizmaların ve kurumların işlerliğini baltalamaktadır.

Bu çalışmada Elazığ'da faaliyet gösteren bir sanayi işletmesinin üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde yaşadığı kurumsal mantık çatışması incelenmektedir. Yarı-yapılandırılmış mülakat görüşmeleri ile işletme sahibi ve firmanın motor üretim projesinde yer alan akademisyenlerle mülakatlar yapılmıştır. Mülakatlar çözümlenerek üniversite-sanayi iş birliğinde birlikte çalışmayı zorlaştıran kurumsal mantıktan kaynaklanan sorunlar girişimcilik, danışmanlık, teorik-pratik bilgi çatışması, risk paylaşımı ve maliyet başlıkları altında toplanmış ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite-Sanayi İş birliği, Kurumsal Mantık, Örgüt Teorisi.

CONFLICT OF INSTITUTIONAL LOGICS IN UNIVERSITY- INDUSTRY COLLABORATION: A CASE STUDY

ABSTRACT

Universities are the most important mechanism of societies that produce knowledge and train qualified human resources. However, the focus of universities' work is to reach universal knowledge that is closest to reality in terms of ontology and epistemology by conducting research on a theoretical basis. In this respect, established knowledge production patterns of academics have been formed. These patterns constitute the institutional logic of universities and academics. SME industrial enterprises, on the other hand, have a thought pattern that is shaped by the market institutional logic and is generally shaped according to the practical experiences of family businesses that grew up from the core or took over the business by continuing the family tradition. There are various institutions and mechanisms aimed at improving university-industry cooperation. However, the conflict of institutional logic between these two different structures sometimes undermines the functionality of these mechanisms and institutions.

In this study, the institutional logic conflict experienced by an industrial enterprise operating in Elazığ within the framework of university-industry cooperation is examined. Semi-structured interviews were conducted with the business owner and the academicians involved in the company's engine production project. By analyzing the interviews, the problems arising from the institutional logic that makes it difficult to work together in university-industry cooperation were grouped under the headings of entrepreneurship, consultancy, theoretical-practical knowledge conflict, risk sharing and cost, and solution suggestions were presented.

Key Words: University-Industry Collaboration, Institutional Logic, Organization Theory.

TÜRKİYE’DE DOĞAL AFET SİGORTACILIĞININ AFET EKONOMİSİ ÜZERİNE YANSIMALARI

Hatip YURGİDEN

Dr., Bağımsız Araştırmacı, hatip.yurgiden@dicle.edu.tr

ÖZET

İklim değişikliğinin küresel etkileri, son yıllarda daha yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Yıkıcı felaket olaylarının yaşanması, ülkelerin ekonomik sonuçlarını ve insanları derinden etkilemektedir. Deprem, tsunami, sel, kuraklık, volkanik patlamalar, yangın, fırtına gibi doğal afetlerin yaşanmasından sonra ülkelerin finansal durumu oldukça önemlidir. Afetlerin yol açtığı yıkıcı hasarlardan finansal durumu iyi olan ülkelerin diğer ülkelere göre daha az etkileneceği bilinmektedir. Dolayısıyla afetlerden önce önemli olan ülkelerin afet yönetiminin ekonomik boyutunu iyi bilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye’de doğal afetler için yapılan finansal araçlar ve afet sigortaları ön plana çıkmaktadır. Afet yönetimini daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek için Türkiye’de doğal afetlerde para ve maliye politikaları uygulanmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de en fazla gerçekleşen deprem ve sel gibi doğal afetlerin öncesi ve sonrasında afet sigortacılığının durumuna bakılmıştır. Bu kapsamda, Afet Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi (CRED), Acil Durum Olayları Veri Tabanı (EM-DAT) ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)’nın raporları incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, Türkiye’de yaşanan afetlerin sonrasında doğal afet sigorta ödemelerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bunun yanında, Türkiye’de bölgesel bazda Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)’nda bulunan yürürlükteki poliçelere bakıldığında, en fazla poliçenin Marmara Bölgesinde en az poliçenin ise Doğu Anadolu Bölgesinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Afet Ekonomisi, Afet Sigortacılığı, Doğal Afet, Deprem, Sel.

REFLECTIONS OF NATURAL DISASTER INSURANCE ON DISASTER ECONOMY IN TÜRKİYE

ABSTRACT

The global effects of climate change have been felt more intensely in recent years. Experiencing devastating disaster events deeply affects the economic results of countries and people. The financial situation of countries is very important after natural disasters such as earthquakes, tsunamis, floods, droughts, volcanic eruptions, fires and storms. It is known that countries with a good financial situation will be less affected by the devastating damage caused by disasters than other countries. Therefore, countries that are important before disasters need to know the economic dimension of disaster management well. In this regard, financial instruments and disaster insurance for natural disasters come to the fore in Türkiye. In order to carry out disaster management more effectively, monetary and fiscal policies are implemented in case of natural disasters in Türkiye. In this study, the situation of disaster insurance before and after natural disasters such as earthquakes and floods, which occur most frequently in Türkiye, was examined. In this context, the reports of the Disaster Epidemiology Research Center (CRED), Emergency Events Database (EM-DAT) and Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD) were examined. As a result of the study, it was observed that natural disaster insurance payments increased after disasters in Türkiye. In addition, when we look at the policies in force in the Natural Disaster Insurance Institution (DASK) on a regional basis in Türkiye, it is seen that the most policies are in the Marmara Region and the least policies are in the Eastern Anatolia Region.

Keywords: Disaster Economics, Disaster Insurance, Natural Disaster, Earthquake, Flood.

VIX ENDEKSİNİN FİNANSAL VARLIK VOLATİLİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Hidayet GÜNEŞ

Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, hgunes@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Yatırım seçenekleri içerisinde oluşturulan bir portföy her zaman istenen getiriye sağlayamayabilmektedir. Portföy oluştururken finansal varlıklar arasındaki ilişki, etki ve tepki durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sayede istenen getiriye ulaşma ihtimali olmaktadır. Bu çalışma Borsa İstanbul 100 endeksi ve Türkiye 2 Yıllık Devlet Tahvili getiri volatilitesi üzerinde korku endeksi olarak bilinen VIX endeksinin etkisini araştırmaktadır. Volatilitede asimetriyi dikkate alan EGARCH modeli, 02.01.2013-01.09.2023 tarihleri arasındaki günlük verilere uygulanmıştır. Korku endeksinin, tahvil getiri volatilitesi üzerinde anlamlı ve negatif yönde etkisinin olduğu belirlenmiştir. Asimetri parametresi anlamlı ve pozitif değerde bulunmuştur. Piyasaya ulaşan pozitif bir haberin negatif bir habere göre tahvil getiri volatilitesinde daha baskın olduğunu ifade etmektedir. Borsa İstanbul 100 endeksi için asimetri parametresi negatif ve anlamlı olarak tespit edilmiştir. Borsaya gelen negatif bilgi pozitif bilgiye göre volatilitayı daha çok artırmaktadır. Ayrıca devlet tahvili getirisinin borsa volatilitesi üzerinde pozitif etkisinin olduğu ortaya konulmuştur. Asimetri parametresi devlet tahvil getirisi için anlamlı ve pozitif olarak belirlenmiştir. Piyasadaki pozitif haber negatif habere göre tahvil getiri volatilitelerini daha fazla artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: VIX, Volatilité, EGARCH.

THE IMPACT OF VIX INDEX ON FINANCIAL ASSET VOLATILITY

ABSTRACT

A portfolio created among investment options cannot always provide the desired return. When creating a portfolio, the relationship, impact and reaction situations between financial assets should be taken into consideration. In this way, there is a possibility of achieving the desired return. This study investigates the effect of the VIX index, known as the fear index, on the return volatility of the Borsa Istanbul 100 index and Turkey 2-Year Government Bonds. The EGARCH model, which takes into account asymmetry in volatility, was applied to daily data between 02.01.2013 and 01.09.2023. It has been determined that the fear index has a significant and negative effect on bond yield volatility. The asymmetry parameter was found to be significant and positive. It indicates that positive news reaching the market is more dominant in bond yield volatility than negative news. The asymmetry parameter for Borsa Istanbul 100 index was determined to be negative and significant. Negative information arriving in the stock market increases volatility more than positive information. It has also been shown that government bond yield has a positive effect on stock market volatility. The asymmetry parameter was determined to be significant and positive for the government bond yield. Positive news in the market increases bond yield volatility more than negative news.

Keywords: VIX, Volatility, EGARCH.

KAHRAMANMARAŞ DEPREM BÖLGESİNİN İŞGÜCÜ PİYASASINDAKİ YERİ¹

Huzeyfe TORUN

Dr., Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, huzeyfe.torun@tcmb.gov.tr;
huzeyfedorun@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve çok sayıda vatandaşımızın hayatını kaybetmesine sebep olan depremlerin etkilediği bölge iktisadi açıdan ele alınmakta; depremden en şiddetli etkilenen iller ve bölgenin tamamı ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Öncelikle Hanehalkı İşgücü Anketi mikro verileri ve Sosyal Güvenlik Kurumu verileri kullanılarak deprem bölgesinin istihdam özellikleri Türkiye ortalaması ile karşılaştırmalı bir şekilde incelenmektedir. Toplam nüfus içindeki payı yüzde 16,4 ve toplam milli hasıla içindeki payı yüzde 9,8 seviyesinde olan bölge illerini de içeren beş NUTS2 sınıflaması Hanehalkı İşgücü anketi mikro verileri ile analiz edildiğinde deprem öncesi dönemde bölgedeki işsizlik oranlarının Türkiye ortalamasına yakın olduğu, saptanmaktadır. Bölgedeki istihdamın kayıt dışılık oranı Türkiye ortalamasının bir miktar üzerinde olmakla birlikte istihdam içindeki maaşlı, ücretli ve yevmiyeli çalışan kesimin payının Türkiye ortalamasına benzer şekilde seyrettiği saptanmıştır. Bölgede kamu sektöründe çalışanların istihdamdaki payının Türkiye genelinin üzerinde olduğu; sanayi istihdamının payının Türkiye ortalamasının bir miktar altında olduğu bulgulanmıştır. İkinci aşamadaki betimsel incelemeler Türkiye’den yapılan toplam tekstil ürünleri ihracatının yüzde 26,3’ünün; toplam gıda ürünleri ve içecek ihracatının yüzde 23,9’unun bölge illerinden gerçekleştirildiğini göstermektedir. Ana metal ve plastik ve kauçuk ürünleri sektörlerinde de deprem bölgesinin ihracatta hatırı sayılır bir payı vardır. İhracat performansı ile uyumlu olarak bu sektörlerde yurtiçi tedarikte de bölge illerinin kritik bir rol oynayabileceği vurgulanmıştır. Üçüncü aşamada, deprem sonrası gerçekleşen iç göç hareketini anlamak için TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verileri kullanılmakta, illerin geçmiş yıllardaki göç örüntüleri ve belirli varsayımlar ışığında iç hareketlilik projeksiyonları yapılmaktadır. Bu örüntüler incelendiğinde en çok göç alması beklenen illerin İstanbul, Ankara, Mersin ve Antalya olduğu ortaya çıkmaktadır. Deprem sonrası resmi olmayan istatistiklere göre göç rakamlarının bu örüntü ile uyumu tartışılmaktadır. Son olarak, il bazındaki aylık SGK verileri kullanılarak yapılan analizler, depremden en çok etkilenen illerde daha yoğun olmakla birlikte deprem bölgesi kayıtlı istihdamının kısa vadede negatif etkilendiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, İşgücü piyasası, İç göç.

¹ Bu çalışmada sunulan bulgular yazara aittir. Çalıştığı kurum veya çalışanlarının görüşlerini temsil etmemektedir.

THE PLACE OF KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE REGION IN LABOR MARKET

ABSTRACT

In this study, the extent of the region affected by the two major earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6, 2023, which caused many citizens to lose their lives, is examined from an economic perspective. Firstly, the employment characteristics of the earthquake region are compared to the average of Turkey by using micro data from the Household Labour Force Survey and Social Security Institution data. When the five NUTS2 classifications, which include the provinces affected by the earthquake are analyzed using the micro data of the Household Labour Force Survey, it is found that the unemployment rates in the region in the pre-earthquake period are close to the average of Turkey. Although the rate of informality in employment in the region is slightly above the average of Turkey, the share of salaried, wage and casual employees in employment is similar to the country average. It is also detected that the share of public sector employees in employment in the earthquake region is above the Turkey average, while the share of industrial employment in total employment in these provinces is slightly below the national average. The descriptive analyses in the second section show that in Turkey 26.3 per cent of total exports of textile products and 23.9 per cent of total exports of food products and beverages come from the provinces of the region. Similarly, the earthquake region has a considerable share in exports in the basic metal and plastic and rubber products sectors. In line with the export performance, it is emphasized that the provinces of the region can also play a critical role in domestic supply in these sectors. In the third stage, TurkStat Address Based Population Registration System data are used to understand the internal migration movement after the earthquake, and internal mobility projections are made in the light of the migration patterns of the provinces in the past years. It is revealed that the provinces expected to receive the most migration are Istanbul, Ankara, Mersin and Antalya. The compatibility of post-earthquake migration figures according to unofficial statistics with this pattern is discussed. Finally, analyses using provincial monthly SSI data show that the earthquake had a negative impact on formal employment in the short run with a larger effect among the most affected provinces.

Keywords: Earthquake, Labor market, Internal migration.

TÜRKİYE’DE SANAYİLEŞMENİN TİCARİ SERBESTLEŞME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: HATEMİ-J (2008) YAPISAL KIRILMALI EŞBÜTÜNLEŞME TESTİNDEN BULGULAR

Hüseyin ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
huseyincelik@dicle.edu.tr

ÖZET

Liberal ekonomilerde uluslararası ticarete serbestleşme büyüme ve kalkınmayı teşvik etmektedir. Ticari serbestleşme ile beraber hem üreticiler hem de tüketiciler bundan fayda sağlamaktadır. Ticari serbestleşmenin etkilerinin ortaya konulması ile beraber ticari serbestleşmeyi arttıran veya azaltan dolayısıyla etkileyen faktörlerin de belirlenmesi serbestleşmenin sürdürülebilirliği ve artırılması açısından önemlidir. Ticari serbestleşmeyi etkileyen doğal kaynaklar, işgücü, ücret düzeyi, verimlilik gibi birçok faktör söz etmek mümkündür. Bu çalışmada sanayileşmenin ticari serbestleşme üzerindeki olası etkileri ampirik olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Sanayi sektörü hem iç talebe hem de uluslararası ticarete konu olan malların üretimi için hayati öneme sahiptir.

Çalışmanın ampirik analizlerinde sanayileşmeyi temsilen sanayi katma değer endeksinin yanında doğal kaynaklar, finansal gelişmişlik ve gelir açıklayıcı değişken olarak modele dahil edilmiştir. Dünya Bankasından elde edilen veri seti yıllık sıklıkta olup 1987-2022 dönemini kapsamaktadır. Yöntem olarak Zivot & Andrews (1992) yapısal kırılmalı birim kök testi, Hatemi-J (2008) yapısal kırılmalı eşbütünleşme testi ve FMOLS katsayı tahmincisinden yararlanılmıştır.

Ampirik analizlerden elde edilen bulgulara göre yapısal kırılmalar altında tüm değişkenlerin seviyede birim köklü olduğu, birinci farkta durağan hale geldiği tespit edilmiştir. Sonraki aşamada modelde yapısal kırılmalar altında eşbütünleşme ilişkisi olduğu görülmüştür. Uzun dönem katsayı tahminlerine göre Türkiye’de sanayileşme ticari serbestleşmeyi istatistiksel olarak anlamlı ancak negatif yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Diğer yandan benzer şekilde finansal gelişmişlik ve doğal kaynakların da ticari serbestleşmeyi negatif yönde etkilediği görülürken ekonomik büyümenin pozitif bir etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanayileşme, Ticari Serbestleşme, Doğal kaynaklar, Hatemi-j.

**THE IMPACT OF INDUSTRIALISATION ON TRADE LIBERALISATION IN
TURKEY: EVIDENCE FROM HATEMİ-J (2008) STRUCTURAL BREAK
COINTEGRATION TEST**

ABSTRACT

In liberal economies, trade liberalization promotes growth and development. Both producers and consumers benefit from trade liberalization. In addition to revealing the effects of trade liberalization, it is important to determine the factors that increase or decrease trade liberalisation and thus affect it in terms of sustainability and enhancement of liberalisation. It is possible to mention many factors affecting trade liberalisation such as natural resources, labour force, wage level and productivity. This study aims to empirically analyse the possible effects of industrialization on trade liberalization. The industrial sector is vital for the production of goods subject to both domestic demand and international trade.

In the empirical analyses of the study, in addition to the industrial value added index representing industrialisation, natural resources, financial development and income are included in the model as explanatory variables. The data set which obtained from the World Bank is annual frequency and covers the period 1987-2022. Zivot & Andrews (1992) unit root test with structural breaks, Hatemi-J (2008) cointegration test with structural breaks and FMOLS coefficient estimator are used as methodologies.

According to the findings obtained from the empirical analyses, it was found that all variables were non-stationary at the level under structural breaks and became stationary at first difference. In the next stage, it is observed that there is a cointegration relationship under structural breaks in the model. According to the coefficient estimates, it is concluded that industrialisation has a statistically significant but negative effect on trade liberalisation in Turkey. On the other hand, similarly, financial development and natural resources have a negative effect on trade liberalisation, while economic growth has a positive effect.

Keywords: Industrialisation, Trade Liberalisation, Natural Resources, Hatemi-j.

TÜKETİCİLERİN DÜŞÜK KARBON TÜKETİM NİYETİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

İpek GÜRSOY

Araş. Gör., Tarsus Üniversitesi, ipekgursoy@tarsus.edu.tr

Hasan AYYILDIZ

Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, ayyildiz@ktu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde karbon emisyonlarındaki artış ciddi çevre sorunlarına yol açmaktadır. İklim değişikliği çağında, tüketim kalıplarının daha enerji verimli ve düşük karbonlu tüketime kaydırılması gerekmektedir. Son yıllarda, düşük karbonlu tüketim niyetini veya davranışını etkileyen faktörlere ilişkin yapılan çalışmalar çevresel sorunların önemine daha da dikkat çeker hale gelmiştir. Uluslararası literatür incelendiğinde, tüketicilerin düşük karbon tüketimi üzerinde etkili olan faktörlerin incelendiği çalışmaların mevcut olduğu tespit edilmiştir. Ulusal literatür incelendiğinde ise henüz düşük karbon tüketim niyeti üzerine bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple, bu çalışma ile literatürde tespit edilen bir boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Veriler, elektronik ortamda hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde IBM SPSS 24 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Analizler sonucunda, karbon tüketimini azaltmaya yönelik tutumun, subjektif normun, ahlaki normun ve algılanan davranışsal kontrolün tüketicilerin düşük karbon tüketim niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Tüketimi, Düşük Karbon Tüketim Niyeti, Referans Grupları.

THE EXAMINATION OF FACTORS AFFECTING CONSUMERS' LOW CARBON CONSUMPTION INTENTION

ABSTRACT

The rise in carbon emissions nowadays has major negative effects on the environment. In the age of climate change, consumption patterns need to be shifted to more energy-efficient and low-carbon consumption. Studies on the variables influencing low-carbon consumption intention or behavior have increased awareness of the significance of environmental issues in recent years. When the international literature is examined, it has been determined that there are studies examining the factors affecting the low carbon consumption of consumers. There have not yet been any studies on low carbon consumption intentions reported in the national literature. For this reason, it is aimed to fill a gap identified in the literature with this study. The data were collected with a questionnaire prepared in electronic environment. The data was analyzed using the IBM SPSS 24 statistical package program. As a result of the analysis, it was determined that the attitude towards reducing carbon consumption, subjective norm, moral norm and perceived behavioral control had a significant effect on consumers' low carbon consumption intention.

Keywords: Carbon Consumption, Low Carbon Consumption Intention, Reference Groups.

DOĞAL AFET TAHVİLLERİ İLE DİĞER AFET ÖNCESİ FİNANSMAN ARAÇLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

İsmail Fatih CEYHAN

Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, ifceyhan@gmail.com

ÖZET

Doğal afetler, insan yaşamını ve ekonomik yapıları olumsuz etkileyebilen beklenmedik ve yıkıcı olaylardır. Bu tür felaketlerin neden olduğu zararların finansal olarak yönetilmesi, afet öncesi ve sonrası dönemlerde kullanılan çeşitli finansal araçlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Afet öncesi finansal araçlar; afet rezerv fonu, afet sigortası, afet tahvilleri ve olağanüstü durum kredisi gibi unsurlardan oluşmaktadır. Afet rezerv fonları, hükümetlerin riski önceden belirlenmiş süreçler ve prosedürlerle yönetmesine olanak sağlayarak hızlı müdahale yapma esnekliği sunar. Afet sigortası, işyerleri ve konutları doğal afetlere ve insan kaynaklı olaylara karşı koruma altına alır. Afet tahvilleri ise sigorta şirketlerinin doğal afet riskini yatırımcılara aktardığı finansal araçlardır ve yatırımcılara yüksek faiz oranları sunarak portföy çeşitlendirmesini teşvik eder. Bu tahviller, afetlerin rasgele doğasını göz önünde bulundurarak diğer ekonomik risklerden izole edilmiştir. Afet sonrası finansal araçlar, afet öncesi araçları destekleyici bir rol oynar. Kısa vadede acil müdahale, orta vadede iyileştirme ve toparlanma, uzun vadede ise yeniden yapılanmayı sağlamak amacıyla kullanılırlar. Ayrıca, acil durum kredileri beklenmedik masrafları karşılamak için kullanılan bir finansman aracıdır ve diğer kişisel kredi türleriyle benzer bir işlevi taşır. Sonuç olarak, doğal afet zararlarının finansal etkilerini yönetmek için çeşitli finansal araçlar kullanılmaktadır. Bu araçlar, afet öncesi hazırlık, afet sonrası toparlanma ve yeniden yapılanma süreçlerine katkıda bulunur. Yatırımcılar için çeşitlendirme imkanı sunan doğal afet tahvilleri gibi finansal araçlar, afetlerin rastgele doğasını göz önünde bulundurarak öngörülemeyen risklere karşı bir önlem olarak hizmet etmektedir. Bu çalışmada bu araçların özellikleri, avantaj ve dezavantajları, Türkiye’deki uygulama örnekleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet Rezerv Fonu, Afet Sigortası, Afet Tahvilleri.

COMPARATIVE ANALYSIS OF NATURAL DISASTER BONDS AND OTHER PRE-DISASTER FINANCING INSTRUMENTS

ABSTRACT

Natural disasters are unexpected and destructive events that can adversely affect human life and economic structures. Financial management of losses caused by such disasters is realized through various financial instruments used in pre- and post-disaster periods. Pre-disaster financial instruments consist of disaster reserve funds, disaster insurance, disaster bonds and emergency loans. Disaster reserve funds allow governments to manage risk through predetermined processes and procedures, providing flexibility for rapid response. Disaster insurance protects businesses and residences against natural disasters and man-made events. Catastrophe bonds are financial instruments through which insurance companies transfer the risk of natural disasters to investors and encourage portfolio diversification by offering investors high interest rates. These bonds are isolated from other economic risks, taking into account the random nature of disasters. Post-disaster financial instruments play a supporting role to pre-disaster instruments. They are used to provide emergency response in the short term, recovery and recovery in the medium term, and reconstruction in the long term. In addition, emergency loans are a financing instrument used to cover unexpected expenses and have a similar function to other types of personal loans. In conclusion, various financial instruments are used to manage the financial impacts of natural disaster losses. These instruments contribute to pre-disaster preparedness, post-disaster recovery and reconstruction. Financial instruments such as natural disaster bonds, which offer diversification opportunities for investors, serve as a hedge against unforeseen risks considering the random nature of disasters. This study will discuss the characteristics, advantages and disadvantages of these instruments and their application examples in Turkey.

Keywords: Disaster Reserve Fund, Disaster Insurance, Disaster Bonds.

DOĞAL AFETLER KARŞISINDA HUKUK DEVLETİ -YARGI KARARLARI IŞIĞINDA BİR DEĞERLENDİRME-

Kemal GÜNLER

Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, kemalgun@atauni.edu.tr

ÖZET

Doğal afetler, tarihin her döneminde ve dünyanın her bölgesinde insanlığın karşılaşmak durumunda kaldığı ve hayatı derinden etkileyen olaylar arasında ilk sıralarda yer alır. İstatistiksel veriler, tipik bir afet ülkesi olarak nitelendirilen Türkiye’de depremden sonra en fazla can kaybına sebebiyet veren doğal afetlerin sel ve heyelan olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğal afetler karşısında devletin afet öncesinde, afet esnasında ve sonrasında planlama, zarar azaltma, müdahale ve iyileştirme bakımından yapması gerekenler söz konusudur. Bunların idarenin kamu hizmeti, kolluk, planlama, özendirme ve destekleme faaliyetleri bakımından yasal dayanakları bulunmaktadır. Başta yaşama hakkı olmak üzere mülkiyet, özel hayatın gizliliğinin korunması gibi çeşitli hakların ihlali riskini doğuran doğal afetler karşısında Devletin sorumluluğuna ve yükümlülüklerine ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi, adli ve idari yargı mercilerince ortaya konan içtihatlar nasıl bir hukuki çerçeve çizmektedir? Bu bildiride bir hukuk devletinde sel ve heyelandan dolayı zarara uğrayanların, idarenin eylem ya da işlemi ile nedensellik bağının bulunduğu durumlarda bu zararlarını tazmin ettirmek üzere idari yargıya intikal ettirdikleri talepleri üzerine yargı mercilerince ortaya konan içtihatların da yol göstermesi sonucu ulaşılan hukuki çerçeve ele alınmaktadır. Yargı kararlarının yönlendirici etkisi ve ortaya konan içtihadi prensipler ışığında Devletin doğal afetler karşısındaki konumu teorik ve pratik yönleri ile ortaya konulmaktadır. Tebliğ, konunun daha ziyade anayasa hukuku, insan hakları hukuku ve idare hukuku boyutlarına yoğunlaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal afetler, Sel ve heyelan, Hukuk devleti, Yaşama hakkı, İdarenin sorumluluğu.

**RULE OF LAW IN THE FACE OF NATURAL DISASTERS
-AN EVALUATION IN THE LIGHT OF JUDICIAL DECISIONS-**

ABSTRACT

Natural disasters are among the top events that humanity has to face in every period of history and in every region of the world and that deeply affect life. Statistical data reveal that the natural disasters that cause the highest loss of life after earthquakes in Turkey, which is described as a typical disaster country, are floods and landslides. In the face of these natural disasters, there are things that the state should do in terms of planning, mitigation, intervention and recovery before, during and after the disaster. These have legal basis in terms of the administration's public service, law enforcement, planning, incentive and support activities. What kind of a legal framework does the jurisprudence set forth by the European Court of Human Rights, the Turkish Constitutional Court, and judicial and administrative jurisdictions draw regarding the responsibility and obligations of the State in the face of natural disasters that pose the risk of violation of various rights such as the right to life, property, and protection of privacy of private life? In this paper, the legal framework reached as a result of the guidance of the jurisprudence put forward by the judicial authorities upon the requests of those who suffered damage due to floods and landslides in a state of law, submitted to the administrative judiciary in order to have their damages compensated in cases where there is a causal link with the action or process of the administration, is discussed. In the light of the guiding effect of judicial decisions and the jurisprudential principles set forth, the State's position against natural disasters is revealed in theoretical and practical aspects. The paper focuses mostly on the constitutional law, human rights law and administrative law aspects of the subject.

Keywords: Natural disasters, Floods and landslides, Rule of law, Right to life, Responsibility of the administration.

TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ

Mahir ÖZHAN

Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, mahirozhan@siirt.edu.tr

İbrahim YILDIZ

Dr. Öğr. Gör., Siirt Üniversitesi, ibrahim.yildiz@siirt.edu.tr

ÖZET

Kent konseyleri demokratik katılımın önemli bir unsuru olarak ortaya çıkmış sivil bir organdır. Ancak sivil bir organ olmasına rağmen konseyi oluşturan üyelerin yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarından oluşması fiili olarak halkın doğrudan katılımına olanak sağlayamamaktadır. Halkın doğrudan katılımına olanak sağlanamamasının yanında kent konseylerinin almış olduğu kararların tavsiye niteliğinde olması da alınan kararların çoğu zaman hayata geçirilememesine yol açmaktadır. Öte yandan üyelerinin sahip olduğu resmi görevlerden dolayı kent konseylerinde alınan kararların yerine göre fiili bir bağlayıcılığa sahip olabildiği de söylenebilir. Türkiye’de -demokratik kültürün oluşması ve işleminde bu konseylerin önemli bir katkısı vardır. Özellikle Avrupa’da ortaya çıkan “governance” yani “yönetişim” kavramı tam olarak kent konseylerine denk düşmektedir. Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de yönetimden yönetişime geçişin temel unsuru halkın, sivil toplumun ve diğer ilgili paydaşların alınacak kararlara katılımının sağlanmasından geçmektedir. Bu maksatla değerlendirildiğinde kent konseyleri yönetim aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Konseyin etkin olarak kullanılması katılımı ve demokratik kültürü elbette olumlu etkilemektedir. Türkiye’de katılım açısından sahip olduğu işlevlerin ortaya konması amacıyla yapılan bu çalışma ile kent konseylerin demokratik katılıma katkıları yapılacak olan nitel çalışma ile ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent konseyi, Demokrasi, Katılım, Yönetişim

FUNCTIONALITY OF CITY COUNCILS IN TURKEY

ABSTRACT

City councils are civil bodies that have emerged as an important element of democratic participation. However, although it is a civil body, the members of the council consist of local governments and non-governmental organizations, which does not actually allow direct participation of the public. In addition to the lack of opportunity for direct participation of the public, the fact that the decisions taken by the city councils are advisory in nature often leads to the decisions taken not being implemented. On the other hand, it can also be said that the decisions taken in city councils may have a de facto binding effect, depending on the location, due to the official duties of their members. These councils have an important contribution to the formation and functioning of democratic culture in Turkey. The concept of "governance", which emerged especially in Europe, exactly corresponds to city councils. As in European countries, the fundamental element of the transition from administration to governance in Turkey is to ensure the participation of the public, civil society and other relevant stakeholders in the decisions to be taken. When evaluated for this purpose, city councils appear as governance tools. Effective use of the council certainly positively affects participation and democratic culture. In this study, which was conducted to reveal the functions of city councils in terms of participation in Turkey, the contributions of city councils to democratic participation were discussed in the qualitative study.

Keywords: City council, Democracy, Participation, Governance.

AB-TÜRKİYE İLİŞKİLERİNİN PARADOKSU: DEMOKRASİ, İNSAN HAKLARI VE SURİYELİ MÜLTECİ KRİZİ

Mehmet Recai UYGUR

Senior Researcher, SMK University of Applied Sciences, mehmetrecai.uygur@smk.lt

Ömer TAYLAN

Assist. Prof. Dr., Dicle University, otaylantr@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, AB'nin Türkiye'nin Suriyeli mültecilere ev sahipliği yapmasına duyduğu ihtiyacın Türkiye'nin iç siyasi meselelere, özellikle de demokrasi ve insan haklarına yönelik tutumunu etkilediği hipotezine odaklanarak AB-Türkiye ilişkilerinin dinamiklerini incelemektir. Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye arasındaki ilişki, son birkaç on yılda birçok kritik geçişten geçerek karmaşık bir labirent haline gelmiştir. Türkiye'nin 2007 yılında AB'ye uyum sağlama niyetinden başlayarak, karşılıklı diyaloglarında hem ilerlemeler hem de gerilemeler olmuştur. AB Parlamentosu komitesinin 20 Şubat 2019 tarihinde Türkiye ile üyelik müzakerelerini askıya alma kararı, Türk yönetiminin büyük tepkisini çekmiştir. Bu gerilimler ışığında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim zaferi Avrupalı liderlerin üslubunda beklenmedik bir değişikliğe yol açtı. Avrupa Birliği'nin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı otoriter ve anti-demokratik olarak nitelendiren tutarlı eleştirilerine rağmen, AB üye ülkelerinin çoğunluğu Erdoğan'a tek tip tebrikler sunmuş ve bu tebriklerde demokrasi ve insan haklarına atıfta bulunmaktan dikkat çekici bir şekilde kaçınmışlardır. Bu durum, uluslararası ilişkiler ve diplomasinin nüanslı dinamiklerini örneklemektedir. Bu araştırma, politika ve içerik analizi gibi nitel yöntemler kullanarak, özellikle 2023 seçimleri öncesinde yapılan açıklamaları inceleyerek, mülteci durumunun AB'yi Türkiye'de demokrasi ve insan haklarına verdiği önemi değiştirmeye zorlamış olabileceğini öne sürmektedir. Sonuçların, Suriyeli mültecilerin durumu ile AB-Türkiye siyasi dinamikleri arasındaki etkileşime açıklık getirmesi ve AB'nin mülteci sorununu ele almak ile demokrasi ve insan hakları ilkelerini korumak arasında bir denge sağlaması için stratejiler sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri, Suriyeli mülteci krizi, Geri Kabul Anlaşması, İstanbul Sözleşmesi, Demokrasi, İnsan Hakları.

THE PARADOX OF EU-TURKEY RELATIONS: DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS AND THE SYRIAN REFUGEE CRISIS

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the dynamics of EU-Turkey relations, focusing on the hypothesis that the EU's need for Turkey to host Syrian refugees affects Turkey's attitude towards domestic political issues, especially democracy and human rights. The relationship between the European Union (EU) and Turkey has been a maze of complexities, undergoing several critical transitions over the past few decades. Starting from Turkey's intention to align with the EU in 2007, there have been both advances and setbacks in their mutual dialogues. A salient turn of events was the EU Parliament committee's decision on 20 February 2019 to suspend membership negotiations with Turkey, a move which garnered substantial backlash from the Turkish administration. In light of these tensions, the subsequent electoral victory of President Erdoğan brought about an unexpected shift in the tone of European leaders. Despite the European Union's consistent critique of President Erdoğan, characterizing him as authoritarian and anti-democratic, the majority of EU member states extended uniform congratulations to him, conspicuously avoiding references to democracy and human rights in their commendations. This exemplifies the nuanced dynamics of international relations and diplomacy. This research by employing qualitative methods such as policy and content analysis, particularly scrutinizing statements made prior to the 2023 elections, this study posits that the refugee situation might have compelled the EU to adjust its emphasis on democracy and human rights in Turkey. Outcomes are anticipated to provide clarity on the interplay between the Syrian refugee situation and EU-Turkey political dynamics and offer strategies for the EU to maintain a balance between addressing the refugee challenge and upholding democratic and human rights principles.

Keywords: European Union-Turkey relations, Syrian refugee crisis, Readmission Agreement, Istanbul Convention, Democracy, Human Rights.

**AK PARTİ’NİN HEPSİNİ YAKALA (CATCH-ALL) PARTİSİNDEN HAKİM
PARTİYE DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Merve Nur YAŞAR

Doktora Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, mervenyumyasar.academia@gmail.com

Fatih Çağatay CENGİZ

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, cagatay.cengiz@omu.edu.tr

ÖZET

Geleneksel seçmen tabanlarının dışında kalan tüm seçmen tabanlarına yönelik stratejileriyle iktidarı hedefleyen hepsini yakala (catch-all) partileri, politik stratejilerini herhangi bir ideolojinin epistemolojik ve ontolojik varsayımları ekseninde yürütmek yerine esnek, geçişken ve merkezi bir stratejik model benimsemektedirler. Türkiye’nin yakın geçmişinin başat bir politik aktörü olarak AK Parti, iktidar serüvenine bir catch-all parti tipolojisiyle başlamış ve süreç içerisinde hakim parti (dominant party) haline gelmiştir. Milliyetçilik, liberalizm, sosyal demokrasi ve siyasal İslam gibi farklı ideolojilerin kitlesel bütünleşme aracı olarak kullanıldığı erken dönem AK Parti’de, pragmatist bir politik stratejinin izlerini görmek mümkündür. İdeolojik düzlemde merkez sağın esnekliğinden beslenen erken dönem AK Parti’nin catch-all karakteri, siyasal İslam vurgusunun modern muhafazakârlıkla, gelenekçiliğin yenilikçilikle ikame edildiği muhafazakâr demokratlık fikri üzerine kurulmuştur. 2007 sonrasında Kemalizm karşıtlığı üzerinden İslamcı vurgular öne çıkmış, 2011 sonrasında ise reaksiyoner milliyetçilik ekseninde popülist bir strateji benimsemiştir. “Yeni Osmanlıcılık”, “yeni Türkiye” ve “milli irade” söylemleri ekseninde kurgulanan bu dönüşüm partinin rekabetçi otoriter karakterini öne çıkararak catch-all parti formundan arınmış bir dominant parti ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmanın amacı, erken dönemde catch-all partisi olarak karşımıza çıkan AK Parti’nin hakim partiye dönüşme stratejilerini incelemektir. İdeolojik ön kabullerin catch-all parti modeliyle ters orantılı olduğu iddiasından hareketle bu çalışmada söz konusu partinin dönüşüm süreci seçim dönemlerinde öne çıkan ideoloji türlerinden, seçmen profillerindeki değişimlerden ve ittifak stratejileri üzerinden analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hepsini Yakala Partisi, Hakim Parti, AK Parti.

AN ANALYSIS ON AK PARTY'S TRANSFORMATION FROM CATCH-ALL PARTY TO DOMINANT PARTY

ABSTRACT

Catch-all parties seek power by focusing their political strategies on all electoral bases beyond their traditional voting blocs, rather than centering their political strategies on the epistemological and ontological premises of any particular ideology. As a key political actor in modern Turkish history, it can be claimed that the AK Party set out its march to power as a catch-all party and finally grew into a dominant party. There was undeniably a pragmatist political strategy in the early days of the AK Party, which used a variety of ideologies to attract popular support, including nationalism, liberalism, social democracy, and political Islam. The early Ak Party's catch-all character was based on the concept of conservative democracy, in which the emphasis on political Islam was replaced with modern conservatism and traditionalism with reformism, fueled by the ideological flexibility of the center-right. Since 2007, Islamist emphasis has been underlined through anti-Kemalism, and from 2011 forward, a populist-motivated strategy centered around reactionary nationalism has been chosen. Based on its principles of "neo-Ottomanism," "new Turkey," and "national will," this transition reinforced the party's competitive authoritarian nature and resulted in a dominant party free of the catch-all party character. This study examines the AK Party's strategies for transitioning from a catch-all party in its early years to a dominant party. This study will evaluate the party's transformation process through the forms of ideology that arise during election cycles, changes in voter profiles, and alliance strategies, based on the premise that ideological presuppositions are inversely related to the catch-all party model.

Keywords: Catch-all Party, Dominant Party, AK Party.

UYUŞTURUCU SUÇU VE GELİR İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR ANALİZ¹

Mevlüt KARAAYTU

YL Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, mevlutkaraaytu@hotmail.com

Mehmet SONGUR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, mehmet.songur@dicle.edu.tr

ÖZET

Suç ile ekonomi arasındaki ilişki, özellikle de bir ekonominin büyüme potansiyeli ile ilişkisi çeşitli kanallar üzerinden gerçekleşebilir. Yani suç hem yerli hem de yabancı özel yatırımları düşürebilir. Hukukun üstünlüğüne ve kamu kurumlarına olan inancı aşındırır, sosyal ilişkilere zarar verir ve iyi bir iş ortamının temeli olan firmalar arasındaki yerel öğrenme etkileşimlerini ve bilgi yayılımlarını bozar. Ayrıca, yüksek suç ortamı, yasal üretken faaliyetlerin getirilerine göre suç faaliyetlerinin getirileri daha yüksek olduğundan, beşerî sermaye birikimine yönelik teşvikleri caydırabilir. Bu çalışmada Türkiye’de uyuşturucu suçu ile gelir düzeyi arasındaki nedensellik ilişkisi il düzeyinde araştırılmıştır. Çalışmanın verileri 2011-2020 dönemine ait yıllık verilerdir. Çalışmada panel Granger nedensellik analizinden yararlanılmıştır. Bulgular, uyuşturucu suçu ile gelir düzeyi arasında karşılıklı bir nedensellik ilişkisi olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu Suçu, Gelir, Türkiye.

¹ Bu çalışma Mevlüt KARAAYTU’nun Doç. Dr. Mehmet SONGUR danışmanlığında Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı’nda yazdığı yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

DRUG CRIME AND INCOME RELATIONSHIP: AN ANALYSIS ON TURKIYE

ABSTRACT

The relationship between crime and the economy, especially its relationship with the growth potential of an economy, can occur through a variety of channels. So crime can reduce both domestic and foreign private investment. It erodes faith in the rule of law and public institutions, harms social relations, and disrupts local learning interactions and knowledge spillovers between firms that are the basis of a good business environment. Additionally, a high crime environment may discourage incentives for human capital accumulation because the returns to criminal activities are higher than the returns to legitimate productive activities. In this study, the causal relationship between drug crime and income level was investigated at the provincial level in Turkey. The data of the study are annual data for the period 2011-2020. Panel Granger causality analysis was used in the study. The findings show that there is a reciprocal causal relationship between drug crime and income level.

Keywords: Drug Crime, Income, Turkiye.

DEPREMLERİN HİSSE SENEDİ GETİRİLERİNE ETKİSİ: BORSA İSTANBUL 100 ENDEKSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Muhammed Fatih YÜRÜK

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, mfyuruk@gmail.com

ÖZET

Doğal afetlerin yıkıcı özelliği ülkeleri maddi ve manevi sıkıntıya düşürmektedir. Depremler doğal afetler içinde her açıdan fazlasıyla zarar veren, ülkeleri sarsan bir konumda yer almaktadır. Depremler sonrası ülkeler ekonomik ve finansal anlamda zorluklarla karşılaşmaya başlarlar. Piyasada finansal bir belirsizlik hüküm sürer. Finansal belirsizlik sebebi ile yatırımcılar riskten kaçınarak daha güvenli yatırım araçlarına yönelmeye başlayabilir. Bu durumda hisse senetleri fiyatlarında dalgalanmalar oluşabilmektedir. Deprem birçok yapıya zarar verdiği için bunların yeniden inşası için yüksek miktarlarda fon gereksinimi oluşmaktadır. Bu fonların temini için ek vergiler yürürlüğe girerken aynı zamanda dış borç miktarında artış oluşabilmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de meydana gelen depremlerin BİST 100 endeksine etkisi araştırılmıştır. Çalışmada üç değişken kullanılmıştır. BİST 100 endeks getirisi bağımlı değişken olurken küresel ekonomik ve politik belirsizlik (GEPÜ) endeksi ve Türkiye’de meydana gelen deprem sayıları verileri ise bağımsız değişken olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Ocak 2003 ile 2023 haziran arasındaki aylık veriler kullanılmıştır. Analiz otoregresif dağıtılmış gecikme (ARDL) modeli kullanılarak yapılmıştır. İlk aşamada serilerin birim kök içerip içermediği test edilmiştir. Zaman serileri analizinde en çok kullanılan ADF birim kök testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre tüm seriler 1.farkları alındığında durağan hale geldiği belirlenmiştir. Durağanlık koşulunu sağlayan değişkenler için ARDL modeli oluşturulmuştur. Seçilen model ARDL (1,0,1) modeli olmuştur. Daha sonra bu modele ait spesifikasyon testleri yapılmıştır. Modelde otokorelasyon, değişen varyans ve spesifikasyon hatası, normallik sorununun olmadığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi yani uzun dönemli ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, GEPÜ, BİST 100, ARDL.

THE EFFECT OF EARTHQUAKES ON STOCK RETURNS: AN APPLICATION ON THE ISTANBUL STOCK EXCHANGE 100 INDEX

ABSTRACT

The destructive feature of natural disasters causes material and moral distress to countries. Earthquakes are in a position that is extremely damaging in every aspect of natural disasters and shake countries. After earthquakes, countries start to face economic and financial difficulties. A financial uncertainty prevails in the market. Due to financial uncertainty, investors may start to avoid risk and turn to safer investment instruments. In this case, fluctuations in stock prices may occur. Since the earthquake damaged many buildings, high funds are required for reconstruction. While additional taxes come into force to provide these funds, the amount of foreign debt may increase at the same time. This study investigates the effect of earthquakes in Turkey on the BIST 100 index. Three variables are used in the study. While the BIST 100 index return is the dependent variable, the global economic and political uncertainty (GEPU) index and the number of earthquakes in Turkey are included as independent variables. Monthly data between January 2003 and June 2023 are used. The analysis is conducted using the autoregressive distributed lag (ARDL) model. In the first stage, whether the series contains a unit root is tested. The ADF unit root test, which is the most widely used in time series analysis, was applied. According to the test results, it was determined that all series became stationary when the first differences were taken. ARDL model was constructed for the variables that satisfy the stationarity condition. The selected model was ARDL (1,0,1) model. Then, specification tests of this model were performed. It has been determined that there is no autocorrelation, changing variance, specification error and normality problem in the model. As a result of the study, it was determined that there is a cointegration relationship between the variables, that is, the existence of a long-run relationship.

Keywords: Earthquake, GEPU, BIST 100, ARDL.

AFET YÖNETİMİNDE ÖNLEYİCİ TEDBİRLERİN ÖNEMİ

Muhammed Habip BİLGİÇ

Araş. Gör., Anadolu Üniversitesi, mhbilgic@anadolu.edu.tr

ÖZET

Kamu Yönetimi disiplininin alt dallarından birisi olarak tarif edilebilecek bir kavram olan afet yönetimi, ne yazık ki çoğunlukla hak ettiği ilgiyi görmemiştir. Bunun yerine, toplumsal hafızada yer edinen ve derin yaralara sebep olan afetlerden sonra yaygınlaşıp, aradan zaman geçmesi ile beraber bu ilginin yavaşça azaldığı geçmişte de görülmüştür. Hâlbuki yalnızca afet zamanlarında değil afetlerin görünürde olmadığı huzurlu zamanlarda da bu konunun çokça tartışılarak, gelecekte karşılaşılabileceğimiz doğal veya doğal olmayan afetlere karşı tedbirler almamız, bu tedbirlerin nasıl uygulanacağı konusunda ayrıntılı taslaklar hazırlamamız gerekmektedir. Pek tabii karşılaştığımız tüm afetler insan kaynaklı olmadığı için bunların engellenmesi her zaman mümkün olmamaktadır, ancak afetler tümüyle engellenemese bile etkilerinin hafifletilmesi mümkündür. Geleceği ihtimali görülen afetlere karşı tedbirlerin alınması bu afetlerin sebep olabileceği can kayıplarının ve maddi kayıpların engellenmesi, hiç değilse azaltılması konusunda bir imkân sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı da afet yönetiminin doğal afetler ile mücadele konusunda bizlere nasıl yardımcı olabileceğini, afetlerin sebep olduğu zararların azaltılmasında veya engellenmesinde nasıl bir rol oynayabileceğinin ortaya konulmasıdır. Yöntem olarak ise çoğunlukla söylem analizi yapılacak ve konu ile alakalı çeşitli kaynaklar ve uzman görüşleri incelenecektir. Kısaca, doğal olsun veya olmasın afetlerin etkilerinin en aza indirilmesi için, gerekli tedbirlerin alınması ve bu tedbirlerin ciddiyle uygulanması elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Yönetim, Tedbir.

THE IMPORTANCE OF PREVENTIVE PRECAUTIONS REGARDING DISASTER MANAGEMENT

ABSTRACT

Disaster management is a concept that can be described as one of the sub-branches of the Public Administration discipline. Unfortunately it has not received the attention it should get. When there is a disaster that caused deep tragedies in public, the issue of disasters are highly discussed, but after some time the popularity of the subject decreases. However, not only just after the disasters, but also in peaceful times, we need to discuss this issue a lot, must take precautions against natural or unnatural disasters that we may encounter in the future, and prepare detailed reports on how these measures will be implemented. Of course, since not all the disasters we encounter are caused by humans, it is not always possible to prevent them. Nevertheless, even if the disasters cannot be prevented completely, it is possible to reduce their negative effects. Taking precautions against possible future disasters provides an opportunity to prevent, or at least reduce, the loss of lives and financial damages. The aim of this study is to reveal how effective disaster management can help us fight against natural disasters and what role does it play in reducing or preventing the damages caused by disasters. As a method, mostly discourse analysis will be done and various sources and expert opinions related to the subject will be examined. In short, in order to reduce the negative effects of disasters, whether natural or not, it is essential to take the necessary precautions and implement these measures seriously.

Keywords: Disaster, Management, Precautions.

TÜRKİYE’DE YENİ FİRMA OLUŞUMU VE İŞSİZLİK

Muhammad Moiz

Araş. Gör., İbn Haldun Üniversitesi, Muhammad.moiz@ibnhaldun.edu.tr

Şerife GENÇ İLERİ

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, gencileri@itu.edu.tr

ÖZET

Firma oluşumu ile işsizlik arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların çoğu gelişmiş ekonomilere yönelik olup, az gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilere ilişkin literatür sınırlıdır. Bu makale, bu ilişkiyi Türkiye bağlamında bölgesel düzeyde incelemeyi amaçlamaktadır. Türkiye üzerine yapılan çalışmaların çoğu zaman serisi yaklaşımı kullanılarak ülke düzeyinde yürütülürken, bu çalışma işsizlik ile firma oluşumu arasındaki ilişkiyi NUTS-II ve NUTS-III düzeyinde panel veri yaklaşımı kullanarak analiz etmektedir. Bu çalışma, Türkiye'nin NUTS-II ve NUTS-III bölgelerinde işsizliğin ve diğer bazı kontrol değişkenlerinin şirket oluşumu üzerindeki etkilerini analiz ederek 2008 mali kriz sonrası döneme odaklanmaktadır. Sabit etkiler regresyon analizini kullanan bu çalışma, işsizliğin firma oluşumunu ve bunun tersini nasıl etkilediğini göstermeye çalışmaktadır. Analizimizin sonuçları, işsizliğin yeni firma oluşumu üzerinde anlamlı bir pozitif etkisinin olduğunu göstermektedir. Ayrıca nüfus yoğunluğu, patentler, lise eğitimi ve yüksek öğrenimin yeni firma oluşumu üzerinde önemli olumlu etkisi vardır. Ancak firma oluşumunun işsizliği etkileyebileceği ters ilişki için anlamlı bir sonuç bulamadık. Çalışma, bölgesel etkileri bularak ve yeni firma oluşumunun bu işgücü piyasası dinamiklerini nasıl etkilediğini incelemek için açık pozisyonlar ve istihdam eşleştirme gibi farklı veri setlerini inceleyerek mevcut literatüre katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeni firma oluşumu, İşsizlik, İş gücü piyasaları.

FIRM FORMATION AND UNEMPLOYMENT IN TURKIYE

ABSTRACT

The relationship between firm formation and unemployment is well documented. Studies have found mixed results in different countries. However, most of the studies are dedicated to developed economies, having limited literature on underdeveloped and developing economies. This paper aims to explore this relationship in the context of Turkey at a regional level. Most of the studies on Turkey have been conducted on a country-level, using a time-series approach whereas this study analyzes the relationship between unemployment and firm formation on a NUTS-II and NUTS-III level using a panel-data approach. This study focuses on the post 2008 financial crisis period, analyzing the effects of unemployment and several other control variables on firm formation at NUTS-II and NUTS-III regions of Turkey. Using the fixed-effects regression analysis this study tries to show how unemployment affects firm formation and vice versa. The results of our analysis show that there is a significant positive effect of unemployment on new firm formation. In addition, population density, patents, high school education, and higher education have a significant positive effect on new firm formation. However, we do not find any significant results for the opposite relationship where firm formation may affect unemployment. The study contributes to existing literature through finding regional effects and by examining different dataset such as vacancies and employment matching to study how new firm formation affects these labor market dynamics.

Keywords: Firm formation, Labor markets, Unemployment.

TIME-VARYING GRANGER CAUSALITY BETWEEN INDUSTRIAL PRODUCTION AND FINANCIAL STRESS IN CHINA

Muhammed Şehid GÖRÜŞ

Assistant Professor, Ankara Yıldırım Beyazıt University, msgorus@aybu.edu.tr

ABSTRACT

This study aims to investigate the causal relationship between industrial production growth and financial stress in the Chinese economy for the period between 1995M1 and 2022M12. In addition to the financial stress in China, this investigation also utilizes financial stress in Asia and the Pacific, East Asia, South Asia, and Southeast Asia. It has been discussed recently in the literature that the causal relationship between economic variables may change over time; therefore, the time-varying Granger causality analysis is conducted in this study. Full-sample analysis proves that there is a bidirectional causality between the abovementioned variables. Besides, time-varying test results show that Chinese economic activity is significantly affected by the financial stress in Asia-Pacific and East Asia. Besides, the financial stress in China causes industrial production especially after the Great Recession, while the Southeast Asian countries' financial stress has a predictive power on the Chinese output after the beginning of the 2000s. Contrarily, the causal link between financial stress in South Asia and industrial production is weak compared to the others. On the other side, it is found that the past values of industrial production growth can be used to predict further values of financial stress especially in Asia-Pacific and East Asia. These results may help authorities to design and implement effective economic growth policies.

Keywords: Financial stress, Industrial production, Time-varying Granger causality

ÇİN'DE SANAYİ ÜRETİMİ İLE FİNANSAL STRES ARASINDAKİ ZAMANLA DEĞİŞEN GRANGER NEDENSELLİĞİ

ÖZET

Bu çalışma, Çin ekonomisinde 1995M1 ile 2022M12 arasındaki dönem için sanayi üretimindeki büyüme ile finansal stres arasındaki nedensel ilişkiyi araştırmayı amaçlamaktadır. Bu araştırma, Çin'deki finansal stresin yanı sıra Asya ve Pasifik, Doğu Asya, Güney Asya ve Güneydoğu Asya'daki finansal stres göstergelerini de dikkate almaktadır. Literatürde son dönemlerde iktisadi değişkenler arasındaki nedensel ilişkinin zamanla değişebileceği konusu tartışılmaktadır, bu nedenle bu çalışmada zamanla değişen Granger nedensellik analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, bütün örneklem göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda belirtilen değişkenler arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir. Dönemsel ilişkileri dikkate alan zamanla değişen Granger nedensellik testi sonuçlarına göre ise Çin'deki ekonomik aktivitenin özellikle Asya Pasifik ve Doğu Asya'daki finansal stresten önemli ölçüde etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca, Çin'deki finansal stres, özellikle Büyük Durgunluk sonrasında sanayi üretiminin Granger nedeni olurken, Güneydoğu Asya ülkelerindeki finansal stres, 2000'li yılların başından itibaren Çin'deki sanayi üretiminin önemli bir öngörücüsü olmuştur. Bununla birlikte, Güney Asya'daki finansal stres ile sanayi üretimi arasındaki nedensellik ilişkisinin diğerlerine göre daha zayıf olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, sanayi üretimindeki büyümenin geçmiş değerlerinin, özellikle Asya-Pasifik ve Doğu Asya'da finansal stresin gelecekteki değerlerini tahmin etmek için kullanılabileceği bulunmuştur. Bu sonuçların politika yapıcıların etkin ekonomik büyüme politikaları tasarlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal stres, Sanayi üretimi, Zamanla değişen Granger nedenselliği.

BIST 100 ENDEKSİ İLE ENFLASYON İLİŞKİSİ: EŞ BÜTÜNLEŞME VE NEDENSELLİK ANALİZİ

Muhammet LEVET

Araş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, m.levet@alparslan.edu.tr

Turan ÖNDEŞ

Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, tondes@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, 2020-2023 dönemi aralığındaki aylık verileri kullanarak BIST 100 endeksi ile enflasyon arasındaki eş bütünleşme ve nedensellik ilişkisini incelemektedir. Bu doğrultuda çalışma, BIST 100 endeksi ile enflasyon arasındaki ilişkiyi değerlendirmek ve finansal karar alma süreçlerine katkıda bulunmak için anlamlı sonuçlar sunmayı amaçlamaktadır. BIST 100 endeksi ve enflasyon arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Johansen Eş Bütünleşme ve Granger Nedensellik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Sonuçlar, BIST 100 endeksi ile enflasyon arasında eş bütünleşme ve çift yönlü bir nedensellik ilişkisi olduğunu göstermektedir. Eş bütünleşme sonuçları, BIST 100 endeksinin enflasyon seviyesi ile ilişkili olduğunu ve finansal piyasaların enflasyon oranlarındaki değişimlere duyarlı olduğunu işaret etmektedir. Öte yandan nedensellik sonuçları; BIST 100 endeksinde meydana gelen değişimlerin enflasyon oranları üzerinde değişime neden olduğu, enflasyon oranlarında meydana gelen değişimlerin de BIST 100 endeksi üzerindeki değişimlere neden olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: BIST 100, Enflasyon, Eş Bütünleşme, Nedensellik.

**RELATIONSHIP BETWEEN BIST 100 INDEX AND INFLATION:
COINTEGRATION AND CAUSALITY ANALYSIS**

ABSTRACT

This study examines the cointegration and causality relationship between the BIST 100 index and inflation using monthly data for the period 2020-2023. Accordingly, the study aims to evaluate the relationship between the BIST 100 index and inflation under Turkey's economic conditions and provide meaningful results to contribute to financial decision-making processes. Johansen Cointegration and Granger Causality analysis methods were used to analyze the relationship between BIST 100 index and inflation. The results show a cointegration and bidirectional causality relationship between the BIST 100 index and inflation. Cointegration results indicate that the BIST 100 index is correlated with the level of inflation, and financial markets are sensitive to changes in inflation rates. On the other hand, causality results reveal that changes in the BIST 100 index cause changes in inflation rates and changes in inflation rates cause changes in the BIST 100 index.

Keywords: BIST 100, Inflation, Cointegration, Causality.

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ'NİN AFET POLİTİKASI ÜZERİNE BİR ANALİZ

Muhittin İŞİK

Dr., Adalet Bakanlığı, muhittin.isik.kou@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma yirmi bir yıllık iktidar serüveni bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) afet politikasını ana hatlarıyla irdelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde AK Parti'yi ele alan çok sayıda akademik çalışma bulunmakla birlikte AK Parti'nin afet politikasını konu edinen akademik çalışmaların sayısı yok denecek kadar azdır. Bu çalışma, literatürdeki bu büyük boşluğu önemli ölçüde giderme iddiasındadır. Bu doğrultuda geniş bir literatür taramasıyla, derinlemesine analiz metoduyla AK Parti'nin tüzük, program, seçim beyannameleri ve partinin önde gelen isimlerinin açıklamalarından yola çıkılarak partinin yaşanan ya da yaşanacak afetlere ilişkin politikası değerlendirilecektir. AK Parti'nin birincil kaynakları detaylı olarak incelendiğinde parti tüzüğünde, 2002 Genel Seçim Beyannamesi'nde ve 2023 Siyasi Vizyonu temalı 4. Olağan Büyük Kongre'de afet yönetimine yer verilmediği; buna karşılık 2002 tarihli Kalkınma ve Demokratikleşme Programı'nda, 2007, 2011 ve 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi'nde, 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçimler Beyannamesi'nde ve son olarak 2023 Seçim Beyannamesi'nde afet politikalarına değinildiği görülmektedir. AK Parti'nin parti programında ve seçim beyannamelerinde afet yönetimine yer verilmiş olmakla birlikte 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremin çok sayıda insanın ölmesine ve yaralanmasına yol açmasının yanında ağır hasar meydana getirmesi Türkiye'nin afete hazırlıklı olmadığını ve afete ilişkin politikalarını yeniden gözden geçirmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bunun üzerine AK Parti, 6 Şubat Depremi sonrasında hazırladığı 2023 Genel Seçim Bildirgesi'nde afet yönetimine yönelik politikalara daha detaylı bir yer ayırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Afet Politikası, AK Parti.

AN ANALYSIS ON THE DISASTER POLICY OF THE JUSTICE AND DEVELOPMENT PARTY

ABSTRACT

This study aims to scrutinize the disaster policy of the Justice and Development Party (AK Party) which has a power adventure of twenty-one. Although there are many academic studies on the AK Party in the literature, the number of academic studies on the AK Party's disaster policy is almost non-existent. This study claims to significantly fill this great gap in the literature. In this direction the policy of the party regarding the disasters experienced or to be experienced will be evaluated based on the AK Party's statute, program, election manifestos and the statements of the leading figures of the party with a comprehensive literature review and in-depth analysis method. When the primary sources of AK Party are examined in detail, it is seen that disaster management are not included in the party's statute, 2002 General Election Declaration and the 4th Ordinary Grand Congress with the theme of 2023 Political Vision; on the other hand it is seen that disaster policies are mentioned in the 2002 Development and Democratization Program, the 2007, 2011 and 2015 General Election Declaration, the 2018 Presidential Elections and General Elections Declaration and finally the 2023 Election Declaration. Although disaster management was included in the party program and election manifestos of the AK Party, the earthquake that took place in Kahramanmaraş on February 6, 2023 caused death and injury to many people and caused heavy damage it has revealed that Turkey is not prepared for disaster and needs to reconsider its policies regarding disaster. Thereupon the AK Party allocated a more detailed place to policies for disaster management in its 2023 General Election Declaration prepared after 6 February Earthquake.

Keywords: Disaster, Disaster Management, Disaster Policy, AK Party.

PERAKENDE SEKTÖRÜNDE TEDARİKÇİ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ: ÇOK DEPARTMANLI ALIŞVERİŞ MERKEZİ ÖRNEĞİ¹²

Murat BURUCUOĞLU

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası
Ticaret ve Lojistik Bölümü, murat.burucuoglu@omu.edu.tr

Selim KÖSE

YL Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
selimkose55@gmail.com

ÖZET

Tedarik zincirinde nihai müşteriyle temas noktası olan perakendeciler için tedarikçi seçimi ve değerlendirilmesi müşteri ihtiyaçlarına cevap verebilmenin ön koşullarından birisidir. Bu çalışmanın amacı çok departmanlı bir perakendecide tedarikçi seçim kriterlerini ve bu kriterlerin önem derecelerini belirlemektir. Araştırma, Samsun'da faaliyet gösteren çok departmanlı bir perakendecinin satın alma profesyonelleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından literatüre dayanılarak hazırlanan veri toplama formu, işletmenin yedi kişiden oluşan satın alma değerlendiricileri tarafından cevaplandırılmıştır. Verilerin analizinde çok kriterli karar verme yöntemlerinden *A Step-Wise Weight Assessment Ratio Analysis – SWARA* yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada marka performansı, marka özgünlüğü, ilişki değeri, ticari profil ve sürdürülebilirlikten oluşan beş ana kriter ve on yedi alt kriter belirlenmiştir. Araştırma sonucunda satın alma değerlendiricileri için en önemli tedarikçi seçim kriterinin marka performansı olduğu tespit edilmiştir. Marka performansının alt kriterlerinden ürün performansı, marka özgünlüğünün alt kriterlerinden marka müşteri yönelimi, ilişki değerinin alt kriterlerinden güven faydası, sürdürülebilirlik boyutundan ekonomik sürdürülebilirlik, ticari profilin alt kriterlerinden pazardaki itibar, en önemli kriterler olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tedarikçi seçimi, Perakendecilik, Marka performansı, SWARA.

¹ Bu çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı'nda, Doç. Dr. Murat BURUCUOĞLU danışmanlığında Selim KÖSE tarafından hazırlanan bitirme projesinin verilerini, analizleri ve bulgularını içermektedir.

² Bu araştırmanın uygulaması için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurul'undan 20.06.2023 tarih, toplantı sayısı 6 ve 2023-586 karar sayısı ile izin alınmıştır.

**RETAIL SUPPLIER EVALUATION CRITERIA: MULTI-DEPARTMENT RETAIL
CENTER EXAMPLE**

ABSTRACT

Supplier selection and evaluation are requirements for satisfying consumer needs for retailers, who are the final point of contact in the supply chain. The purpose of this study is to establish the supplier selection criteria and their relevance in a multi-department retailer. The study was carried out with buying experts from a multi-department retailer in Samsun. The data collecting form created by the researchers based on the literature was filled out by the company's seven buying assessment experts. The data was analyzed using the Step-Wise Weight Assessment Ratio Analysis - SWARA method, which is one of the multi-criteria decision-making methodologies. The study identified five major criteria and seventeen sub-criteria: brand performance, brand authenticity, relationship value, commercial profile, and sustainability. According to the findings of the research, the most important supplier selection criteria for buying assessment experts is brand performance. Among the sub-criteria of brand performance, product performance, among the sub-criteria of brand authenticity, brand customer orientation, among the sub-criteria of relationship value, trust benefit, from the dimension of sustainability, economic sustainability, and among the sub-criteria of commercial profile, market reputation has been determined as the most important criteria.

Keywords: Supplier selection, Retailing, Brand performance, SWARA.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNUNUN 10. YILINDA TÜRKİYE’DEKİ GÜNCEL DURUM VE TARTIŞMALAR

Murat KALKAN

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, murat.kalkan@istanbul.edu.tr

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatının en temel ve kadim problemlerinden birisidir. Özellikle sanayileşmenin getirdiği ağır ve zor çalışma şartlarının bir sonucu olarak artan iş kazaları ve meslek hastalıkları zaman içerisinde önemli bir sosyo-ekonomik konu hâline gelmiştir. Çünkü güvensiz ortamlarda çalışmak her şeyden önce çalışanların sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte ülke ekonomileri açısından da başta işgücü kaybı olmak üzere istenmeyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla da zaman içerisinde farklı ülkelerde yasal ve organizasyonel olarak bir takım tedbirler hayata geçirilmeye başlanmıştır. Türkiye için de 2012 yılı bu konuda önemli bir dönüm noktasını oluşturmuştur. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa 2012 yılının Haziran ayında bağımsız bir iş sağlığı ve güvenliği kanunu (6331 sayılı Kanun) çıkmıştır. Temel amacı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi olarak belirlenen bu düzenlemeyle modern çalışma hayatının gerektirdiği tedbirlerin hayata geçirilmesine özel bir önem atfedilmiştir. İşte yasalaşmasının üzerinden on yılı aşan bir zaman dilimi geçmiş olan 6331 sayılı düzenlemenin gerçekten de Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği açısından istenilen sonucu sağlayıp sağlamadığı bu araştırmanın ana sorusunu oluşturmaktadır. Bu itibarla da çalışmada 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu getirdiği anlayış ile yenilikler açısından irdelenmiş ve sonrasında on yıllık zaman diliminin bir muhasebesi yapılmıştır. Bu doğrultuda önce Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği alanındaki kurumsal yapının ve mevzuatın nasıl olduğuna bakılmıştır. Akabinde de iş kazaları ve meslek hastalıklarının görünümü üzerinden mevcut durum irdelenerek uygulamadaki problemler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Kazaları, Meslek Hastalıkları, Türkiye.

CURRENT SITUATION AND DISCUSSIONS ON THE 10TH ANNIVERSARY OF THE OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY LAW IN TÜRKİYE

ABSTRACT

Occupational health and safety is one of the most fundamental and ancient problems of working life. Increasing work accidents and occupational diseases, especially as a result of the heavy and difficult working conditions brought about by industrialization, have become an important socio-economic issue over time. Because working in unsafe environments, first of all, negatively affects the health of employees. In addition, undesirable consequences arise for the country's economy, especially loss of labour force. Therefore, over time, some legal and organizational measures have begun to be implemented in different countries. The year 2012 was an important turning point for Türkiye in this regard. Because, for the first time in the history of the Republic of Türkiye, an independent occupational health and safety law (Law No. 6331) was enacted in June 2012. With this regulation, whose main purpose is to ensure occupational health and safety in workplaces and to improve existing health and safety conditions, special importance is attached to the implementation of the measures required by modern working life. In this regard, the main question of this study is: Has Law No. 6331, which has been enacted for more than ten years, really achieved the desired result in terms of occupational health and safety in Turkey? For this purpose, in this study, the Occupational Health and Safety Law No. 6331 is examined in terms of the understanding and innovations it brought and then an accounting of the ten-year period is made. In this regard, firstly, the institutional structure and legislation in the field of occupational health and safety in Türkiye was examined. Subsequently, the current situation was examined through the appearance of work accidents and occupational diseases and the problematic points in practice were discussed.

Keywords: Occupational Health and Safety, Work Accidents, Occupational Diseases, Türkiye.

AKDENİZ ÜLKELERİNDE TURİZM VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

Mustafa GÜZELTAŞ

YL Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, mustafaguzeltas66@gmail.com

Uğur AĞIRBAŞ

Müdür Yardımcısı, Vakıfbank, uagirbas@gmail.com

ÖZET

Turizm son yıllarda gözde bir sektör durumuna gelmiş olmasıyla beraber dünya ülkelerinin turizm yatırımlarına verdiği önem, turist sayısındaki ve turizm gelirlerindeki artış şeklinde kendisini göstermiştir. Turizm sektöründen beklenen ve elde edilen faydanın ülkelerin ekonomik büyümesine etkisini araştıran ve aralarında nasıl bir ilişki olduğuna dair günümüze kadar birçok araştırma ve çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırmalar neticesinde turizmden elde edilen gelirlerin ülkelerin ekonomik büyümesi üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Bu çalışmanın amacı 2000-2020 dönemine ait verileri kullanılarak 10 Akdeniz Ülkesinde (Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz, Türkiye, Yunanistan, Hırvatistan, Fas, Cezayir, Mısır) turizm gelirleri ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemektir. Analiz tekniği olarak; Dumitrescu ve Hurlin (2012) tarafından geliştirilen panel Granger nedensellik testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre turizm gelirleri ve ekonomik büyüme, arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç itibarıyla, 10 Akdeniz Ülkesi için turizme dayalı büyüme hipotezinin geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz Ülkeleri, Ekonomik Büyüme, Turizm Geliri, Panel Veri Analizi.

THE RELATIONSHIP BETWEEN TOURISM AND ECONOMIC GROWTH IN THE MEDITERRANEAN COUNTRIES

ABSTRACT

As tourism has become a favourite sector in recent years, the importance given by the countries of the world to tourism investments has manifested itself in the form of an increase in the number of tourists and tourism revenues. Many researches and studies have been carried out to date to investigate the effect of the expected and obtained benefits from the tourism sector on the economic growth of countries and how there is a relationship between them. As a result of the researches, we can say that revenues from tourism have a positive effect on the economic growth of countries.

The aim of this study is to analyse the relationship between tourism revenues and economic growth in 10 Mediterranean countries (France, Italy, Spain, Portugal, Turkey, Greece, Croatia, Morocco, Algeria, Morocco, Algeria, Egypt) by using data for the period 2000-2020. As an analysis technique; Granger causality test developed by Dumitrescu and Hurlin (2012) was used. According to the findings of the analysis, it is concluded that there is a bidirectional causality relationship between tourism revenues and economic growth. As a result, it is concluded that the tourism-based growth hypothesis is valid for 10 Mediterranean Countries

Keywords: Mediterranean Countries, Economic Growth, Tourism Revenues, Panel Data Analysis

SERMAYE GİRİŞLERİNİN FARKLI BİLEŞENLERİNİN YURTIÇI KREDİ BÜYÜMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Nagehan KESKİN

Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, nagehan.keskin@deu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye ekonomisinin 2005: Q4-2022: Q4 dönemine ait verileri kullanılarak, uluslararası sermaye girişlerinin yurtiçi kredi büyümesi üzerindeki etkileri, hem sermaye girişlerinin farklı bileşenleri için hem de hanehalkı ve şirketlere verilen krediler ayrımı çerçevesinde ARDL Sınır Testi yöntemi ile araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, sermaye girişlerinin kredi büyümesi üzerindeki etkilerinin sermaye girişlerinin bileşimine ve kredi verilen sektörler göre değiştiğini göstermektedir. Ayrıntılı analiz sonuçlarına göre: (i) Toplam sermaye girişleri toplam kredi büyümesini arttırmaktadır. (ii) Doğrudan yatırım girişleri toplam kredi büyümesini ve şirketlere verilen kredi büyümesini azaltırken, hanehalkına verilen kredileri etkilememektedir. (iii) Hem portföy hisse senedi hem de portföy borç senedi girişlerinin toplam kredi büyümesi ve şirketlere verilen kredi büyümesi üzerindeki etkisi anlamsız iken, portföy borç girişleri hanehalkı kredi büyümesini arttırmaktadır. (iv) Diğer yatırım girişleri tüm kredi türleri için kredi büyümesini arttırıcı yönde etkilemektedir. (v) Bankacılık sektörüne yönelik diğer yatırım girişleri kredi büyümesini arttırırken, diğer sektörler (banka dışı) yönelik diğer yatırım girişlerinin kredi büyümesi üzerindeki etkisi anlamsızdır. (vi) Tüm kredi türleri için hisse girişleri (portföy hisse senedi + doğrudan yatırımlar) kredi büyümesini etkilemezken, borç girişleri (portföy borç senedi + diğer yatırımlar) kredi büyümesini pozitif olarak etkilemektedir. (vii) Bankacılık sektörüne yönelik borç girişleri kredi büyümesini arttırırken, diğer sektörler (banka dışı) yönelik borç girişlerinin kredi büyümesi üzerindeki etkisi anlamsızdır. Özet olarak çalışmadan elde edilen bulgular, Türkiye’de kredi büyümesindeki artışın tetikleyicisi olan sermaye girişlerinin esas olarak bankacılık sektörüne yönelik borç girişlerinden kaynaklandığını, kredi büyümesi açısından risk oluşturmayan en güvenli sermaye girişinin ise doğrudan yatırımlar olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda kredi büyümesi ile ilgili politikalar belirlenirken, sermaye girişlerinin ve bileşiminin mutlaka dikkate alınması gerekmektedir. Hızlı kredi büyümesinin ve bunun yol açabileceği finansal kırılganlık ve risklerin önlenmesi açısından özellikle borç kaynaklı sermaye girişlerinin yakından takip edilmesi ve aynı zamanda sermaye girişlerinin bileşiminin kredi büyümesi açısından risk yaratmayan hisse girişleri lehine değiştirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Girişleri, Kredi Büyümesi, Türkiye.

**THE EFFECTS OF DIFFERENT COMPONENTS OF CAPITAL INFLOWS ON
DOMESTIC CREDIT GROWTH: THE CASE OF TÜRKİYE**

ABSTRACT

In this study, using the data of the Turkish economy for the period 2005: Q4-2022: Q4, the effects of international capital inflows on domestic credit growth were investigated both for the different components of capital inflows and within the framework of the distinction between households and corporate credits with the ARDL Bounds Test method. The findings show that the effects of capital inflows on credit growth vary according to the composition of capital inflows and the sectors to which credits are given. According to the detailed analysis results: (i) Total capital inflows increase total credit growth. (ii) While foreign direct investment inflows reduce total credit growth and credit growth to corporate, they do not affect credits to households. (iii) While the effect of both portfolio equity and portfolio debt inflows on total and corporate credit growth is insignificant, portfolio debt inflows increase household credit growth. (iv) Other investment inflows have an increasing effect on credit growth for all credit types. (v) While other investment inflows to the banking sector increase credit growth, the effect of other investment inflows to other sectors (non-bank) on credit growth is insignificant. (vi) For all credit types, equity inflows (portfolio equity + direct investments) do not affect credit growth, while debt inflows (portfolio debt + other investments) positively affect credit growth. (vii) While debt inflows to the banking sector increase credit growth, the effect of debt inflows to other sectors (non-bank) on credit growth is insignificant. In summary, the findings show that the capital inflows that trigger the increase in credit growth in Turkey are mainly caused by debt inflows to the banking sector, and the safest capital inflow that does not pose a risk in terms of credit growth is foreign direct investments. In this context, capital inflows and their composition must be taken into account when determining policies regarding credit growth. In order to prevent rapid credit growth and the financial fragility and risks it may cause, it is important to closely monitor debt-based capital inflows and change the composition of capital inflows in favor of equity inflows that do not pose a risk in terms of credit growth.

Keywords: Capital Inflows, Credit Growth, Türkiye.

LİDERLİK TARZLARI İLE İŞ TATMİNİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Neşe SALİK ATA

Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO, nesesalik@hotmail.com

Nesrin AKSU

Doktora Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi SBE İşletme ABD,
nesrinaksu_90@hotmail.com

ÖZET

Liderlik tarzları ile iş tatmini arasındaki ilişki uzun yıllardır araştırmalara konu olmuştur. Liderlerin davranışları, çalışanların iş tatmini düzeylerini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, liderlik tarzları ile iş tatmini arasındaki ilişkiyi anlamak için geniş bir perspektife ihtiyaç vardır. Farklı liderlik tarzları (dönüştürücü, etkileşimci, katılımcı, otokratik) ile iş tatmini arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla mevcut literatürde bulunan çalışmalar taranmıştır. Literatür taraması Web of Science, Scopus, Science Direct, Google Scholar veri tabanlarında yapılmıştır. Araştırma dâhil edilme kriterlerine uyan 72 çalışmada toplam örneklem sayısı 25168'dir. Araştırma kapsamındaki çalışmalardan elde edilen veriler Microsoft Excel programı kullanılarak toplanmış ve CMA istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre dönüştürücü liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki için analize dâhil edilen 25 çalışmanın rastgele etki büyüklüğüne göre etki büyüklüğünün yüksek düzeyde ($EB=0,623$, $p<0.05$), etkileşimci liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki için analize dâhil edilen 18 çalışmanın rastgele etki büyüklüğüne göre etki büyüklüğünün orta düzeyde ($EB=0,398$, $p<0.05$) olduğu belirlenmiştir. Katılımcı liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki için analize dâhil edilen 15 çalışmanın rastgele etki büyüklüğüne göre etki büyüklüğünün yüksek düzeyde ($EB=0,567$, $p<0.05$) ve otokratik liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki için analize dâhil edilen 14 çalışmanın rastgele etki büyüklüğüne göre etki büyüklüğünün yüksek düzeyde ($EB=-0,849$, $p<0.05$) olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda dönüştürücü liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki pozitif, anlamlı, yüksek düzeyde; etkileşimci liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki pozitif, anlamlı, orta düzeyde; katılımcı liderlik ile iş tatmini arasında ilişki pozitif, anlamlı, yüksek düzeyde; otokratik liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki negatif, anlamlı, yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik Tarzları, İş Tatmini, Meta Analiz

**THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP STYLES AND JOB
SATISFACTION: A META-ANALYSIS STUDY**

ABSTRACT

The relationship between leadership styles and job satisfaction has been the subject of research for many years. Leaders' behaviors can affect employees' job satisfaction levels. Therefore, a broad perspective is needed to understand the relationship between leadership styles and job satisfaction. Studies in the existing literature were scanned in order to reveal the relationship between different leadership styles (transformational, transactional, participative, autocratic) and job satisfaction. The literature search was conducted in Web of Science, Scopus, Science Direct, Google Scholar databases. The total number of samples in 72 studies that met the research inclusion criteria is 25168. The data obtained from the studies within the scope of the research were collected using the Microsoft Excel program and evaluated using the CMA statistical program. According to the results of the analysis, the effect size was high ($EB=0.623$, $p<0.05$) compared to the random effect size of the 25 studies included in the analysis for the relationship between transformational leadership and job satisfaction, and the random effect size of the 18 studies included in the analysis for the relationship between transactional leadership and job satisfaction. According to the effect size, the effect size was determined to be at a medium level ($EB=0.398$, $p<0.05$). For the relationship between participative leadership and job satisfaction, the effect size was high ($EB=0.567$, $p<0.05$) according to the random effect size of the 15 studies included in the analysis, and for the relationship between autocratic leadership and job satisfaction, according to the random effect size of the 14 studies included in the analysis. The effect size was found to be high ($EB=-0.849$, $p<0.05$). As a result of the research, it was determined that the the relationship between transformational leadership and job satisfaction was positive, significant, and at a high level; the relationship between transactional leadership and job satisfaction was positive, significant, moderate; the relationship between participative leadership and job satisfaction was positive, significant, and at a high level; the relationship between autocratic leadership and job satisfaction is negative, significant and at a high level.

Keywords: Leadership Styles, Job Satisfaction, Meta-Analysis

TCMB KREDİBİLİTESİNİN ENFLASYON ÜZERİNE ETKİSİ¹

Nevin ERTAŞ

YL Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, nevineertas@gmail.com

Mehmet SONGUR

Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, mehmet.songur@dicle.edu.tr

ÖZET

Merkez Bankası kredibilitesi, iyi ifade edilmiş ve şeffaf kurallara ve politika hedeflerine uyma taahhüdü olarak tanımlanır. Merkez bankası açısından kredibilite yapısal ve işlevsel özellikleri etrafında şekillenerek merkez bankalarının bağımsızlığı açısından en önemli etken haline gelmektedir. Merkez bankasının para politikalarını yürütmedeki tam yetkisi kamuoyuna sağlanan güven sayesinde piyasaları olumlu olarak etkilemektedir. Kredibilite etkisi merkez bankasının bağımsızlığına olan etkisi bakımından ilk sırada yer almaktadır. Merkez bankasının kredibilitesi arttığı taktirde, enflasyon hedeflerine ulaşılması konusunda gerekli stratejilerin uygulandığını ve ekonomide para politikasının başarılı olduğunu gösteren önemli bir faktördür. Enflasyon hedeflemesi rejiminin uygulanması, para otoritelerinin artık ekonomik birimlere ilham verdiği ve aslında merkez bankasının para politikasının yürütülmesindeki güvenilirliğini güçlendireceği konusundaki güven eksikliğini hafifletmeye yardımcı olur. Bu çalışmada, 2006:1-2023:8 dönemine ait veriler aracılığıyla TCMB kredibilitesinin, enflasyon üzerine etkisi araştırılmıştır. Öncelikle çalışmada enflasyon hedefi ve enflasyon beklentileri arasındaki farka dayanarak TCMB'nin kredibilite endeksi hesaplanmıştır. Daha sonra enflasyon ile TCMB kredibilite endeksi arasındaki ilişki zaman serisi analiz teknikleri ile araştırılmıştır. Seriler arasında eşbütünleşme ilişkisi Johansen Eşbütünleşme Testi ile araştırılmıştır. TCMB kredibilitesi ile enflasyon arasında uzun dönemli ilişkinin tespitinden sonra eşbütünleşme katsayılarının tahmini FMOLS, DOLS ve CCR tahmincileri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bulgular TCMB kredibilitesi arttıkça enflasyonun düştüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Merkez Bankası Kredibilitesi, Enflasyon, Zaman Serisi.

¹ Bu çalışma Nevin Ertaş'ın Doç. Dr. Mehmet SONGUR danışmanlığında Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı'nda yazdığı yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

THE EFFECT OF CBRT CREDITABILITY ON INFLATION

ABSTRACT

Central Bank credibility is defined as a commitment to comply with well-articulated and transparent rules and policy objectives. For the central bank, credibility is shaped around its structural and functional features and becomes the most important factor in terms of the independence of central banks. The central bank's full authority to carry out monetary policies positively affects the markets thanks to the trust provided to the public. The credibility effect comes first in terms of its impact on the independence of the central bank. If the credibility of the central bank increases, it is an important factor that shows that the necessary strategies are implemented to achieve inflation targets and that monetary policy is successful in the economy. The implementation of the inflation targeting regime helps alleviate the lack of confidence that monetary authorities now inspire in economic agents and will actually strengthen the credibility of the central bank in the conduct of monetary policy. In this study, the effect of CBRT credibility on inflation was investigated through data for the period 2006:1-2023:8. First of all, in the study, the credibility index of the CBRT was calculated based on the difference between the inflation target and inflation expectations. Then, the relationship between inflation and the CBRT credibility index was investigated using time series analysis techniques. The cointegration relationship between the series was investigated with the Johansen Cointegration Test. After determining the long-term relationship between CBRT credibility and inflation, the estimation of cointegration coefficients was carried out using FMOLS, DOLS and CCR estimators. The findings show that as the credibility of the CBRT increases, inflation decreases.

Keywords: Central Bank Credibility, Inflation, Time Series.

UZAKTAN ÇALIŞMANIN AFET YÖNETİMİ İÇİNDEKİ ROLÜ

Nida GÜNSAN

Dr., Van YYÜ, nidagnsn93@gmail.com

Kaan YİĞENOĞLU

Araş. Gör., Van YYÜ, kaanyigenoglu@yyu.edu.tr

Haluk YERGİN

Prof. Dr., Van YYÜ, halukyergin@yyu.edu.tr

ÖZET

Afetlerin küresel ekonomide ve çalışma hayatında olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu bir gerçektir. Dünya çapında halk sağlığı, ekonomiler ve toplumlar üzerindeki etkisi nedeniyle Kovid-19 pandemisi de bir afet olarak kabul edilmektedir. Bilindiği gibi afetlerin nedenleri ve sonuçları kadar yönetilmeleri de son yıllarda üzerinde durulan konular arasında yer almaktadır. Nitekim 2023 yılının Eylül ayında açıklanan 2024-2026 Orta Vadeli Programın başlıklarından bir tanesi afet yönetimidir. Küresel pandemi ile yeniden şekillenmeye başlayan uzaktan çalışma modeli, afet yönetimine önemli katkılar sağlayarak çalışma hayatının yeni normali olarak kabul edilmiştir. Esnek çalışma modellerinden biri olan uzaktan çalışma 1970'lerden bu yana bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler ile birlikte çalışma hayatında var olan fakat pandemi ile birlikte zorunlu bir şekilde uygulanan bir model olmuştur. Uzaktan çalışma modeli her sektör için mümkün olmasa bile kurumsal alt yapısı elverişli olan birçok kurum ve kuruluş tarafından uygulanmış olup, normalleşme sürecine geçildikten sonra bu çalışma modelinin kalıcı hale getirilmesi için çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Uzaktan çalışmanın gelecekte istihdam kaybına neden olabileceği veya sağlık açısından olumsuz birtakım sonuçlar doğurabileceği alan yazında tartışılmakta olsa bile pandemi döneminde görüldüğü gibi bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla uzaktan yapılacak işlerde çalışma hayatının devamlılığını sağlama noktasındaki katkısı tartışılmaz bir gerçektir. Bu bağlamda teknolojinin ivme kazanmasıyla her geçen gün daha fazla dijitalleşen dünyada karşılaşılan şoklar (deprem, kuraklık, yangın, sel, salgın) karşısında işlerin sürekliliğinin sağlanmasında önemli bir iş modeli olan uzaktan çalışma oldukça önemlidir. Bu çalışma kapsamında beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan küresel pandemiler ve doğal afet gibi durumlarda işlerin sürekliliğinin sağlanmasındaki önemi noktasında geleceğin çalışma hayatında önemli bir yer tutacak olan uzaktan çalışma modeli afet yönetimi bağlamında geniş bir perspektiften ele alınarak değerlendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Hayatı, Esnek Çalışma, Uzaktan Çalışma, Doğal Afetler, Afet Yönetimi.

THE ROLE OF TELEWORKING IN DISASTER MANAGEMENT

ABSTRACT

It is a fact that disasters have both positive and negative effects on the global economy and working life. The H1N1 pandemic is also recognised as a disaster due to its impact on public health, economies and societies worldwide. As is well known, the management of disasters and their causes and consequences are among the issues that have been highlighted in recent years. In fact, one of the titles of the Medium Term Programme 2024-2026, announced in September 2023, is disaster management. The remote working model, which began to be reshaped with the global pandemic, has been accepted as the new normal of working life by making a significant contribution to disaster management. Remote working, which is one of the flexible working models, is a model that has existed in working life since the 1970s with the advances in information and communication technologies, but was made mandatory with the pandemic. Even if the remote working model is not possible for every sector, it has been implemented by many institutions and organisations with a suitable institutional infrastructure, and after the transition to the normalisation process, studies have started to make this working model permanent. Even if it is discussed in the literature that remote working may lead to job losses in the future or may have some negative effects on health, it is an undeniable fact that its contribution to ensuring the continuity of working life in remote work with the help of information and communication technologies, as seen during the pandemic period. In this context, teleworking, which is an important business model, is very important to ensure the continuity of work in the face of shocks (earthquakes, droughts, fires, floods, epidemics) that occur in a world that is becoming increasingly digital as technology accelerates. Within the framework of this study, the remote working model, which will have an important place in the working life of the future in terms of its importance in ensuring the continuity of work in situations such as global pandemics and natural disasters that occur unexpectedly, has been evaluated from a broad perspective in the context of disaster management.

Keywords: Working life, Flexible working, Remote working, Natural disasters, Disaster management.

KÜRESEL BİR AFET OLAN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR SAĞLIK HİZMETLERİ

Nuh ATAMAN

Araş. Gör., Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
nuh.ataman@dicle.edu.tr

ÖZET

İklim değişikliği, dünya genelinde ciddi ve yaygın etkilere yol açan küresel bir afet olarak kabul edilmektedir. Atmosferdeki sera gazlarının artışı nedeniyle ortaya çıkan bu değişiklikler, sıcaklık artışı, deniz seviyelerinin yükselmesi, aşırı hava olayları ve doğal yaşamın bozulması gibi sonuçları içermektedir. Ancak bu sadece bir çevre sorunu değildir. Doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığı üzerinde de derin etkilere neden olan küresel bir problemdir. Artan sıcaklık, sıcak çarpmaları, solunum yolu hastalıkları ve kalp krizi riskini artırabilmektedir. Ayrıca bulaşıcı hastalıkların yayılmasını hızlandırabilir ve besin güvenliğini tehlikeye atabilir. Bu nedenle, iklim değişikliği ile mücadele etmek sağlık sektörünün öncelikli bir görevidir.

Sürdürülebilir sağlık hizmetleri, iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir rol oynar. Bu hizmetler, enerji verimliliği, su tasarrufu, atık yönetimi ve çevre dostu uygulamalar gibi çevresel sürdürülebilirlik ilkelerini benimseyerek, iklim değişikliğinin neden olduğu çevresel sorunları azaltabilmektedir. Böylelikle de doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını korumaya yardımcı olurlar. Aynı zamanda da sağlık sistemlerini iklim değişikliği sonuçlarına karşı daha dirençli hale getirirler. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında da sürdürülebilir sağlık hizmetleriyle iklim değişikliği sonucunda meydana gelen sorunların arasındaki ilişkiler incelenmektedir.

Sonuç olarak, iklim değişikliği ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri birbirini tamamlayan konseptlerdir. İklim değişikliği sağlık sorunlarını artırırken, sürdürülebilir sağlık hizmetleri iklim değişikliği ile mücadelede ve sağlık sistemlerinin dayanıklılığını artırmada önemli bir rol oynar. Bu nedenle, iklim değişikliği ile mücadelede sağlık sektörünün sürdürülebilirlik ilke ve uygulamalarını benimsemesi kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Sağlık Hizmetleri

CLIMATE CHANGE AS A GLOBAL DISASTER AND SUSTAINABLE HEALTH SERVICES

ABSTRACT

Climate change is recognized as a global disaster with serious and widespread impacts worldwide. These changes, caused by the increase in greenhouse gases in the atmosphere, include consequences such as temperature increase, rising sea levels, extreme weather events and disruption of natural life. However, this is not only an environmental problem. It is a global problem that directly or indirectly causes profound impacts on human health. Rising temperatures can increase the risk of heat strokes, respiratory diseases and heart attacks. It can also accelerate the spread of infectious diseases and jeopardize food security. Therefore, tackling climate change is a priority task for the health sector.

Sustainable health services play an important role in combating climate change. By adopting environmental sustainability principles such as energy efficiency, water conservation, waste management and environmentally friendly practices, these services can reduce environmental problems caused by climate change. In this way, they directly or indirectly help to protect human health. At the same time, they also make health systems more resilient to the consequences of climate change. Therefore, this study examines the relationship between sustainable health services and the problems caused by climate change. In conclusion, climate change and sustainable health services are complementary concepts. While climate change increases health problems, sustainable health services play an important role in combating climate change and increasing the resilience of health systems. Therefore, it is critical for the health sector to adopt sustainability principles and practices to combat climate change.

Keywords: Climate Change, Sustainability, Sustainable Healthcare

HASTA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKÂ TEKNOLOJİLERİ

Nuh ATAMAN

Araş. Gör., Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü,
nuh.ataman@dicle.edu.tr

ÖZET

Yapay zekâ (YZ) teknolojileri günümüz dünyasında hızla gelişim göstererek, insan hayatını her alanda kolaylaştırmaktadır. Özellikle sağlık sektörü de bu teknolojik gelişmelerden etkilenen alanlardan biridir.

Sağlık sektöründe kullanılan YZ teknolojileri hasta ve sağlık personeli arasındaki iletişimi kolaylaştırmak, hastaların hizmetlere daha kolay erişimini sağlamak ve sağlık kurumlarının hizmet kalitesini artırmak amacıyla kullanılmaktadır. Bu teknolojiler hastalıkların tanısı, tedavisi ve izlenmesi gibi süreçlerde hastaların daha doğru ve etkili bir şekilde tedavi edilmesine yardımcı olur. Ayrıca yüksek miktarda verileri analiz ederek hastaların tıbbi durumlarını tahmin edebilir ve hastalıkların daha doğru bir şekilde teşhis edilmesine katkı sağlar.

Hasta iletişimde kullanılan uygulamalar arasında Chatbotlar (sohbet robotları) önemli bir konuma sahiptir. Chatbotlar, hasta ve sağlık personeli arasındaki iletişimi hızlandırarak hastane veya klinik yoğunluğunu azaltır ve hastaların sağlık hizmetlerine daha kolay bir şekilde erişmelerini sağlar. TeleSağlık gibi uygulamalar yardımıyla da fiziksel iletişimin mümkün olmadığı durumlarda hastalara tedavi edilebilme imkânı sunulmaktadır. Bunlar gibi daha birçok YZ teknolojilerinden yararlanılarak hastalara özelleştirilmiş bir deneyim sunulmakta ve sorunları anlama konusunda yüksek başarı oranlarına ulaşılmaktadır. Böylelikle de hastaların hizmet alımı kolaylaşmakta ve memnuniyet oranları artmaktadır.

YZ teknolojisi ayrıca dil engeli veya kültürel farklılıklar gibi iletişim zorluklarını da ortadan kaldıracıdır. Doğal dil işleme (NLP) teknolojisi, farklı dillerde konuşan insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırabilen ve dil engeli durumlarında dil çevirisi yapabilmektedir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında da hasta iletişimde kullanılan YZ teknolojilerinin sağladığı faydalar ve arasındaki ilişkiler incelenmektedir.

Sonuç olarak, YZ teknolojisi sağlık sektöründe hasta iletişimini geliştirmek için büyük bir potansiyele sahiptir. Uygulanan YZ teknolojileriyle hasta ve sağlık personelleri arasındaki iletişimin kolaylaşması, tedavilerde daha doğru ve etkili sonuçların ortaya çıkması, hastaların sunulan hizmetlere ulaşımının kolaylaşması ve hızlanması gibi imkânlar sayesinde hastaların daha iyi hizmet alması ve sağlık kurumlarının verimliliğinin artırılması sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hasta iletişimi, Yapay zekâ, Yapay zekâ teknolojileri.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN PATIENT COMMUNICATION

ABSTRACT

Artificial intelligence (AI) technologies are rapidly developing in today's world, making human life easier in every field. Especially the health sector is one of the areas affected by these technological developments.

AI technologies used in the healthcare sector are used to facilitate communication between patients and healthcare personnel, to provide patients with easier access to services and to improve the service quality of healthcare institutions. These technologies help patients to be treated more accurately and effectively in processes such as diagnosis, treatment and monitoring of diseases. They can also predict patients' medical conditions by analyzing large amounts of data and contribute to more accurate diagnosis of diseases.

Chatbots (chatbots) have an important position among the applications used in patient communication. Chatbots speed up communication between patients and healthcare professionals, reducing hospital or clinic density and enabling patients to access healthcare services more easily. With the help of applications such as TeleHealth, patients can be treated in situations where physical communication is not possible. By making use of many more AI technologies such as these, a customized experience is offered to patients and high success rates are achieved in understanding the problems. This makes it easier for patients to receive services and increases their satisfaction rates.

AI technology can also eliminate communication challenges such as language barriers or cultural differences. Natural language processing (NLP) technology can facilitate communication between people speaking different languages and provide language translation in cases of language barriers. Therefore, this study examines the benefits and relationships between AI technologies used in patient communication.

In conclusion, AI technology has great potential to improve patient communication in the healthcare sector. With the applied AI technologies, it is ensured that patients receive better service and the efficiency of health institutions is increased by facilitating communication between patients and health personnel, more accurate and effective results in treatments, easier and faster access to services provided by patients.

Keywords: Patient communication, Artificial intelligence, Artificial intelligence technologies.

AFET YÖNETİMİNDE İNSAN-HAYVAN ETKİLEŞİMLERİNİ ANLAMAK

Nur OKUTAN

Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nurokutan@yyu.edu.tr

ÖZET

Etkin bir afet yönetimi, insana ve doğaya saygı gibi temel etik değerlerle güdülenir ve insanların ve hayvanların ortak iyiliğini hedefler. Buna karşılık, yapılan çalışmalar afetlerin hayvanları nasıl etkilediği ve bu tür olaylar sırasında, insanlar ve hayvanlar arasındaki etkileşim konularında çok az şey bilindiğine işaret eder. Örneğin, arkadaş/evcil hayvanlar, sahipleri ya da vasilerinin gözünde önemli bir yere sahiptir. Bu duygusal bağlılık, bireylerin evcil hayvanlarını terk etmelerini veya onlardan ayrılmalarını zorlaştırmakta ve tahliye planlarının uygulanmasında bazı zorluklara yol açmaktadır. Benzer şekilde, hayvanların duygusal tepkilerini anlayabilmek, hayvanların ve sahiplerinin esenliklerini sağlamada ve sürecin iyi yönetilebilmesinde önemli bir rol oynar. Çalışmalar ayrıca afet yönetimindeki etik kararların önyargılar içerebildiğini ve hayvanların bazen afet planlamalarına dahil edilmeyebildiklerini göstermektedir. Bu tür yanlışlıklar, sıklıkla hayvanlara ve insan-hayvan ilişkilerine atfedilen ahlaki değer ve hayvanlar hakkındaki tutum ve inançlarla ilişkilidir. Nihayetinde bilgi eksikliği ve önyargılar, afetin etkin bir şekilde yönetilebilmesini engeller. Bu nedenlerle, şimdiki çalışmada, hayvanlar ve insan-hayvan etkileşimleri hakkında daha az bilgi sahibi olma ve etik kararlardaki önyargıların sosyal psikolojik bağlantılarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet yönetimi, İnsan-hayvan etkileşimleri, Sosyal psikoloji.

UNDERSTANDING HUMAN-ANIMAL INTERACTIONS IN DISASTER MANAGEMENT

ABSTRACT

Effective disaster management, driven by core ethical values such as respect for both people and nature, places a priority on the well-being of the broader human-animal community. However, studies have highlighted a notable deficiency in how disasters affect animals and interactions between humans and animals during such events. Companion animals or pets, for instance, hold significant value in the eyes of their owners or guardians. The emotional attachment makes it challenging for individuals to abandon their pets or be separated from them, leading to difficulties in following evacuation protocols. This poses a considerable challenge for emergency response teams, impeding the efficiency of disaster management procedures. Understanding the emotional reactions of animals can play a pivotal role in facilitating the management process and ensuring the well-being of both animals and their owners. Studies have also shown that ethical choices within disaster management can be biased, with animals sometimes being omitted from planning efforts. These biases are frequently linked to the moral worth assigned to animals and prevailing attitudes and beliefs about them. Lack of knowledge and the presence of biases ultimately impede the effectiveness of disaster management initiatives. Therefore, the purpose of this study is to examine the social psychological factors that contribute to a lack of knowledge about animals and human-animal interactions, as well as the biases in ethical decision-making.

Keywords: Disaster management, Human-animal interactions, Social psychology.

DOĞAL AFETLERİN TEOLOJİK BOYUTLARI

Nurten KULA

Dr., Şehit Halit Gürsel Kız İHL, nurtenkula@hotmail.com

ÖZET

Yaradılıştan günümüze kadar, büyük ölçüde can ve mal kaybına neden olan pek çok doğal afet meydana gelmiştir. İnsanlığın aciz kaldığı bu afetler, dünyanın değişik coğrafyalarında büyük tahribatlara neden olmuştur. Bu çalışmada doğal afetlerin teolojik boyutlarına değinilecektir. Kutsal kitaplarda farklı sebeplerle doğa olaylarından ve doğal afetlerden bahsedilmektedir. Bu bağlamda doğal afetlerin dinî metinler de nasıl yer aldığı ve hangi kavramlarla anlatıldığı incelenecektir. Özellikle Kur'an'da doğal afetler olarak yer alan felaketlerin (helaklerin) bazıları su, bazıları ateş, bazıları ise rüzgar veya gökten inen azap şeklindedir. Ayrıca Kur'an'da kıyamette meydana gelecek doğal afetlerden de bahsedilmektedir. Geçmişte yaşamış bazı kavimlerin de bu afetlerle nasıl sarsıldıkları anlatılırken bunların bir takım sebepleri ve hikmetlerinden de bahsedilmiştir. Özellikle doğal afetlerin, imtihan, mesaj, kader, cüz'i ve külli irade boyutu önem taşımaktadır. Bu bağlamda doğal âfetleri helak ve ceza olarak görenlerin başvurmuş oldukları delillerin başında Kur'an'daki helâk edilen kavimlerin kıssaları ve helâk kavramı ile ilgili ayetler gelmektedir. Kutsal kitaplarda geçen doğal afetlerin boyutları ve dini anlama ve anlamlandırma da bu olayların işlevselliği araştırılacaktır. Ayrıca Kutsal metinlerde geçen bu olayların yorumlanma biçimlerine de değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Allah, Kur'an, Doğal afetler, Yer sarsıntısı, Helak.

THEOLOGICAL DIMENSIONS OF NATURAL DISASTERS

ABSTRACT

From creation to the present day, many natural disasters have occurred that have caused great loss of life and property. These have caused great destruction in different parts of the world. In this research, the theological dimensions of natural disasters will be touched upon. In this context, how natural disasters are included in religious texts and with what concepts they are explained will be examined. Natural events and natural disasters are mentioned in the holy books for different reasons. Especially in the Quran, some of the disasters (destruction) listed as natural disasters are in the form of water, some in the form of fire, and some in the form of wind or torment descending from the sky. In addition, natural disasters that will occur in the apocalypse are also mentioned in the Quran. While it is explained that some tribes that lived in the past were shaken by earthquakes, some of the reasons and wisdom behind these were also mentioned. Particularly the aspects of natural disasters such as testing, fate, partial and total will were emphasized. In this context, the primary evidence used by those who see natural disasters as destruction and punishment are the stories of the destroyed tribes in the Quran and the verses related to the concept of destruction. The dimensions of the earthquakes mentioned in the holy books and the functionality of these events in religious understanding and interpretation will be investigated. In addition, the interpretation of these events in the sacred texts will be discussed.

Keywords: Allah, Quran, Natural disasters, Earthquake, Destruction.

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ DOĞAL AFETLER VE AFET EĞİTİMİ İLE İLGİLİ İÇERİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Nurullah AYKAÇ

Dr. Öğr. Gör, Dicle Üniversitesi, nurullahaykac@gmail.com

ÖZET

Çalışma kapsamında, ortaokulda ders kitabı olarak kullanılan Türkçe ders kitaplarında yer alan doğal afetler ile ilgili unsurlar incelenecektir. Ülkemiz, bulunduğu coğrafi konum itibarı ile deprem, sel, heyelan, su baskını gibi doğal afetlerle sık karşılaşmaktadır. Söz konusu durumlar için nasıl tedbir alınacağı ve afet sırasında neler yapılması gerektiği ile ilgili eğitimlerin verilmesi ortaya çıkacak zararın boyutunu azaltacaktır. Ülkemizde son zamanlarda meydana gelen deprem ve sel felaketlerindeki iletişimsizlik ve kargaşa bu konudaki bilinçlenmenin önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle öğrencilerin bu doğrultuda bilinçlendirilmesi önemli görülmektedir. Bu bilinçlendirme çalışmaları çeşitli eğitimler ve etkinlikler aracılığı ile yapılabileceği gibi ders kitaplarına eklenecek içeriklerle de yapılabilir. Ders kitapları, eğitim öğretime devam eden her öğrenciye ücretsiz olarak verildiği için içeriğindeki bilgilerle geniş bir kitleye ulaşılabilir. Bu doğrultuda Türkçe ders kitaplarında doğal afetler ve afet eğitimi ile ilgili metin, etkinlik, serbest okuma metinlerinin bulunmasının bilinçlendirmeyi daha kolay sağlayacağı düşünülmektedir. Ortaokul döneminde okutulan Türkçe kitaplarının incelendiği çalışma için nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesinden faydalanılacaktır. Bu şekilde ulaşılan veriler betimsel analize tabi tutulacaktır. Çalışma sonucunda, ortaokul Türkçe ders kitaplarının doğal afet ve afet eğitimi ile ilgili içeriklere ne düzeyde yer verildiği ortaya konup tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Türkçe Ders Kitapları, Afet Eğitimi, Doğal Afetler.

**AN ANALYSIS ON THE CONTENT OF MIDDLE SCHOOL TURKISH
TEXTBOOKS RELATED TO NATURAL DISASTERS AND DISASTER
EDUCATION**

ABSTRACT

Within the scope of the study, the elements related to natural disasters in the Turkish textbooks used as textbooks in secondary school will be examined. Due to its geographical location, our country frequently encounters natural disasters such as earthquakes, floods, landslides and floods. Providing training on how to take precautions for these situations and what to do during a disaster will reduce the extent of the damage. The lack of communication and turmoil in recent earthquakes and floods in our country reveals the importance of raising awareness on this issue. For this reason, it is considered important to raise awareness of students in this direction. These awareness-raising activities can be done through various trainings and activities, as well as with the content to be added to the textbooks. Since the textbooks are given free of charge to every student who continues their education, a wide audience can be reached with the information they contain. In this direction, it is thought that the presence of texts, activities and free reading texts about natural disasters and disaster education in Turkish textbooks will make it easier to raise awareness. Document analysis, one of the qualitative research methods, will be used for the study in which the Turkish books taught in the secondary school period are examined. The data obtained in this way will be subjected to descriptive analysis. As a result of the study, it will be revealed and discussed to what extent secondary school Turkish textbooks include the content related to natural disasters and disaster education.

Keywords: Turkish Education, Turkish Textbooks, Disaster Education, Natural Disasters.

DEPREM SİGORTALARINDA ÖDENECEK TAZMİNAT MİKTARININ ENFLASYON KARŞISINDA DEĞERSİZLEŞMESİNDEN DOĞAN ADALETSİZLİK VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Osman KARAKÖSE

Dr. Araş. Gör., Dicle Üniversitesi, zaoskar@hotmail.com

ÖZET

Bir afet sonucu doğan zararları telafi edici sigortalardan birisi de deprem sigortalarıdır. Deprem sigortası, 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu ile zorunlu tutulan bir sigorta olup, 2011 tarihli Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları ile de teminatın kapsamı ve tazminatın ödenmesine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Deprem sigortaları, bu iki mevzuatın düzenleme alanı dışında kalan hususlarda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun sigorta hukuku başlıklı altıncı kitabı ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümlerine tabidir. Sigortacılık mevzuatında ve uygulamasında, bir sigorta sözleşmesi yapılırken belirli bir sigorta değeri dikkate alınır ve alınacak prim ile ödenecek tazminat, bu değere göre önceden belirlenir. Sigorta sözleşmesinin yapılmasından sonra, para değerinde meydana gelen aşınma, hak sahibinin sigorta ile amaçladığı neticeyi elde etmesini zorlaştırır. Genel olarak para borçlarında faiz kararlaştırılabiliyorken ve faizle elde edilemeyen kayıplar, aşkın zarar olarak tazmin edilebiliyorken; sigorta tazminatının ödenmesinde böyle bir imkânın olmaması, hak sahibi aleyhine bir adaletsizlik oluşturmaktadır. Bu çalışmada, sigorta tazminatının belirli ve sabit bir miktardan oluşmasının sakıncaları, konuya ilişkin yasal çerçeve ve çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem sigortası, Sigorta tazminatı, Sigorta primi, Enflasyon.

**INJUSTICE RESULTING FROM THE DEVALUATION OF THE AMOUNT OF
COMPENSATION PAYABLE IN EARTHQUAKE INSURANCE DUE TO
INFLATION AND SUGGESTIONS FOR SOLUTIONS**

ABSTRACT

One of the insurance for damages caused by a disaster, is earthquake insurance. Earthquake insurance is regulated as a compulsory insurance by Disaster Insurance Code No. 6305. The scope of the guarantee and the payment of compensation is regulated in detail by General Conditions of Mandatory Earthquake Insurance. The matters out of scope in these two regulations are subjects to Turkish Commercial Code No. 6102 and the general provisions of the Turkish Debt Law No. 6098. In insurance legal rules and practice, when making an insurance contract, a certain insurance value is taken into account, the premium and the compensation to be paid, are determined in advance according to this value. After the insurance contract is made, the devaluation in the value of money, makes it difficult for the right holder to obtain the result he intended with the insurance. In general, in money debts, the losses, can be obtained with interest or compensated as an excess loss. The absence of such an opportunity in the payment of insurance compensation, is an injustice for the right holder. In this study, the drawbacks of insurance compensation consisting of a fixed amount, the legal framework for the subject and solutions were studied.

Keywords: Earthquake insurance, Insurance compensation, Insurance premium, Inflation.

TÜRKİYE’DE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM VE DIŞ TİCARET İLİŞKİSİ: EŞBÜTÜNLEŞME VE NEDENSELLİK ANALİZİ

Ömer Faruk AKKAYA

Gelir Uzman Yrd., Hazine ve Maliye Bakanlığı/Gelir İdaresi Başkanlığı,
ofarukakkaya91@gmail.com

Canan ŞENTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, canansenturk@sdu.edu.tr

ÖZET

Küreselleşme beraberinde uluslararası üretim ve doğrudan yabancı yatırımlar artış eğilimine girmiştir. Ev sahibi ülkeler için sermaye kaynağı olarak teknolojik yenilik ve istihdam yaratan doğrudan yabancı yatırımlar, ekonomik ve sosyal hayatta olan gelişmelerden olumlu etkilenmişlerdir. Gelişmekte olan ülkeler de ekonomik büyümelerini arttırmak istediklerinden doğrudan yabancı yatırımların ülkeye girişini desteklemektedirler. Konuya yönelik çeşitli teoriler geliştirilmiştir. Adam Smith’in Mutlak Üstünler Teorisi ve Ricardo’nun Karşılaştırmalı Üstünlük Teorisi buna örnek olarak gösterilebilir. Günümüzde özellikle son yıllarda ülke hükümetlerinin dış ticaret üzerindeki dengeyi sağlamak istemesi ve bunu da doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını teşvik yoluyla yapması konunun önemini bir kez daha önemli hale getirmiştir.

Bu çalışmada doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının Türkiye’nin ihracat ve ithalatına ne ölçüde etki ettiği hakkında 1990-2022 verileri kullanılarak zaman serisi analizi yapılacaktır. Bu yönde öncelikle Türkiye’de doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının dış ticarete olan etkisinin geçerliliği aşama aşama araştırılacaktır. Toda-Yamamoto nedensellik analizi ile elde edilen geçici sonuçlar, ihracat ve ithalat ile doğrudan yabancı sermaye yatırımları arasında tek yönlü bir ilişkinin olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan yabancı yatırımlar, İthalat, İhracat, Türkiye.

**THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN DIRECT INVESTMENT AND
FOREIGN TRADE IN TURKEY: COINTEGRATION AND CAUSALITY ANALYSIS**

ABSTRACT

With globalization, international production and foreign direct investments have tended to increase. FDI, which creates technological innovation and employment as a source of capital for host countries, has been positively affected by economic and social development. Developing countries also support the inflow of foreign direct investments as they want to increase their economic growth. Various theories have been developed on the subject. Adam Smith's Theory of Absolute Superiority and Ricardo's Theory of Comparative Advantage are examples. Nowadays, especially in recent years, the fact that the countries' governments want to maintain the balance on foreign trade and to do this by encouraging foreign direct investments has once again made the issue more important.

In this study, a time series analysis will be conducted on the extent to which foreign direct investments affect the exports and imports of countries using 1990-2022 data. In this direction, the validity of the effect of FDI on foreign trade in Turkey will be investigated step by step. The provisional results obtained by Toda-Yamamoto causality analysis show that there is a unidirectional relationship between exports and imports and FDI.

Keywords: Foreign direct investments, Imports, Exports, Turkey.

ÇEVRESEL POLİTİKALARDA KARAR VERME: ÇEVRESEL KUZNETS EĞRİSİ VE MALİYET-FAYDA ANALİZİ

Özgün CÜMANDÜR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ozgun.cumandur@gmail.com

Emre KARADUMAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
ekaradumann@outlook.com

ÖZET

Bu çalışma, çevresel politikaların oluşturulması ve uygulanması süreçlerinde kullanılan karar verme mekanizmalarını ele almaktadır. Araştırmanın temel amacı, çevresel sürdürülebilirlik ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi Çevresel Kuznets Eğrisi ve Maliyet-Fayda Analizi gibi analitik çerçeveler kullanarak değerlendirmektir. İlgili literatür derinlemesine incelenmiş, bu analiz araçlarının güncel kullanım eğilimleri ve etkinlikleri değerlendirilmiştir. Ekonomik büyüme, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, çevresel etkiler açısından belirleyici bir role sahiptir. Ancak bu etkilerin, gelişmekte olan ülkelerde genellikle daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, ekonomik büyüme, sosyal kapsayıcılık ve çevresel koruma arasında uyumlu bir denge kurulmasının kritik önem taşıdığı vurgulanmıştır. Sonuç olarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için politika yapıcılarının bütüncül bir yaklaşım benimsemesi gerektiği belirtilmiştir. Bu yaklaşımda, çevresel etkilerin minimize edilmesi ve sosyal refahın artırılması amacıyla, farklı sektörler ve disiplinler arası iş birliği teşvik edilmelidir. Çalışma, özellikle Çevresel Kuznets Eğrisi ve Maliyet-Fayda Analizi'nin uygulanabilirliği ve sınırlılıkları açısından, bu konuda yapılacak daha kapsamlı araştırmaların önemini de vurgulamaktadır. Bu tür araştırmaların, çevre ve ekonomi arasındaki karmaşık dinamikleri daha iyi anlamamıza ve etkin politikalar oluşturmamıza yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Sürdürülebilirlik, Çevresel Kuznets Eğrisi, Maliyet – Fayda Analizi.

**DECISION-MAKING IN ENVIRONMENTAL POLICIES: THE ENVIRONMENTAL
KUZNETS CURVE AND COST-BENEFIT ANALYSIS**

ABSTRACT

This study addresses the decision-making mechanisms used in the formulation and implementation of environmental policies. The primary aim of the research is to assess the relationship between environmental sustainability and economic growth using analytical frameworks such as the Environmental Kuznets Curve and Cost-Benefit Analysis. A thorough review of the relevant literature has been conducted, and the current usage trends and effectiveness of these analytical tools have been evaluated. Economic growth, particularly in developing countries, plays a decisive role in terms of environmental impacts. However, it has been found that these impacts are generally more negative in developing countries. The study emphasizes the critical importance of establishing a harmonious balance between economic growth, social inclusiveness, and environmental protection. In conclusion, it is stated that policymakers need to adopt a holistic approach to achieve sustainable development goals. In this approach, cross-sectoral and interdisciplinary cooperation should be encouraged to minimize environmental impacts and increase social welfare. The study also highlights the importance of further comprehensive research in this area, especially concerning the applicability and limitations of the Environmental Kuznets Curve and Cost-Benefit Analysis. It is concluded that such research can help us better understand the complex dynamics between the environment and the economy and assist in formulating effective policies.

Keywords: Environmental Sustainability, Environmental Kuznets Curve, Cost – Benefit Analysis.

AFETLERİN CİNSİYET ÖZELİNDE ETKİLERİ

Pınar MELİK ÇELİK

Genel Müdür Yrd., Star Investment Tarımsal Danışmanlık A.Ş.,
p.melik@starinvestmenttr.com

ÖZET

Doğal afetler yaşam, güvenlik, barınma, beslenme, sağlık hakkı gibi temel insan haklarına yönelik ihtiyaçların artmasına neden olan büyük felaketlerdir. Bu felaketler, mevcutta var olan cinsiyet eşitsizliğini gün yüzüne çıkarmaktadır. Sosyolojik araştırmalarda gözlemlendiği üzere doğal afet programları ve afet sonrası yaşam hazırlıkları cinsiyet gereksinimlerini ikinci plana atmaktadır. Doğal afetlerin cinsiyete bağlı ortaya çıkardığı farklılıkların ana nedeni, mevcutta da var olan ve önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanmaktadır. Araştırmanın amacı; kadınların erkeklere kıyasla afet kaynaklı ölüm oranlarını ve afet sonrasında ortaya çıkan risk faktörlerini toplumsal cinsiyet perspektifinden analiz etmektir. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma evrenini, 6 Şubat 2023 depremini göz önünde bulundurarak, çadır ve konteynırlarda ya da akrabalarının yanında yaşamak zorunda kalan kadın depremzedeler oluşturmaktadır. Tesadüfi örnekleme yöntemi ile Şanlıurfa ilinde 227 kadın ve 220 erkek seçilmiştir. Bu kadınlarla ve erkekler ile yüz yüze anket yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; doğal afetler ile kadınlara ve kız çocuklarına yönelik temel insan hakları ihlalleri arasındaki ilişkinin birbirine paralelliği gözlemlenmiştir. Kadınların ve kız çocuklarının, erkeklere kıyasla daha fazla etkilendiğine yönelik bulgular ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular kapsamında kadınlara ve kız çocuklarına yönelik risk faktörlerinin minimize edilmesi gerektiği ve temel hak ihlallerinin önüne geçilmesi konusunda bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afetler, Deprem, Toplumsal Cinsiyet, İnsan Hakları.

EFFECTS OF DISASTERS BY GENDER

ABSTRACT

Natural disasters are major disasters that cause an increase in the needs for basic human rights such as the right to life, security, shelter, nutrition and health. These disasters bring to light the existing gender inequality. As observed in sociological research, natural disaster programs and preparations for post-disaster life prioritize gender needs. The main reason for the differences caused by natural disasters based on gender stems from gender inequality, which still exists and is an important problem. Purpose of the research; The aim is to analyze the disaster-related death rates of women compared to men and the risk factors that occur after the disaster from a gender perspective. In this regard, the study population of the research consists of female earthquake victims who had to live in tents and containers or with their relatives, considering the February 6, 2023 earthquake. 227 women and 220 men were selected in the province of Şanlıurfa by random sampling method. A face-to-face survey was conducted with these women and men. According to the findings of the research; The parallel relationship between natural disasters and basic human rights violations against women and girls has been observed. Findings have emerged that women and girls are more affected than men. Within the scope of the findings, some suggestions are presented on the need to minimize risk factors for women and girls and to prevent violations of fundamental rights.

Keywords: Natural Disasters, Earthquake, Gender, Human Rights.

RİSK GÖSTERGELERİ İLE MENKUL KIYMETLER BORSASI İLİŞKİSİ: BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ

Rojda BOZDAĞ

YL Öğrencisi, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim
Dalı, rojdabozdag@gmail.com

Müslüm POLAT

Doç. Dr., Bingöl Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü, mpolat@bingol.edu.tr

ÖZET

Yatırımcılar için en önemli konuların başında risk ve getiri gelir. Modern Portföy Teorisine göre yatırımcılar getirilerini arttırmak istemelerinin yanı sıra riskten de kaçınmak isterler. Dolayısıyla risk ve getiri arasındaki ilişki çok önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı da, risk göstergeleri ile menkul kıymetler borsası arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaçla BIST100 endeksi ile VIX endeksi ve CDS primi arasındaki ilişki Ocak 2010 – Mart 2023 dönemine ait aylık verilerle ARDL Sınır testi ve Toda-Yamamoto Nedensellik testi ile araştırılmıştır. Yapılan çalışmada sonuç olarak uzun dönemde değişkenler arasında Eşbütünleşme ilişkisi bulunduğu ve bu katsayıların etkisinin negatif olduğu saptanmasına rağmen istatistiki açıdan bu katsayılar anlamlı bulunmamıştır. Kısa dönemde ise risk göstergelerinin borsayı aynı dönemde negatif etkilediği belirlenmiştir. Son olarak nedensellik analizi neticesinde hem CDS hem de VIX endeksinden BIST100 endeksine doğru tek yönlü nedensellik tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Menkul Kıymetler Borsası, VIX, CDS, ARDL Sınır Testi, Toda Yamamoto Nedensellik Testi.

RELATIONSHIP BETWEEN RISK INDICATORS AND STOCK EXCHANGE: THE CASE OF BORSA İSTANBUL

ABSTRACT

The most important issues for investors are risk and return. According to Modern Portfolio Theory, investors not only want to increase their returns but also want to avoid risk. Therefore, the relationship between risk and return is very important. The purpose of this study is to examine the relationship between risk indicators and the stock market. For this purpose, the relationship between BIST100 index, VIX index and CDS premium is investigated by ARDL Bounds test and Toda-Yamamoto Causality test with monthly data for the period January 2010-March 2023. As a result of the study, although it was found that there is a cointegration relationship between the variables in the long run and the effect of these coefficients is negative, these coefficients are not statistically significant. In the short run, it was determined that risk indicators negatively affected the stock market in the same period. Finally, as a result of the causality analysis, unidirectional causality was found from both CDS and VIX index to BIST100 index.

Keywords: Stock Exchange, VIX, CDS, ARDL Bounds Test, Toda-Yamamoto Causality Test.

KANONİK KORELASYON VE ÖRNEK BİR UYGULAMA¹

Rojda ÇAKIR

Dicle Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, rojdacakir29@gmail.com

Selman KIZILKAYA

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, selman.kizilkaya@dicle.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, çok değişkenli istatistiksel yöntemlerden biri olan kanonik korelasyon analizi ile örgüt desteği, algılanan yönetici desteği ve çalışma arkadaşları desteği ile mesleki doyum arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmada, verilerin toplanması amacıyla anket kullanılmıştır. Anket içerisinde, “örgüt desteği, çalışma arkadaşları desteği ve algılanan yönetici desteği” ölçek ifadelerinin yanı sıra “mesleki doyum” ölçek ifadeleri yer almaktadır. Çalışmaya, Şırnak ilinde görevli toplam 396 sağlık çalışanı dahil edilmiştir. Uygulama sonucu elde edilen veriler SPSS 26 paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, Elde edilen sonuçlarda, birinci değişken seti ile ikinci değişken seti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=,885$; λ ; 3,616).

Anahtar Kelimeler: Örgüt Desteği, Algılanan Yönetici Desteği, Mesleki Doyum.

¹ Bu çalışma, TUBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında “Kanonik Korelasyon Analizi Üzerine Örnek Bir Uygulama: Örgüt Desteği, Algılanan Yönetici Desteği ve Çalışma Arkadaşları Desteğinin Mesleki Doyum ile Olan İlişkisi” başlıklı ve 1919B012217184 numarası ile 2022 yılı 2. Dönem başvurusunda “desteklenmiştir.

CANONICAL CORRELATION AND AN EXAMPLE APPLICATION

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the relationship between organizational support, perceived manager support, colleague support and professional satisfaction with canonical correlation analysis, which is one of the multivariate statistical methods. In the study, a survey was used to collect data. The survey includes "organizational support, colleague support and perceived manager support" scale expressions, as well as "professional satisfaction" scale expressions. A total of 396 healthcare professionals working in Şırnak province were included in the study. The data obtained as a result of the application was analyzed with the SPSS 26 package program. As a result of the analysis, it was determined that the job satisfaction levels of the employees were above average. In addition, it was determined that healthcare workers did not feel sufficient organizational support, colleague support and perceived manager support. Finally, it was determined that there was a positive significant relationship between the first set of variables and the second set of variables ($r=,885$; λ ; 3,616).

Keywords: Organizational Support, Perceived Manager Support, Job Satisfaction.

TÜRKİYE’DE HELAL LOJİSTİĞİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Saim AYDIN

Doktora Öğrencisi, Bingöl Üniversitesi, saydin@bingol.edu.tr

Yavuz TÜRKAN

Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, yturkan@bingol.edu.tr

ÖZET

Afetler dini açıdan ele alındığında İlahi kanunlara aykırılığın bir neticesi olarak görülmektedir. Yaratıcının koymuş olduğu bu kanunlar helal ve haram çizgisi olarak ele alınmaktadır. Helal ve haramın gözetilmediği durumlarda musibetler ve afetlerin bir ihtar olarak kendini gösterdiği birçok dince benimsenmektedir. Helal kavramının boyutu tüm alanlarda kendini gösterdiği gibi özellikle lojistik alanında da son yıllarda önemle üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir. Helal lojistik; bir ürünün üretiminden, depolama, taşıma, terminal operasyonlar ve tüketim aşamalarına kadar olan süreci içeren bir sistemdir. Çalışmada, helal lojistiğin uluslararası literatürdeki konumu genişçe ele alınmış ve dünya uygulamaları araştırılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde bu alana en önemli katkının Malezya tarafından sağlandığı görülmüştür. Çalışmada özellikle Türkiye’de helal lojistiğin hangi aşamada olduğu tespit edilmeye çalışılmış ve uygulanabilirliği ile ilgili çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Helal lojistik, Helal ürün, Helal tedarik zinciri.

APPLICABILITY OF HALAL LOGISTICS IN TÜRKİYE

ABSTRACT

When disasters are considered from a religious perspective, they are seen as a result of violation of Divine laws. These laws set by the Creator are considered as halal and haram lines. It is accepted by many religions that calamities and disasters present themselves as a warning in cases where halal and haram are not observed. The dimension of the halal concept manifests itself in all areas, and has become a subject of great emphasis in recent years, especially in the field of logistics. Halal logistics; It is a system that includes the process from the production of a product to storage, transportation, terminal operations and consumption stages. In the study, the position of halal logistics in the international literature was extensively discussed and world practices were investigated. As a result of the findings, it was seen that the most important contribution to this field was made by Malaysia. In the study, it was tried to determine the stage of halal logistics in Türkiye and suggested solutions regarding its applicability.

Keywords: Halal logistics, Halal product, Halal supply chain.

MERKEZİYETÇİLİK VE ADEMİ MERKEZİYETÇİLİK DİKOTOMİSİNDE AFET YÖNETİMİ

Salim ORHAN

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi, salimhukuk@hotmail.com

ÖZET

İnsanoğlunun afetlerle karşılaşması ve afetlere maruz kalması, insanlık tarihi kadar eskidir. Özellikle sanayi devrimi sonrası aşırı bir biçimde sömürülmesi ile dengesi bozulan doğa, bu sömürünün faili olan insana var oluşunu tehdit edecek yeni afetler ile karşılık vermeye başlamıştır. Başta iklim krizi olmak üzere ve hızla büyüyen muhtelif afetlere maruz kalma, dünyayı benzeri görülmemiş zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır.

Bir ülkenin afetlerle karşı karşıya kalması, o ülkenin doğal yapısı ile ilişkilidir. Ancak bir afetin etkisi, salt meydana geldiği ülkenin doğal yapısı ile ilgili değil; daha ziyade o ülkenin afet yönetim kapasitesi ve başarısı ile ilintilidir. Afetler, fakir ülkelerde veya gelişmekte olan ülkelerde daha ölümcül etkilere sahip olabilmektedir. Çünkü bu ülkelerin hem etkilenme olasılıkları daha yüksektir hem de afetlerin etkileriyle daha az başa çıkabilmektedirler. Başka bir anlatımla afet yönetim kapasitelerinin yetersizliği, afetin etkilerini daha ölümcül kılmaktadır. Ancak bu sorun salt fakir veya gelişmekte olan ülkelere münhasır olmayıp küresel bir niteliktedir. Afet yönetimi ve afet riskinin azaltılması küresel bir sorun teşkil etmeye devam etmekle birlikte, afet yönetim kapasitesinin artırılmasının önemi küresel ölçekte giderek daha fazla anlaşılmakta ve kabul görmektedir. Bütünleşik bir afet yönetim sistemi, afet öncesi risklerin azaltılmasını, afet sırasında etkin müdahaleyi ve afet sonrası iyileştirme ve sağaltım çalışmalarının yürütülmesini içermektedir.

Başarılı bir afet yönetim sisteminin yapısının nasıl olması gerektiği konusu bütünüyle çözülmüş değildir. Ancak başarılı bir afet yönetim sisteminin birçok etkene bağlı olduğu da genel olarak bilinmektedir. Bu çerçevede önemli etkenlerden biri olarak merkeziyetçi bir yönetim şeklinin mi yoksa ademi merkeziyetçi bir yönetim biçiminin mi afet yönetimi için daha başarılı bir yönetim olduğu konusunda muhtelif tartışmalar yapılmaktadır. Bu çalışma, merkeziyetçilik ve ademi merkeziyetçilik ikileminde afet yönetiminin kapasite ve başarısını tartışmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın idari yapılanmaya yönelik dikotomik tartışması, doğal yapısı gereği afetlerle sıklıkla karşılaşan Türkiye'nin idari yapılanmasının ve afet yönetiminin etkinliğine yönelik tartışmalara da katkı sunma potansiyelini taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Merkeziyetçilik, Ademi Merkeziyetçilik, Afet Yönetimi.

DISASTER MANAGEMENT IN THE DICHOTOMY OF CENTRALISATION VERSUS DECENTRALISATION

ABSTRACT

The encounter of humankind with disasters dates back to the dawn of human history. Nature, whose balance has been disturbed by excessive exploitation especially after the industrial revolution, has started to respond to the human being, the perpetrator of this exploitation, with new disasters that threaten its existence. Exposure to various disasters, especially the climate crisis and rapidly growing disasters, confronts the world with unprecedented challenges.

The fact that a country faces disasters is related to the natural structure of that country. However, the impact of a disaster is not only related to the natural characteristics of the affected country but is rather intertwined with the disaster management capacity and success of that country. Less-developed nations often suffer more gravely, given their susceptibility and limited coping mechanisms, accentuating the importance of bolstering disaster management. Nevertheless, this challenge is not exclusive to less-developed countries but has a global character. Although disaster management and the reduction of disaster risks continue to be global issues, the importance of enhancing disaster management capacity is increasingly accepted on a global scale. An effective disaster management system encompasses pre-disaster risk reduction, responsive interventions, and post-disaster recovery efforts.

The optimal structure for a successful disaster management system remains a subject of ongoing debate. It is generally known that the success of a disaster management system depends on multiple factors. In this context, there are various debates regarding whether a centralized or decentralized administrative system is a more successful for disaster management, as one of the important factors. This study aims to discuss the capacity and success of disaster management within the dichotomy of centralization and decentralization.

The dichotomous discussion of administrative structuring in this study has the potential to contribute to debates concerning the effectiveness of disaster management and governing structure in Turkey.

Keywords: Centralisation, Decentralisation, Disaster Management.

DOĞAL AFETLERİN TOPLUMSAL VE DÜŞÜNSEL SONUÇLARI: 1755 LİZBON DEPREMİ ÖRNEĞİ

Samet ZENGİNOĞLU

Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü,
sametzenginoğlu@gmail.com

ÖZET

İnsanlık tarihi açısından doğal afetler ve salgınlar, beklenmedik, öngörülmesi zor nedenlere, süreçlere ve sonuçlara sahip olmuştur. Avrupa tarihi açısından bakıldığında da bu genel yaklaşıma dair muhtelif örneklerle karşılaşmak olasıdır. Nitekim veba başta olmak üzere salgınlar ve deprem gibi doğal afetler Avrupa tarihinin birçok noktasında politik, iktisadi, toplumsal ve düşünsel dönüşüm noktalarını beraberinde getirmiştir. Doğal afetler bağlamında 1755 yılındaki Lizbon depreminin bu ekseninde en dikkat çeken gelişmelerden birisi olduğunu belirtmek mümkündür. Öyle ki aradan geçen iki yüz elli yılı aşkın bir süreye rağmen bu deprem hem fen bilimlerinin hem de sosyal bilimlerin çeşitli disiplinleri açısından temel odak noktalarından birisi olmaya devam etmektedir. 1 Kasım 1755 tarihinde saat 09:40'ta Lizbon'da gerçekleşen bu deprem kentte büyük bir nüfus kaybına neden olmuştur. Ardından gelen tsunami ve yangınlar da bu noktada etkilidir. Depremin toplumsal ve düşünsel bağlamda teolojik tartışmaları yeniden gündeme getirmiş olduğu görülmüştür. Ayrıca Aydınlanma Çağı itibarıyla deprem, Voltaire, Immanuel Kant ve J. J. Rousseau gibi düşünürlerin dikkat çektiği ve tartıştığı bir kapsamı temsil etmiştir. Bu çalışmada, bu genel çerçeve dâhilinde Lizbon depreminin hem kent özelinde hem de Avrupa genelinde toplumsal ve düşünsel açılardan ortaya çıkarmış olduğu sonuçların analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Doğal Afet, Lizbon Depremi, Avrupa.

**SOCIAL AND INTELLECTUAL CONSEQUENCES OF NATURAL DISASTERS:
THE CASE OF THE 1755 LISBON EARTHQUAKE**

ABSTRACT

In human history, natural disasters and epidemics have had unexpected, unpredictable causes, processes and consequences. In terms of European history, it is possible to encounter various examples of this general approach. In fact, natural disasters such as plagues, epidemics and earthquakes have brought about political, economic, social and intellectual transformation points at many points in European history. In the context of natural disasters, it is possible to state that the Lisbon earthquake in 1755 is one of the most striking developments in this axis. In fact, despite the more than two hundred and fifty years that have passed, this earthquake continues to be one of the main focal points for various disciplines of both science and social sciences. On November 1, 1755 at 09:40 in Lisbon, this earthquake caused a great loss of population in the city. The tsunami and fires that followed were also effective at this point. It was seen that the earthquake brought theological debates back to the agenda in the social and intellectual context. In addition, as of the Age of Enlightenment, the earthquake represented a scope that thinkers such as Voltaire, Immanuel Kant and J. J. Rousseau drew attention to and discussed. Within this general framework, this study aims to analyze the social and intellectual consequences of the Lisbon earthquake both in the city and in Europe in general.

Keywords: Earthquakes, Natural Disasters, Lisbon Earthquake, Europe.

SANAYİSİZLEŞMENİN SEBEPLERİ: BREZİLYA ÖRNEĞİ

Selen ÖZÇELİK

Dr. Öğr. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, selenozcelik@aybu.edu.tr

ÖZET

Sanayisizleşme kendini imalat sektörünün istihdam ve/veya çıktı paylarında azalmayla gösteren bir süreçtir. Eğer arkasında yatan sebep imalat sektöründeki yüksek verimlilik ise, bu dönüşüm ülkelerdeki iktisadi olgunluk ve başarının bir meyvesi olarak görülür. Fakat, sanayisizleşme sürecine girmek için ‘yeterli seviyede’ iktisadi olgunluğa erişmemiş kimi ülkeler için zamansız sanayisizleşme vakaları da tartışılmalıdır. Bu çalışma, özel bir vaka olarak Brezilya’daki sanayisizleşmenin nedenlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Güçlü bir imalat sanayi temeline sahip olmasının yanında, Brezilya’nın ihracat yapısı son yıllarda doğal kaynaklara dayalı sektörlerle artan bir bağımlılık göstermektedir. Bu yapı her ne kadar ticari fazla yaratmışsa da Brezilya ekonomisinin gelecekteki dönüşümü için önemli olan genel verimlilik üzerindeki etkisi açısından endişe yaratmaktadır. Dolayısıyla, bu iktisadi dönüşümün sebeplerini incelemek önemli bir ajanda oluşturmaktadır. Bu çalışma, Brezilya’da yaşanan sanayisizleşmenin Çin’in doğal kaynaklara yönelik güçlü ithalat talebi ve ihracattaki rekabetçi gücüne dayanan ticari pozisyonu tarafından tetiklenip tetiklenmediğini analiz etmektedir. Panel veri analizi kullanılarak elde edilen ilk bulgular Brezilya’daki sanayisizleşmede Çin etkisi argümanını desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanayisizleşme, Yapısal değişim, İhracat yapısı.

THE CAUSES OF DEINDUSTRIALIZATION: THE CASE OF BRAZIL

ABSTRACT

Deindustrialization is a process which manifests itself in declining shares of employment and/or output of the manufacturing sector. This economic transformation is seen as a fruit of economic maturity and success of countries if the underlying cause is the high productivity in the manufacturing sector. Nevertheless, the cases of premature deindustrialization have also been discussed for countries which have not reached ‘high enough’ level of economic maturity to experience such process. This study aims to investigate the causes of deindustrialization in Brazil as a special case. Along with having strong manufacturing base, Brazil has shown heavier reliance on natural resources based sectors in its export structure in recent years. In spite of creating trade surplus, this structural change has raised concerns with regards to the overall productivity of Brazilian economy for future progress. Hence, an investigation on the causes of this structural change remains to be an important agenda. As such, this study analyzes if the deindustrialization in Brazil is induced by the specific trade position of China, that is a combination of its strong import demand for natural resources and export competitiveness in manufacturing sector. Having implemented panel data analysis, the preliminary findings show supporting evidence for China effect on Brazil’s deindustrialization.

Keywords: Deindustrialization, Structural change, Export structure.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE EMEKÇİ SINIFLAR AÇISINDAN BAKMAK

Servet GÜN

Doç. Dr., Munzur Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü,
servetgun@munzur.edu.tr

ÖZET

Son yılların çokça tartışılan konularından biri olan iklim değişikliği, birbiriyle bağlantılı fakat nitelik itibarıyla oldukça farklı sorun alanlarına kaynaklık etmektedir. Zira kitlesel göçlere sebep olan su taşkınları, kıtlık, kuraklık, gıda yoksunluğu gibi konular bahsedilen sorunların ilk bakışta görünenleri olarak öne çıksa da; bu görüngülere bağlı olarak gelişen mülksüzleşme ve işçileşme gibi konular, iklim değişikliğinin gölgede kalan sorunları olarak ortada durmaktadır. Bu tebliğ, iklim değişikliği sebebiyle yaşanacak bir göç neticesinde geçim araçlarından kopan emekçi sınıfların mülksüzleşme ve işçileşme sorununa eğilmekte; geçim araçlarından kopan kitlelerin varış yerlerinde karşılaşılabileceği sorunları tartışma konusu etmektedir. Nitekim kapitalist işleyişin körüklediği iklim değişikliği, mülksüzleşmeden faşizme bir dizi sorunu tetikleyerek karmaşık bir toplumsal sorunu önümüze koymaktadır. Bahsedilen karmaşık soruna ilişkin tespit ve öneriler, alanyazın incelemesi yöntemi kullanılarak eleştirel bir perspektifle yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, Faşizm, Zorunlu göç, Mülksüzleşme, İşçileşme.

LOOKING AT CLIMATE CHANGE FROM THE PERSPECTIVE OF THE WORKING CLASS

ABSTRACT

Climate change, one of the most concerned issues of recent years, creates interlinked but quite different problem areas in terms of quality. Floods, famine, drought and food deprivation are the ones which are seen at the first sight. These problems lead to mass migration. However, there are some other crucial issues such as dispossession and proletarianization, and I argue that there is not sufficient attention being paid to them. This paper focuses on dispossession and proletarianization of the people who have to cut themselves off from their livelihoods and migrate as a result of a climate change. It discusses the problems that those people will have to encounter probable in their destinations. Indeed, the climate change triggered by capitalist mode of production is posing a bunch of complex social problems from dispossession to fascism. Reviewing the related literature critically, the paper points out the mentioned problems and make some recommendations.

Keywords: Climate change, Fascism, Forced migration, Dispossession, Proletarianization.

FELDSTEIN-HORIOKA BULMACASININ GEÇERLİLİĞİNİN KIRILGAN BEŞ ÜLKELERDE TEST EDİLMESİ

Seyhun TUTGUN

Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, tutgunseyhun@gmail.com

ÖZET

Feldstein-Horioka (1980), yurt içi tasarruflar ile dünya sermaye hareketliliği arasındaki ilişkiye ilişkin iki görüşü karşılaştırmaktadırlar. Tam sermaye hareketliliğinin olduğu durumda bir ülkedeki yurtiçi yatırımlar ile tasarruf arasındaki ilişkinin zayıf veya hiç olmadığı ifade edilmektedir. Yasal düzenlemeler çerçevesinde sermaye hareketliliğinin kısıtlanması durumunda yurtiçi tasarrufların, yurtiçi yatırımlara dönüşeceği savunulmaktadır. Bu çalışmada kırılğan beşli olarak ifade edilen Brezilya, Endonezya, Hindistan, Türkiye ve Güney Afrika üzerinde Feldstein-Horioka bulmacası test edilmiştir. 1960-2022 dönemine ait yıllık verilerin kullanıldığı çalışmada panel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Hipotez çerçevesinde yatırımların milli gelir içerisindeki payı bağımlı değişken, tasarrufların milli gelir içerisindeki payı bağımsız değişken olarak kullanılmıştır. Yatay kesit bağımlılığının tespit edilmesinin ardından homojenlik sınaması uygulanmış ve eğim katsayılarının heterojen olduğu sonucu bulunmuştur. Durağanlık analizinin tespit edilmesinden sonra değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkiyi ortaya koymak için ikinci nesil eşbütünleşme testlerinden olan Westerlund ve Edgerton (2007) panel eşbütünleşme testi kullanılmıştır. Eşbütünleşme ilişkisinin tespitinin ardından katsayı tahmini için yatay kesit bağımlılığı ve heterojen serilerde kullanılabilen Eberhardt ve Bond (2009) AMG (Augmented Mean Group Estimator- Genişletilmiş Ortalama Grup Tahmincisi) ve Pesaran (2006) CCE (Common Correlated Effects- Ortak İlişkili Etkiler) testi kullanılmıştır. AMG ve CCE katsayı sonuçları, Türkiye dışındaki ülkelerde anlamlı çıkmıştır. AMG katsayı sonuçlarına göre Hindistan (0.61) ve Güney Afrika'da (0.91) tasarrufların yatırıma dönme oranı yüksektir. CCE katsayı sonuçları AMG sonuçlarına benzer şekilde Endonezya (0.51), Hindistan (0.61) ve Güney Afrika (1.03) şeklindedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak ilgili ülkelerde katsayıların yüksek olması sermaye hareketliliğinin düşük olduğunu ve Feldstein-Horioka hipotezinin geçerli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Feldstein-Horioka Bilmecesi, Sermaye Hareketliliği, Kırılğan Beşli, Panel Veri Analizi

TESTING THE VALIDITY OF FELDSTEIN-HORIOKA PUZZLE IN FRAGILE FIVE COUNTRIES

ABSTRACT

Feldstein-Horioka (1980) compare two views on the relationship between domestic savings and world capital mobility. It is stated that in the case of full capital mobility, the relationship between domestic investments and savings in a country is weak or non-existent. It is argued that if capital mobility is restricted within the framework of legal regulations, domestic savings will turn into domestic investments. In this study, the Feldstein-Horioka puzzle was tested on the fragile five of Brazil, Indonesia, India, Turkey and South Africa. Panel data analysis techniques were used in the study using annual data for the period 1960-2022. Within the framework of the hypothesis, the share of investments in national income was used as the dependent variable and the share of savings in national income was used as the independent variable. After determining the cross-section dependence, homogeneity test was applied and it was found that the slope coefficients were heterogeneous. After determining the stationarity analysis, Westerlund and Edgerton (2007) panel cointegration test, one of the second generation cointegration tests, was used to reveal the long-term relationship between the variables. After determining the cointegration relationship, Eberhardt and Bond (2009) AMG (Augmented Mean Group Estimator) and Pesaran (2006) CCE (Common Correlated Effects) tests, which can be used in cross-sectional dependency and heterogeneous series, were used for coefficient estimation. AMG and CCE coefficient results were significant in countries other than Türkiye. According to the AMG coefficient results, the rate of savings turning into investment is high in India (0.61) and South Africa (0.91). Similar to AMG results, CCE coefficient results are Indonesia (0.51), India (0.61) and South Africa (1.03). Based on these results, it can be said that if the coefficients are high in the relevant countries, capital mobility is low and the Feldstein-Horioka hypothesis is valid.

Keywords: Feldstein-Horioka Puzzle, Capital Mobility, Fragile Five, Panel Data Analysis.

ÇİN'İN BÜYÜK DÖNÜŞÜMÜ SÜRDÜRÜLEBİLİR Mİ? ÇEVRESEL DİNAMİKLER VE İKTİSADİ FAKTÖRLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

Seyit ORDU

Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, seyitordu@yahoo.com

ÖZET

Kuşkusuz ekonomik büyümenin yoksulluğu azalttığı ve refah düzeyinin artmasında gerekli altyapıyı sağladığı bilinmektedir. Ancak birçok ülke sadece refah düzeyini arttırmaya yönelik kalkınma ve büyüme politikaları uygularken, bu politikaların çevre üzerinde yarattığı negatif dışsallıkları görmezden gelmektedir. Nitekim gelişmekte olan ülkeler arasında önemli bir rolü olan Çin, yarattığı büyük ekonomik dönüşüm ile yaşam kalitesinde ve diğer önemli ekonomik göstergeler üzerinde önemli mesafeler katetmiştir. Ancak sürdürülebilirlikten uzak uygulanan büyüme politikaları, Çin'in dünyada en fazla karbon üreten ülkelerin başında gelmesine neden olmaktadır. Yapılan bu çalışmanın amacı, Çin'in ekonomik büyümeyi desteklemek amacıyla doğal çevre üzerinde yarattığı etkiyi ölçmek için kullanılan ekolojik ayak izi ve ekolojik ayak izi üzerinde önemli etkileri olan ekonomik büyüme, beşerî sermaye, kentleşme oranı, doğal kaynak kullanımı arasındaki ilişkiyi açıklamaktır.

Bu çerçevede Çin'e ait 1980-2021 verileri kullanılarak değişkenler arasındaki eşbütünleşme ilişkisi Peseran, Shin ve Smith (2001)'in geliştirdiği ARDL eşbütünleşme testi, nedensellik ilişkisi ise; Hacker ve Hatemi-J (2012)'nin geliştirdiği simetrik nedensellik ve Hatemi-J (2012) tarafından geliştirilen asimetrik nedensellik testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen eşbütünleşme sonuçları, Çin için uzun dönemde analize dâhil ettiğimiz değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi olduğuna, nedensellik testi sonuçları ise; değişkenler arasında hem simetrik hem de asimetrik nedensellik ilişkisi olduğuna yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Çin, Ekonomik Büyüme, ARDL, Nedensellik Testi.

**IS CHINA'S GREAT TRANSFORMATION SUSTAINABLE? ANALYZING THE
RELATIONSHIP BETWEEN ENVIRONMENTAL DYNAMICS AND ECONOMIC
FACTORS**

ABSTRACT

It is undoubtedly known that economic growth reduces poverty and provides the necessary infrastructure for increasing the level of welfare. However, while many countries implement development and growth policies aimed only at increasing the level of welfare, they ignore the negative externalities that these policies create on the environment. As a matter of fact, China, which has an important role among developing countries, has made significant progress in the quality of life and other important economic indicators with the great economic transformation it has created. However, unsustainable growth policies cause China to be one of the countries that produce the most carbon in the world. The aim of this study is to explain the ecological footprint, which is used to measure the impact of China on the natural environment in order to support economic growth, and the relationship between economic growth, human capital, urbanisation rate and natural resource use, which have significant effects on ecological footprint.

In this framework, using the 1980-2021 data of China, the cointegration relationship between the variables was analysed with the ARDL cointegration test developed by Peseran, Shin and Smith (2001), and the causality relationship was analysed with the symmetric causality test developed by Hacker and Hatemi-J (2012) and the asymmetric causality test developed by Hatemi-J (2012). The cointegration results obtained indicate that there is a cointegration relationship between the variables included in the analysis in the long run for China, while the causality test results indicate that there is both symmetric and asymmetric causality relationship between the variables.

Keywords: China, Economic Growth, ARDL, Causality Test.

AFET YÖNETİMİNDE ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME: BİR SİSTEMATİK LİTERATÜR TARAMASI

Sibel ERİŞKAN

Dr. Araş. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, seriskan@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Günümüz modern yaşantısında afet, insanın ve diğer canlıların fiziksel/ duygusal kayıplarına yol açan ve etkin kontrolün sağlanamadığı durumlarda ortaya çıkan, ani felaketlere verilen genel bir terimdir. Doğal afetler, dünyanın her yerinde karşılaşılabilen yaygın durumlar olarak karşımıza çıkmakla beraber, deprem felaketi son derece yaygındır. Buna ek olarak ülkemizde aktif fay hatlarının bulunması nedeniyle özellikle önem arz eden bir husustur. Doğal afetler henüz gerçekleşmeden önce üzerine düşünülmesi ve planlamaların, incelemelerin yapılması gereken bir alandır. Çeşitli matematiksel yöntemlerle karar vericilere yön gösterebilmek amacıyla çok kriterli karar verme yöntemleri afet yönetiminde kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı afet yönetimi konusunda, özellikle deprem felaketinde alınabilecek önlemler hakkında araştırmacılara yön göstermektir. Bu amaçla çalışmada, ilgili araştırma alanında derinleşerek, gerekli verileri tespit etmede kullanılan Sistematiik Literatür Taramasından yararlanılmıştır. “Web of Science” veri tabanında afet yönetimi alanında gerçekleştirilen araştırmalardan deprem felaketi incelenmektedir. Ulaşılan on dört adet makale değerlendirilerek araştırmacılara sunulmaktadır. Çalışmada afet yönetiminde fikir sunması amacıyla deprem afeti yönetiminde karşılaşılan problemler değerlendirilerek, kullanıma uygun karar verme teknikleri ve karar kriterleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Çok Kriterli Karar Verme, Literatür Taraması.

**MULTI-CRITERIA DECISION MAKING IN DISASTER MANAGEMENT: A
SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW**

ABSTRACT

In the modern era, disaster is an umbrella term that describes sudden events that lead to physical/emotional damage to human beings and the environment in circumstances where effective control cannot be offered. Although natural disasters are typical circumstances that might be encountered all around the world, earthquake disasters are extremely common. In addition, it is a particularly critical issue due to the presence of active fault lines in Türkiye. Natural disasters are an issue that needs to be thought about, planned, and examined before they occur. Multi-criteria decision making methods are utilized in disaster management in order to advise decision-makers with diverse mathematical methods. The purpose of this study is to guide scholars on disaster management, especially strategies that may be taken in earthquake disasters. For this objective, a Systematic Literature Review, which is used to locate the necessary data by delving into the linked research topic, was applied in the study. In the Web of Science database, earthquake disaster is analyzed from the research done on the subject of disaster management. Fourteen articles are examined and offered to researchers. In the study, challenges encountered in earthquake disaster management are reviewed in order to provide ideas for disaster management, and decision-making methodologies including decision criteria acceptable for application are proposed.

Keywords: Disaster Management, Multi Criteria Decision Making, Literature Review.

BANKACILIK SEKTÖRÜ İNŞAAT KREDİLERİ İLE BÜYÜME ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİNİN TODA-YAMAMOTO YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

Sultan SARI

Dr., Emekli Bankacı, sarisultan51@gmail.com

ÖZET

Türkiye gibi banka temelli finansal sistemlerde finansal aracılık faaliyetleri ile bankalar sistemik önemli kurumlardır. Bankaların kredi faaliyetleri (kredi portföyleri gibi) başta büyüme oranı dahil olmak üzere pek çok makroekonomik göstergeleri etkilemektedir. Türkiye’de inşaat sektörü diğer sektörlerle yoğun ilişkisi nedeniyle büyümeyi teşvik edici bir sektör olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, bankalarca oldukça önemli bir oranda kredilendirilmektedir. Literatürde krediler ve büyüme ilişkisinin pozitif olduğu pek çok çalışma da yapılmıştır. Bu çalışmada ise, Türk bankacılık sektöründe inşaat sektörüne kullandırılan kredilerin tüm sektör kredilerine oranı ile büyüme oranı arasında bir nedensellik ilişkisi olup olmadığı 2007-2022 dönemi üçer aylık verileriyle incelenmiştir. Yöntem olarak Toda-Yamamoto ve Granger nedensellik testleri seçilmiştir. Toda-Yamamoto analiz sonuçlarına göre; inşaat kredi oranından büyüme oranına doğru bir nedensellik ilişkisi tespit edilememiş iken, büyümeden inşaat kredilerine doğru bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Yani büyüme oranı arttıkça inşaat sektörüne kullandırılan krediler de artmaktadır. Öte yandan Granger nedensellik testine göre söz konusu değişkenler arasında böyle bir nedensellik ilişkisi yoktur.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık kredileri, İnşaat kredileri, Toda-Yamamoto Yöntemi, Granger Nedensellik Testi.

**THE STUDY OF CAUSALITY RELATIONSHIP BETWEEN BANKING LOAN
RATE OF CONSTRUCTION SECTOR AND GROWTH RATE BY TODA-
YAMAMOTO METHOD**

ABSTRACT

In the bank-based financial systems like Turkey, banks, because of financial intermediary services, are systemically important institutions. Therefore, their crediting operations (as their credit portfolio) influence some macroeconomic indicators as growth rate. In Turkey, especially construction sector, because of the incentive relationship with other sectors, it is seemed as a sector which it stimulate to growth. In this way, this sector is credited significantly by banks. In the literature, there are many works which found positively relationships between banking loans and growth. Therefore, in this study, it is examined whether any causality relationship between construction loans to Turkish banking sector loans rate and growth rate with the data between 2007-2022 periods. As method, it is preferred Toda-Yamamoto and Granger Causality Tests. According to Toda-Yamamoto analysis results, while it could not be found any causality relationship from construction loans to growth, there is a causality relationship from growth to construction loans. It means when growth increase, construction loan increase. On the other hand, according to Granger causality test results, there is not any causality relationship between them.

Keywords: Banking loans, Construction loans, Toda-Yamamoto method, Granger Causality Test.

MÜTEVAZİ LİDERLİĞİN YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞINA ETKİSİNDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN ARACI ROLÜ

Süleyman Cem BOZDOĞAN

Öğr. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, cembozdogan@osmaniye.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada mütevazı liderlik algısının çalışanların yenilikçi iş davranışı ve psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi irdelenmiştir. Bunun yanında mütevazı liderlik ve yenilikçi iş davranışı arasındaki ilişkide psikolojik iyi oluşun aracılık etkisi incelenmiştir. Çalışma da değişkenler ayrıntılı olarak açıklanmış, literatürde değişkenler arasındaki teorik ve deneysel ilişkiler ele alınarak hipotezler öne sürülmüştür. Çalışmaya konu olan tüm değişkenler keşfedici ve doğrulayıcı analizlerle test edildikten sonra değerlendirmeye geçilmiştir. Araştırmaya Niğde’de deri sektöründe faaliyet gösteren firmalarda çalışan 279 mavi yakalı çalışan katılmıştır. Araştırma bulgularına dayanarak, mütevazı liderlik algısı ile hem psikolojik iyi oluş hem de yenilikçi iş davranışı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yenilikçi iş davranışı ile psikolojik iyi oluş arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Buna ek olarak, mütevazı liderliğin yenilikçi iş davranışı üzerindeki etkisinde psikolojik iyi oluşun kısmi aracılık rolü olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mütevazı Liderlik, Yenilikçi İş Davranışı, Psikolojik İyi oluş.

**THE MEDIATING ROLE OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN THE EFFECT
OF HUMBLE LEADERSHIP ON INNOVATIVE WORK BEHAVIOR**

ABSTRACT

The present study examined the effect of humble leadership perception on employees' innovative work behavior and psychological well-being. In addition, the mediating effect of psychological well-being on the relationship between humble leadership and innovative work behavior was examined. In the study, the variables were explained in detail and hypotheses were put forward by considering the theoretical and empirical relationships between the variables in the literature. All variables subject to the study were tested with exploratory and confirmatory analyses and evaluated. A total of 279 blue-collar employees working in firms operating in the leather sector in Niğde participated in the study. Based on the research findings, there is a statistically significant positive relationship between the perception of humble leadership and both psychological well-being and innovative work behavior. A statistically significant positive relationship was found between innovative work behavior and psychological well-being. In addition, it was concluded that psychological well-being has a partial mediating role in the effect of humble leadership on innovative work behavior.

Keywords: Humble Leadership, Innovative Work Behaviour, Wellbeing.

DAYANIŞMA EKONOMİSİ KAPSAMINDA AB VE TÜRKİYE KOOPERATİFÇİLİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Süleyman Utku OĞUZ

Doktora Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, suleymanutkuoguz@gmail.com

Erkan AKTAŞ

Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, aktaserkan@gmail.com

ÖZET

Küreselleşen yeni dünya düzeninde, birçok sosyo-ekonomik problem iş yapma metotlarımızı değiştirmektedir. Bu noktada toplulukların ve gönüllü örgütlenmelerin ekonomik faaliyetlerini içererek günden güne genişleyen dayanışma ekonomileri dünyada popülerliğini hızla arttırmaktadır. Dayanışma ekonomileri kurumsal altyapısı ile uygulanabilirlik noktasında avantajlıdır. Bu kurumsal çerçevenin en önemli bileşenlerini kooperatifler oluşturmaktadır. Kooperatif hareketinin en etkin ve verimli kullanıldığı bölgelerin başında Avrupa Birliği (AB) gelmektedir. Ülkemiz, geçmişten günümüze kültürel ve dini değerler doğrultusunda dayanışma ruhunu toplumsal yapı içerisinde barındırsa da son dönemde dayanışma bilinci gözle görülür şekilde azalmaktadır. Dayanışmada yaşanan bu çözülmenin yanı sıra alanyazın incelendiğinde ülkemiz kooperatifleri sayıca AB ülkelerinin çok üstünde yer almakta ancak etkinlik bakımından AB kooperatiflerinin ardında kalmaktadır. Bu çalışma, sayıca üstün olduğumuz kooperatif sayılarının dayanışma ekonomisi kapsamında ele alarak AB'nin dayanışma bilincini, etkin ve verimli bir kooperatifleşmede hangi araçları kullandığını irdeleyerek politik önermeler getirmeyi amaçlamıştır. Bulgular, ülkemizdeki kooperatif başarısızlıklarının ardındaki başlıca sebeplerin; bireylerin kooperatiflere sadece ihtiyaç duydukları girdiyi temin etme, ortak bilinç ile hareket edememe, anti demokratik kooperatif yönetimi, kooperatifçilik eğitimlerinin yetersiz olması gibi sebepler sıralanmıştır. Sonuç olarak etkin ve verimli bir kooperatifleşme için; kooperatifçilik eğitimlerinin etkin bir biçimde yaygınlaştırılması, kooperatifçiliğin bireysel çıkarlardan arındırılarak dayanışma ile bütünleştirilmesi ve demokratik yönetim ilkesini kamu kesimi yolu ile kontrol altında tutulması gerekliliği noktasında politik önermelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dayanışma Ekonomileri, Kooperatifçilik, Örgütlenme.

COMPARISON OF EU AND TURKEY COOPERATIVENESS WITHIN THE SCOPE OF SOLIDARITY ECONOMY

ABSTRACT

In the globalizing new world order, many socio-economic problems change our methods of doing business. At this point, solidarity economies, which are expanding day by day by including the economic activities of communities and voluntary organizations, are rapidly increasing their popularity in the world. Solidarity economies are advantageous in terms of applicability with their institutional infrastructure. Cooperatives constitute the most important components of this institutional framework. The European Union (EU) is one of the regions where the cooperative movement is used most effectively and efficiently. Although our country has incorporated the spirit of solidarity within its social structure in line with cultural and religious values from past to present, the awareness of solidarity has been visibly decreasing in recent times. In addition to this disintegration in solidarity, when the literature is examined, our country's cooperatives are far above those of EU countries in number, but remain behind EU cooperatives in terms of effectiveness. This study aims to bring political propositions by examining the solidarity awareness of the EU and the tools it uses in effective and efficient cooperative formation, by considering the number of cooperatives, which we outnumber, within the scope of solidarity economy. The findings show that the main reasons behind cooperative failures in our country are; Reasons such as individuals providing only the input they need to cooperatives, not being able to act with common consciousness, anti-democratic cooperative management, and insufficient cooperative education are listed. As a result, for an effective and efficient cooperative formation; Political suggestions were made on the need to effectively disseminate cooperative education, to purify cooperatives from individual interests and integrate them with solidarity, and to keep the principle of democratic management under control through the public sector.

Keywords: Solidarity Economies, Cooperatives, Organization.

KÜRESEL REKABETİN DÖNÜŞÜMÜ: BELİRSİZLİK VE KIRILGANLIK ALTINDA KÜRESEL EKONOMİYİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Şerif DİLEK

Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, mdilek@klu.edu.tr

ÖZET

Küresel ekonomi son on beş yıldır ciddi bir dönüşüm geçirmektedir. Son yaşanan küresel finans krizi ve etkileri hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için siyasi ve ekonomik değişimler getirmiştir. Finansal kriz sonrası dönemde küresel ekonomide artan korumacılık, yükselen aşırı sağ/milliyetçilik, jeo-politik gerginlikler ve çatışmalar, küresel üretim ile tedarik zincirindeki kırılganlıklar ve belirsizlikler küresel ekonominin yeniden dengelenmesini gerekli kılmaktadır. Bir taraftan, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde neo-liberal politikalara ilgi azalmakta ve onun yerine kamunun rolüne ve dolayısıyla sanayi politikasına dönülmektedir. Ayrıca, çok taraflı müzakereler yerine ikili ve bölgesel ticaret anlaşmaları daha fazla tercih edilmekte, yeni nesil teknolojilere ve yeşil dönüşüme ilgi artmakta ve dolayısıyla iklim değişikliği ve diğer çevresel tehditler küresel bir sorun olarak görülerek yüzyılın en büyük meselesi olarak kabul edilmektedir.

Liberal değerlerin her geçen daha fazla geri çekildiği, uluslararası rekabet bağlamında ekonomik milliyetçilik yaklaşımının daha baskın olduğu bir süreçten geçilmektedir. Bu çalışma, küresel ticaret dengelerinin değiştiği ve dolayısıyla ekonomi politikalarının dönüştüğü yeni dönemde küreselleşmenin meydana getirdiği sosyal ve çevresel hasarları iyileştirmek yolunda kamunun ekonomideki rolünün önemini ortaya koymaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Ekonomi, Neo-liberalizm, Yeni Korumacılık, Küresel Rekabet.

**THE TRANSFORMATION OF GLOBAL COMPETITION:
RETHINKING THE GLOBAL ECONOMY UNDER UNCERTAINTY AND
FRAGILITY**

ABSTRACT

The global economy has undergone a profound transformation over the last fifteen years. The recent global financial crisis and its effects have brought political and economic changes to the developed and the developing countries. In the post-financial crisis period, rising protectionism in the global economy, rising far-right/nationalism, geo-political tensions and conflicts, vulnerabilities, and uncertainties in worldwide production and supply chains make it necessary to rebalance the global economy. On the one hand, there exists a waning enthusiasm for neoliberal policies within both developed and developing nations, giving rise to a resurgence of the public sector and the implementation of industrial policy. Furthermore, there is a greater inclination towards bilateral and regional trade accords as opposed to multilateral agreements and a growing interest in next-generation technologies and green transformation. Consequently, climate change and other environmental imperatives are acknowledged as global challenges widely recognized as the biggest concern of the current century.

We are currently witnessing a trajectory characterized by the receding influence of liberal values and the ascendancy of economic nationalism regarding international competition. In the new era of shifting global trade balances and thus transforming economic policies, this study aims to highlight the importance of the role of the public sector in the economy to remedy the social and environmental damage caused by globalization.

Keywords: Global Economy, Neo-liberalism, New Protectionism, Global Competition.

YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ ve YENİDEN REFAH PARTİSİNİN PARTİ PROGRAMLARININ KADIN HAKLARI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şeyhmus DEMİR

Dr., Dicle Üniversitesi, demirs4780@gmail.com

ÖZET

Siyasal partiler benimsedikleri ideoloji ve ortak çıkarlardan hareketle siyasal, sosyoekonomik ve kültürel alanlara yönelik politikalar sunmaktadır. Siyasal yapı içerisinde devlet ve toplum arasında ilişki kurulmasına olanak sağlayan başlıca aktörler olarak siyasal partiler, yapıları değişmekle birlikte yaslandıkları toplumsal tabanın taleplerini, programları aracılığıyla siyasal alana taşırlar. Siyasal partilerin kendilerini betimledikleri parti programları, vizyon ve misyonlarına ilişkin kısa ve öz biçimde bilgileri içermektedir.

Çalışma, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (Yeşil Sol Parti) ile Yeniden Refah Partisi (YRP) programlarında kadın hakları üzerinden söylem ve doküman analizi yoluyla bir karşılaştırma yapmaya odaklanmaktadır. Çalışmada temel olarak betimsel yöntem tercih edilmiştir. Organizasyon yapıları itibarıyla ağırlıklı olarak kitle partisi özellikleri gösteren Yeşil Sol Parti ve YRP, hem referans aldıkları sosyal gruplar hem de düşünsel tercihler bağlamında ayrıışan siyasal partiler olarak değerlendirilmektedir. Ayrıışma, kadın olgusu ve periferisindeki haklarla ilgili olarak belirginlik göstermektedir. İdeolojik yelpazenin solunda yer alan Yeşil Sol Parti, parti programında kamusal alanda görünür ve aktif özgürlüklerle donatılmış bir kadın ve kadın hakları vurgusunu ön plana çıkarırken YRP, muhafazakâr sağ ideolojik konumlanmayla kadınlar konusunda daha korumacı ve aileyi ön plana çıkaran İslami/ muhafazakâr bir çizgi izlemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Parti, Parti Programı, Kadın Hakları, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Yeniden Refah Partisi.

EVALUATION OF THE PARTY PROGRAMS OF PARTY OF THE GREENS AND THE LEFT FUTURE AND THE NEW WELFARE PARTY IN TERMS OF WOMEN'S RIGHTS

ABSTRACT

Political parties offer policies in political, socioeconomic and cultural areas, based on the ideology and common interests they adopt. Political parties, as the main actors that enable the establishment of a relationship between the state and society in the political structure, carry the demands of the social base they are based on to the political field through their programs, although their structures change. Party programs in which political parties describe themselves contain concise information about their vision and mission.

The study focuses on making a comparison with The Greens and Left Future Party (Green Left Party) and The New Welfare Party (YRP) through discourse and document analysis on women's rights in the context of their programs. Basically, descriptive method was preferred in the study. Green Left Party and YRP, which mainly display mass party characteristics in terms of their organizational structure, are considered as political parties that differ in terms of both the social groups they refer to and their intellectual preferences. The separation is evident regarding the phenomenon of women and the rights in their periphery. While the Green Left Party, which is on the left of the ideological spectrum, emphasizes women and women's rights with visible and active freedoms in the public sphere in its party program, YRP, with its conservative right ideological position, follows an Islamic/conservative line that is more protective of women and prioritizes the family.

Keywords: Political Party, Party Program, Women's Rights, The Greens and The Left Future, The New Welfare Party.

BALKAN ÜLKELERİNİN TIP VE ECZACILIK ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİ: REKABET GÜCÜ ANALİZİ

Şule BATBAYLI

Doktor, Bağımsız Araştırmacı, İktisat Bölümü, batbaylisule@gmail.com

ÖZET

Balkan ülkeleri ekonomik gelişmişlik bakımından çok ileri olmayan ülkeler arasındadır. Gelişmekte olan ülkeler kategorisinde bulunmaktadır. Makro ekonomik göstergeleri incelendiğinde hemen hemen tüm gelişmekte olan ülkeler gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla söz konusu ülkeler tıbbi malzeme ve ar-ge (araştırma geliştirme) bakımında ilerlemiş ülkeler değildirler. Bu nedenle çalışmada Balkan Ülkelerinin tıp ve eczacılık ürünlerinde dünya ile kıyaslandığında ne düzeyde olduklarının araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Hırvatistan, Sırbistan, Romanya, Slovenya, Kuzey Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Yunanistan ve Türkiye üzerine bir inceleme hedeflenmiştir. Bu ülkeler hem gelişmekte olan ülkelerdir hem de birbirlerine yakın sağlık göstergelerine sahiptir. Bunların 2000-2022 dönemine ait tıp ve eczacılık ürünleri dikkate alınarak analiz uygulanmıştır. SITC (Standard International Trade Classification-Revision 3) Rev 3 ürün grubuna göre seçilen söz konusu ürünlerin seçilme sebebi insan sağlığını iyileştirmede en çok kullanılan ürünler olmasıdır. Çalışmada “hangi ülke, hangi ürün grubunda rekabet avantajına sahip?” bunu bulmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Analizi kullanılmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre ülkelerin ve ürünlerin çoğunda rekabet dezavantajı vardır. Türkiye 5414 kodlu ürün grubunda rekabet avantajına sahiptir. Ayrıca Bulgaristan ve Hırvatistan 5413 kodlu ürün grubunda rekabet avantajına sahiptir. Nihayetinde tıp ve eczacılık ürünlerinin ihracatını yapabilen bir ülke, ar-ge bazlı ürünlerden gelir elde ediyor, anlamına geldiği için, ülke açısından avantaj olacaktır. Ayrıca ülkesinde sunduğu sağlık hizmetini sadece kendi vatandaşları ile sınırlı kalmayıp yurt dışına ulaştırabilmesinin önü açılmış olacaktır. 2020 yılında yaşanan pandemi gibi salgın dönemlerinde de sıkça ülkelerin sağlık alt yapısı incelenmiş ve tıbbi ürün ihtiyaçları göz önüne alınmıştır. Dolayısıyla tıp ve eczacılık ürünlerini üretip ihraç edebiliyor olmak bir ülkenin hem kendi vatandaşlarına hem de dışarıdan gelecek hastalara fayda sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıp ve Eczacılık Ürünleri, Sağlık Hizmeti, Rekabet Gücü, Balkan Ülkeleri, Türkiye.

FOREIGN TRADE OF MEDICAL AND PHARMACEUTICAL PRODUCTS OF BALKAN COUNTRIES: COMPETITIVENESS ANALYSIS

ABSTRACT

Balkan countries are among the countries that are not very advanced in terms of economic development. It is in the developing countries category. When macroeconomic indicators are examined, results similar to all developing countries emerges. Therefore, the countries in question are not advanced countries in terms of medical equipment and R&D (research and development). For this reason, the study aimed to investigate the level of the Balkan Countries in terms of medical and pharmaceutical products compared to the world. In this context, an examination on Croatia, Serbia, Romania, Slovenia, North Macedonia, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Greece and Turkey is aimed. These countries are both developing countries and have similar health indicators. The analysis was carried out by taking into account the medical and pharmaceutical products of the period 2000-2022. Products were selected according to SITC REV 3. Because they are the most used products to improve human health. In the study, "Which country has the competitive advantage in which product group?" is aimed to find this. In this context, Revealed Comparative Advantages Analysis was used. According to the analysis results, most countries and products have a competitive disadvantage. Türkiye has a competitive advantage in the product group code 5414. Additionally, Bulgaria and Croatia have a competitive advantage in the product group code 5413. Ultimately, a country that can export medical and pharmaceutical products will be an advantage for the country, as it means it earns income from R&D-based products. In addition, a country can easily offer the health services it offers in its own country to both its own citizens and foreign patients. During epidemic periods such as the pandemic in 2020, the health infrastructure of countries was frequently examined and medical product needs were taken into account. Therefore, producing and exporting medical and pharmaceutical products will benefit both a country's own citizens and international patients.

Keywords: Medical and Pharmaceutical Products, Health Care, Competitiveness, Balkan Countries, Turkey.

AFETLERİN ÇOCUK VE ÖN ERGENLERİN RUHSAL DURUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Tahsin KULA

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, tahsinkula@hotmail.com

ÖZET

Araştırma konusu afetler karşısında yetişkinlere göre daha tecrübesiz ve savunmasız olan çocuk ve ön ergenlerin etkilenme düzeylerinin araştırılmasıdır. Afetler, ister doğal isterse insan ihmali sonucu olsun hem insana hem mala hem de çevreye zarar veren felaketlerdir. Bu tür afetlerin bir kısmının sebep olduğu tahribatlar, (zararın boyutları farklı olsa bile) insanlar üzerinde ruhsal yönden yıkıcı ve kalıcı izler bırakmaktadır. Özellikle bu tür olaylara karşı çocuk ve ön ergenler daha savunmasız oldukları için daha çok etkilenmekte ve bazıları tesirini uzun süre üzerlerinden atamamaktadırlar. Bu bağlamda önce afetler türleri ve özellikle doğal afetlerden deprem ve çocuklar üzerine etkilerine değinilecektir. Bu bağlamda doğal afetlerden etkilenen çocuk ve ön ergenlerin yaşadıkları ruhsal sıkıntılara değinilecektir. Özellikle son yıllarda yaşanan deprem ve sel felaketlerinden çocuk ve ön ergenlerin nasıl etkilendikleri ve bunun onların ruhsal yaşantıları üzerine etkilerinin neler olduğu araştırılacaktır. Bu tür olayların yarattığı travmatik etkilerin çözümlenme oranları var mıdır? Yaşanan bu olayların ileriki yıllarda tekrar yaşanma olasılığı nedir?

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Deprem, Çocuk, Ön Ergen, Travma, Depresyon.

EFFECTS OF DISASTER ON THE MENTAL STATUS OF CHILDREN AND PRE-ADOLESCENTS

ABSTRACT

The subject of the research is to investigate the impact levels of children and pre-adolescents, who are more inexperienced and vulnerable to disasters than adults. Disasters, whether natural or as a result of human negligence, are disasters that harm both people, property and the environment. The destruction caused by some of these types of disasters leaves psychologically devastating and permanent scars on people (even if the extent of the damage is different). Children and adolescents are especially affected by such events because they are more vulnerable, and some of them cannot shake the effects for a long time. In this context, the types of disasters and especially the effects of natural disasters such as earthquakes and children will be discussed. In this context, the psychological distress experienced by children and pre-adolescents affected by natural disasters will be addressed. It will be investigated how children and pre-adolescents are affected by earthquakes and floods, especially in recent years, and what effects this has on their psychological lives. Are there resolution rates for the traumatic effects of such events? What is the probability of these events occurring again in the coming years?

Keywords: Natural Disaster, Earthquake, Child, Pre-Adolescent, Trauma, Depression.

ÖĞRENCİLERE YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞKUR EĞİTİMLERİNİN ÖĞRENCİLERİN İŞSİZLİK KAYGILARI VE GELECEK UMUTLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÖRTÜK SINIF ANALİZİ UYGULAMASI

Tolga GÜL

Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, tolgagul@isparta.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada üniversite öğrencilerine İŞKUR tarafından üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen “Özgeçmiş Hazırlama, İşgücü Piyasası, Beden Dili ve Mülakat Eğitimi” eğitim programlarının öğrencilerin mesleki kaygıları ve geleceğe yönelik umutları üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma örneklemini Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan 233 önlisans ve lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada İş Bulma Kaygısı Ölçeği, İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve İşsizlik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca verilen eğitimlerden duyulan memnuniyet düzeyini ölçmek amacıyla İŞKUR’un kendi hazırlamış olduğu memnuniyet soruları da veri toplama aşamasında kullanılmıştır. Araştırmanın analizinde Jamovi istatistik programı kullanılmıştır. İlk olarak İŞKUR’un öğrencilere yönelik sorduğu memnuniyet sorularına örtük sınıf analizi uygulanmıştır. Uygulanan örtük sınıf analizi sonucunda iki ayrı küme oluşmuştur. Oluşan kümelerin özellikleri incelendiğinde birinci kümede yer alan grubun memnuniyet sorularına çok yüksek düzeyde olumlu cevap verdiği, ikinci kümede yer alan grubun ise memnuniyet sorularına orta düzeyde olumlu cevap verdiği görülmektedir. Bu sınıflama sonucunda öğrenciler memnuniyet ortalamalarına göre “yüksek memnuniyet” ve “orta memnuniyet olarak” ikiye ayrılmıştır. Daha sonra eğitimlerden yüksek derecede memnun olan grupla, orta derecede memnun olan grupların “kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği” düzeyleri, “istihdam yetersizliği sebebiyle iş bulma kaygıları” ve “geleceğe yönelik umut düzeyleri” karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada t-testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre verilen eğitimlerden yüksek derecede memnun olan grubun “Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği” düzeylerinin, orta derecede memnun olan grubun düzeyine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde eğitimlerden yüksek derecede memnun olan grubun “istihdam yetersizliği sebebiyle işsizlik kaygısı düzeyleri” orta derecede memnun olan gruba oranla daha düşük bulunurken “geleceğe yönelik umutları” daha yüksek bulunmuştur. Bu bulguları desteklemek amacıyla yapılan regresyon analizinde ise elde İŞKUR eğitimlerinin öğrencilerin “Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksiklerini, İstihdam Yetersizliği Sebebiyle İşsizlik Kaygılarını” azalttığı bulunurken geleceğe yönelik “umutlarını” pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik Kaygısı, Umut, Gelecek Kaygısı, Örtük Sınıf Analizi.

**THE EFFECT OF ISKUR TRAININGS PROVIDED FOR STUDENTS ON THE
UNEMPLOYMENT CONCERNS AND FUTURE HOPE OF STUDENTS: LATENT
CLASS ANALYSIS APPLICATION**

ABSTRACT

In this research, it was aimed to investigate the effect of the "Resume Preparation, Labor Market, Body Language and Interview Training" training programs carried out by ISKUR for university students on the students' professional concerns and hopes for the future. The research sample consisted of 233 associate degree students studying at Isparta University of Applied Science and undergraduate students. In the research, the Employment Anxiety Scale, Unemployment Anxiety Scale, Unemployment Attitude Scale and ISKUR satisfaction questions were used. Firstly, latent class analysis was applied to the satisfaction questions asked by ISKUR to students. As a result of the applied latent class analysis, two separate clusters were formed. When the characteristics of the clusters are examined, it is seen that the group in the first cluster gives very high positive answers to the satisfaction questions, while the group in the second cluster gives moderately positive answers to the satisfaction questions. Levels of "lack of self-confidence", "concerns about finding a job due to lack of employment" and "levels of hope for the future" were compared. T-test was used in comparison. According to the research findings, it was determined that the "Personal Pessimism and Lack of Self-Confidence" levels of the group that was highly satisfied with the training provided were lower than the levels of the group that was moderately satisfied. Similarly, the "unemployment anxiety levels due to lack of employment" of the group that was highly satisfied with the training was found to be lower than the group that was moderately satisfied, while their "hopes for the future" were found to be higher. In the regression analysis conducted to support these findings, it was found that ISKUR trainings reduced students' "Personal Pessimism and Lack of Self-Confidence, Unemployment Concerns Due to Lack of Employment" and positively affected their "hopes" for the future.

Key Words: Unemployment Anxiety, Hope, Future Anxiety, Latent Class Analysis.

AFET SÜREÇLERİNE ÖZGÜ KOBİLERE ÖZEL DESTEK TEŞVİK VE HİBELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Veysel ASOĞLU

Genel Müdür, Star Investment Tarımsal Danışmanlık A.Ş., v.asoglu@starinvestmenttr.com

ÖZET

Türkiye, 6 Şubat 2023 tarihinde tarihinin en ağır felaketlerinden birisini yaşadı. Onbir ilin etkilendiği felakette söz konusu illerde ekonominin can damarı kabul edilen KOBİ'ler uzun süre faaliyetlerine başlayamadılar. Depremden kısa bir süre sonra Şanlıurfa'nın da içinde yer aldığı bazı illerde en az deprem kadar olumsuz sonuçlar üreten sel felaketleri yaşandı. Özellikle Şanlıurfa ili selden, depreme oranla çok daha fazla etkilenmiştir. Bu süreçlerin devamında KOSGEB, TKDK ve Kalkınma Ajansları gibi fon sağlayıcı kurumların çok hızlı reaksiyon gösterip özellikle organize sanayi bölgeleri ve diğer sanayi sitelerinde yer alanlar başta olmak üzere KOBİ'lere yönelik hızlandırılmış proje başvuruları açamadıkları gözlenmiştir. Sadece KOSGEB kısıtlı bir sektörel guruba yönelik hasar kayıt belgelerine göre faizsiz kredi desteği sunabildi. Bu durum, ilgili kurum ve kuruluşların bir afet sürecinde önceden belirlenmiş KOBİ destekleme politikalarının olmadığına veya yeterince hızlı refleks gösteremediklerine ilişkin şüpheleri gündeme getirmiştir. Konuyla ilgili olarak 210 KOBİ yöneticisiyle anket yapılmıştır. Görüşülen KOBİ yöneticilerinin öncelikli tercihi özellikle afet sonrasında hibe olarak ayrılan kamu kaynaklarının uzun vadeli faizsiz kredi şeklinde karşılanmasıdır. Ayrıca KOSGEB'de depremden sonra çıkarılan destekte kısıtlı bir sektörel guruba destek verildiğini ve afet durumlarında kapsamın daha geniş tutulmasını belirtmişlerdir. Deprem desteklerinin hasar kayıt belgelerine göre yapılması da eleştirilmiştir. Yatırımcılar ilk etapta destek almak için az-orta ve ağır hasarlı kayıtlara itiraz etmemişlerdir. Ancak daha sonra bankaların az hasarlı ve orta hasarlı yapıları teminat ve ipotek olarak kabul etmemelerinden ötürü bu defa Çevre ve Orman Bakanlığı'na itiraz süreci başlatılmış olup hasar durumlarının hasarsız olarak düzeltilmesi talebinde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, Hibe, Destek, Teşvik, Afet Yönetimi.

**EVALUATION OF SUPPORT INCENTIVES AND GRANTS SPECIFIC TO
DISASTER PROCESSES FOR SMEs**

ABSTRACT

Türkiye experienced one of the most severe disasters in its history on February 6, 2023. During the disaster that affected eleven cities, SMEs- which are considered the vital point of the economy- could not be able to start their activities for a long time. Shortly after the earthquake, flash floods caused too much damage -as the earthquake did- in some of the cities including Şanlıurfa that were effected by the earthquake. Especially Şanlıurfa has been affected much more by the flood than the earthquake. Afterwords, it was observed that funding institutions such as KOSGEB, ARDSI and Development Agencies were not reacted very quickly and could not open accelerated project applications for SMEs, especially those located in the organized industrial zones and other industrial sites. Only KOSGEB was able to offer interest-free loan support to a limited sectoral group based on their claim registration documents. This situation has raised suspicions that the relevant institutions and organizations do not have predetermined SME support policies for a likely disaster period or that they cannot show a quick enough reflex. A survey was conducted with 210 SME managers. The primary preference of the interviewed SME managers was that public resources allocated as grants should be met in the form of long-term interest-free loans. They also stated that in the support issued after the earthquake, KOSGEB provided support to a limited sectoral group and that the scope should be widered. It was also criticized that earthquake supports were made according to damage registration documents. Investors did not object to the low-moderate and severely damaged records in order to receive support in the first place. However, since the banks did not accept applicaitons by such constructions, an objection process was initiated to the Ministry of Environment and Forestry to correct this situation.

Keywords: SME, Grant, Support, Incentive, Disaster Management.

BİR ULUSLARARASI HUKUK ELEŞTİRİSİ OLARAK ÜÇÜNCÜ DÜNYA YAKLAŞIMI (TWAIL)

Yasin ÖZTÜRK

Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, yasin.ozturk@gop.edu.tr

ÖZET

Eleştirel teoriler temelde ana akım teorileri bir bütün olarak yok sayma ya da bu teorilerin temel söylemlerine karşıt bir yaklaşım geliştirme ile açıklanabilir. Uluslararası hukukta bir disiplin olarak eleştirel yaklaşımların konusu olmuştur. Her ne kadar üçüncü dünya yaklaşımı özünde toptancı/genelleyici yaklaşımları özetler gibi görünse de, TWAIL (Third World Approaches to International Law) tek başına eleştirel perspektifi ifade etmektedir. Bu haliyle TWAIL, - temelde Batı merkezli/hegemonik ve dolaylı olarak sömürgeci varsaydığı- uluslararası hukuka eleştiri sunarak bir alternatif oluşturmayı amaçlamaktadır. Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan bu yaklaşım, uluslararası hukukun pratikte var olan güç dengesizliğini yeniden üretmenin bir aracı olduğu temeline dayanır. TWAIL'in temel mücadele alanı, sömürgecilik, cinsiyet eşitsizliği ve ırkçılık üzerinedir. Aynı zamanda uluslararası hukukun temel söylemi olan egemenlik, egemen eşitlik, evrensellik ve şiddetin önlenmesi gibi pratiklerin, Batı merkezli sömürgeci iktidar pratiklerini yeniden üretme aracı olarak işlev gördüğünü ve bu kavramların yeniden yorumlanması gerektiğini vurgular. Bu yönüyle mevcut uluslararası hukuka dair bir alternatif üretme çabası yönüyle bir değer ifade etmektedir. Bu çalışma, TWAIL'in eleştirel yaklaşımları çerçevesinde uluslararası hukukun kuruluş, işleyiş ve kurumsal pratiklerine dair yapı söküm tartışması amaçlamaktadır. Bu amaçla bu çalışmada uluslararası hukuku işaret eden egemen eşitlik, evrensellik, insancılık gibi kavramların TWAIL temelinde yeniden yorumlanmasını ve uluslararası hukukun yeniden inşasına dair bir alternatif geliştirme çabası vardır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası hukuk, Eleştirel Yaklaşımlar, TWAIL.

THE THIRD WORLD APPROACH (TWAIL) AS A CRITIQUE OF INTERNATIONAL LAW

ABSTRACT

Critical theories can be explained as an approach that either completely disregards mainstream theories or develops a contrasting perspective to their fundamental arguments. In the discipline of international law, critical approaches have been a subject of interest. While the third world approach may appear to essentially summarize wholesale/generic approaches, TWAIL (Third World Approaches to International Law) represents distinct critical perspective on its own. In this regard, TWAIL aims to criticize and challenge the assumed Western-centric/hegemonic and indirectly colonial nature of international law, striving to offer an alternative. Emerging in the post-Cold War era, TWAIL is based on the premise that international law is a tool for reproducing existing power imbalances. Its primary focus is on confronting issues such as colonialism, gender inequality, and racism within the realm of international law. Moreover, it emphasizes that fundamental practices in international law, such as sovereignty, sovereign equality, universality, and the prevention of violence, can serve as tools for the reproduction of Western-centric colonial power practices, necessitating a reevaluation of these concepts. TWAIL's objective is to propose an alternative to the current international legal framework by challenging hegemonic structures and advocating for the prominence of experiences and interests of developing countries and communities. In doing so, TWAIL acknowledges the significance of diverse perspectives and experiences. This study aims to deconstruct the establishment, functioning, and institutional practices of international law through the lens of TWAIL's critical approaches. In pursuit of this goal, it seeks to reinterpret international legal concepts such as sovereign equality, universality, and humanity from the standpoint of TWAIL, with the intention of contributing to the reconstruction of international law.

Keywords: International Law, Critical Approach, TWAIL.

6 ŞUBAT 2023 TARİHLİ ASRIN FELAKETİ DEPREM SONRASINDA DASK HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

Yılmaz YÖRDEM

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, ylmzyrdem06@gmail.com

ÖZET

Ülkemizde bilhassa, 17/08/1999 ve 12/11/1999 yıllarında meydana gelen iki büyük tabii afet deprem sonrasında, çok sayıda can kaybı olmuş ve mal varlığı zararları meydana gelmiştir. Bu yaşanan depremlerden sonra, deprem sonrası için alınması gereken belki de en önemli tedbirlerden biri olan deprem sigortasına gözler çevrilmiş ve depreme yönelik yeni yasal düzenlemelere hız verilmiştir. Bu yasal düzenlemelerin en önemlilerinden bir tanesi de kuşkusuz “Zorunlu Deprem Sigortası” uygulamasıdır. Ülkemizde maalesef yaşanan ve bütün ülkeyi yasa boğan altı Şubat 2023 tarihli asrın felaketi olarak da ifade edilen, Kahramanmaraş depreminden sonra “Zorunlu Deprem Sigortası” uygulamasının ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşılmıştır.

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), Zorunlu Deprem Sigortasını yapmak ve yönetmek amacıyla kurulan kamu kurumudur. 17 Ağustos 1999 depreminin ardından deprem felaketine karşı Türkiye kamuoyu ve bürokrasisindeki bilinç eskiye oranla artış göstermiştir. Depreme karşı yapılan hazırlıklar kapsamında, zorunlu sigorta da gündeme getirilmiştir. DASK, 27 Aralık 1999 tarih ve 23919 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 587 sayılı “Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname” ile kuruldu. İlk poliçesini 27 Eylül 2000 tarihinde üretti. DASK, poliçelerini halen 24 sigorta şirketi ve onların acenteleri aracılığıyla satmaktadır.

6 Şubat 2023 tarihli asrın felaketi Kahramanmaraş depreminden hemen sonra, gözler bir kez daha yeniden zorunlu deprem sigortasına çevrilmiş, sigortanın eksik ya da yetersiz kalan tarafları masaya yatırılmıştır. Bu kapsamda, güncel hal ve şartlar doğrultusunda DASK (Doğal Afet Sigortaları Kurumu) sigortasının kapsamının genişletilmesi üzerinde hızlıca çalışmalar başlatılmış ve çalışmaların sonuna gelindiği görülmektedir. Bu çerçevede artık zorunlu deprem sigortası kavramı yerini afet sigortasına bırakacak. Sel, orman yangını, heyelan gibi tüm doğal afetler teminat kapsamında yer alacaktır. Düzenlemelerin kısa sürede yapılması ve ZASK poliçelerinin 01 Ocak 2024’ten itibaren hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Sigorta, Zorunlu Deprem Sigortası, Zorunlu afet sigortası, Genel Şartlar.

WHAT TO KNOW ABOUT DASK AFTER THE DISASTER OF THE CENTURY, THE EARTHQUAKE OF FEBRUARY 6, 2023

ABSTRACT

In our country, especially after the two major natural disasters and earthquakes that occurred on 17/08/1999 and 12/11/1999, many lives were lost and property damage occurred. After these earthquakes, attention was turned to earthquake insurance, which is perhaps one of the most important measures to be taken after the earthquake, and new legal regulations regarding earthquakes were accelerated. One of the most important of these legal regulations is undoubtedly the "Compulsory Earthquake Insurance" application. After the Kahramanmaraş earthquake, also referred to as the disaster of the century, dated February 6, 2023, which unfortunately occurred in our country and plunged the whole country into mourning, it was once again understood how important the "Compulsory Earthquake Insurance" application is.

Natural Disaster Insurance Institution (DASK) is a public institution established to provide and manage Compulsory Earthquake Insurance. After the earthquake of August 17, 1999, the awareness of the Turkish public and bureaucracy against the earthquake disaster increased compared to the past. Within the scope of preparations against earthquakes, compulsory insurance has also been brought to the agenda. DASK was established with the "Decree Law No. 587 on Compulsory Earthquake Insurance" published in the Official Gazette No. 23919 (repeated) dated 27 December 1999. He produced his first policy on September 27, 2000. DASK currently sells its policies through 24 insurance companies and their agencies.

Immediately after the Kahramanmaraş earthquake, the disaster of the century, dated February 6, 2023, attention was once again turned to compulsory earthquake insurance, and the missing or inadequate aspects of the insurance were discussed. In this context, in line with the current circumstances and conditions, work has been initiated quickly on expanding the scope of DASK (Natural Disaster Insurance Institution) insurance and it seems that the work has come to an end. In this context, the concept of compulsory earthquake insurance will now be replaced by disaster insurance. All natural disasters such as floods, forest fires and landslides will be covered by the coverage. It is planned that the regulations will be made in a short time and ZASK policies will be implemented as of January 1, 2024.

Keywords: Disaster, Insurance, Compulsory Earthquake Insurance, Compulsory disaster insurance, General Conditions.

GÜNCEL MEVZUAT VE UYGULAMA IŞIĞINDA MARKA LİSANS SÖZLEŞMELERİ

Yılmaz YÖRDEM

Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, ylmzyrdem06@gmail.com

ÖZET

Kısaca, bir işletmenin ürettiği mal ve hizmetleri, diğer bir işletmenin mal ve hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan markalar, baş döndürücü bir hızla değişen ve gelişen ticari hayatta, çok önemli bir ekonomik değere sahiptir. Ekonomik hayat bakımından bu denli önemli bir yere sahip markanın, sahiplerince işletmelerden ayrı ve bağımsız bir şekilde hukuki işlemlere konu edilmesi gerekliliği, hatta zarureti doğmuştur. Dolayısıyla, dünyada mevzuatlarda gerekli düzenlemeler yapılmış, markanın ticari işletmeden ayrı olarak, lisans sözleşmesi yoluyla hukuki işlemlere konu olmasının önü açılmıştır.

Geldiğimiz çağda artık marka sahipleri, kendi markalarını, sadece kendi mal ve hizmet ürünleri için kullanmamaktadır. Başkalarına da kullandırarak, ekonomik yönden daha fazla gelir sağlamayı ve markalarının da tanınmışlık düzeylerini arttırmayı amaçlamaktadırlar ki bu durum sonucunda, markanın kullanım hakkının üçüncü kişilere tesis edilmesi sonucunda, marka lisansı sözleşmeleri ortaya çıkmıştır. Marka sahibi, lisans sözleşmeleriyle marka üzerindeki mutlak haklarını kaybetmemektedir. Lisans alana, sahip olduğu bu yetkilerinin az ya da çok bir kısmını bahşetmektedir. Bu bağlamda, lisans ve lisans sözleşmesi kavramları, başta marka olmak üzere, fikri mülkiyet haklarının, gerek ekonomik gerekse hukuki düzen açısından çok büyük bir önem kazandığı dünya çağdaş ticari hayatta, ekonomik değeri olan söz konusu gayri maddi mallar üzerinde hak sahipliğinin tanınması ve bunları kullanma hakkının başkalarına devredilmesi ihtiyacı doğmuş ve buna hukuki olanak sağlayan sözleşmelerin yapılması sonucunu doğurmuştur.

Lisans sözleşmesi kavramının incelenmesine geçmeden evvel, lisans ve lisans hakkı kavramlarının açıklanmasında fayda olacaktır. Sözcük anlamı ile, yetkili kılınmış, izin verilmiş anlamı taşıyan lisans kavramı, fikri mülkiyet hukuku bakımından, gayri maddi bir haktan yararlanma yetkisinin üçüncü kişilere bahşedilmesi anlamına gelmektedir. Diğer bir ifadeyle, gayri maddi bir hakkın, bir başkası tarafından kullanılması yetkisi, lisans ile söz konusu olabilmektedir. Lisans hakkının sözleşme ile veya ölüme bağlı tasarrufla verilebilmesi, mahkeme kararı ile veya miras yoluyla intikali gibi, lisans hakkı çeşitli yollarla elde edilebilmektedir. Ancak, uygulamada lisansların genellikle sözleşme yoluyla verilmesinin tercih edildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Marka Hakkı, Lisans Hakkı, Marka Lisans Sözleşmesi, Marka Lisans Sözleşmesinin Özellikleri, Marka.

BRAND LICENSE AGREEMENTS IN THE LIGHT OF CURRENT LEGISLATION AND PRACTICE

ABSTRACT

In short, trademarks that help distinguish the goods and services produced by one business from the goods and services of another business have a very important economic value in the commercial life that changes and develops at a dizzying speed. It has become necessary, even necessary, for the brand, which has such an important place in terms of economic life, to be subject to legal proceedings by its owners separately and independently from the businesses. Therefore, the necessary regulations have been made in the legislation around the world, and the brand has been cleared for legal proceedings through a license agreement, separately from the commercial enterprise.

In this age, brand owners no longer use their own brands only for their own goods and services. They aim to generate more economic income and increase the level of recognition of their brands by allowing others to use them. As a result of this, brand license agreements have emerged as a result of establishing the right to use the brand to third parties. The trademark owner does not lose his absolute rights over the trademark through license agreements. It grants the licensee a greater or lesser part of these powers. In this context, the concepts of license and license agreement are defined as the recognition of right ownership over such intangible goods with economic value and the right to use them in the world's contemporary commercial life, where intellectual property rights, especially trademarks, have gained great importance in terms of both economic and legal order. The need to transfer it to others arose and resulted in the conclusion of contracts that legally enable this.

Before examining the concept of license agreement, it would be useful to explain the concepts of license and royalty rights. The concept of license, which literally means authorized or permitted, means granting the authority to benefit from an intangible right to third parties in terms of intellectual property law. In other words, the authority to use an intangible right by someone else can be obtained through a license. License rights can be obtained in various ways, such as granting the license right by contract or by disposition upon death, by court decision or by inheritance. However, in practice, it is seen that it is generally preferred to grant licenses through contracts.

Keywords: Trademark Right, License Right, Trademark License Agreement, Features of Trademark License Agreement, Brand.

TÜRKİYE’DE AFET YÖNETİMİ VE MÜLKİ İDARENİN ROLÜ

Yücel ÖZDEN

Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, yozden@beu.edu.tr

ÖZET

Afetler toplumsal yaşamı farklı boyutlardan etkileyen, maddi ve manevi kayıplara neden olan olaylardır. Bununla birlikte, fiziksel çevre ile yapılandırılmış çevrenin dinamik ve karşılıklı etkileşimi sonucunda ortaya çıkan, insanların gündelik yaşamlarının normalin dışına çıkmasına neden olan olaylar afet olarak ifade edilmektedir. Doğal afetler sadece maddi ve manevi kayıplar olmayıp, aynı zamanda hem ilgili ülkeyi hem de uluslararası toplumu etkilemektedir. Afet süreciyle ilgili planlamalar kamu yönetimlerinin başlıca görevleri arasındadır. Mülki idare amirleri afet durumlarında ortaya çıkan kriz ortamının etkin bir şekilde yönetiminde çok önemli bir rol almaktadırlar. Bununla birlikte, afetin büyüklüğü, nüfus yoğunluğu ve az gelişmişlik düzeyi gibi unsurlar yaşanan afetin boyutlarını belirlemektedir. Bu kapsamda nüfus artış hızı, riskli alanlarda kontrolsüz bir şekilde yapılaşmaya gidilmesi, ormanlık alanların tahrip edilmesi, eğitim düzeyindeki yetersizlikler ve toplumsal duyarsızlık gibi faktörler nedeniyle afetlerin şiddeti daha da artmaktadır. İyi bir afet yönetimi için bütünsel bir afet yönetim süreci izlenmelidir. Zira bu süreç afet öncesinde, afet sırasında ve afet sonrasında izlenecek adımlara yönelik planlamalardan oluşmaktadır. Bu açıdan Türkiye’de afet yönetimi konusunda risk değerlendirme, afetle ortaya çıkabilecek zararların azaltılması, afet konusunda gerekli olan hazırlıklar ile denetimlerin yapılması ve afet sonrasında toplumsal hayatın güvenilir bir şekilde sürdürülmesi konusunda eksikliklerin olduğu görülmektedir. Bu çalışmada; öncelikle Türkiye’de afet yönetimi ve afet politikaları ile ilgili süreçler yasal boyutta incelenecek, ardından 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi kapsamında Türkiye’deki idari örgütlenme çerçevesinde mülki idarenin afet yönetimindeki rolü ile ilgili eksiklikler ve öneriler ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Mülki İdare, Türkiye.

DISASTER MANAGEMENT AND THE ROLE OF CIVIL ADMINISTRATION IN TURKEY

ABSTRACT

Disasters are events that affect social life from different dimensions and cause material and moral losses. However, events that occur as a result of the dynamic and mutual interaction of the physical environment and the structured environment, causing people's daily lives to go beyond normal, are referred to as disasters. Natural disasters are not only material and moral losses, but also affect both the relevant country and the international community. Planning regarding the disaster process is among the main duties of public administrations. Civil administrators play a very important role in the effective management of the crisis environment that occurs in disaster situations. However, factors such as the size of the disaster, population density and underdevelopment level determine the extent of the disaster experienced. In this context, the severity of disasters is increasing due to factors such as population growth rate, uncontrolled construction in risky areas, destruction of forest areas, inadequacy in education level and social apathy. For good disaster management, an integrated disaster management process should be followed. Because this process consists of planning for the steps to be followed before, during and after the disaster. In this respect, it is seen that there are deficiencies in disaster management in Turkey regarding risk assessment, reducing the damages that may arise from disasters, making the necessary preparations and inspections for disasters, and maintaining social life safely after the disaster. In this study; First of all, the processes related to disaster management and disaster policies in Turkey will be examined from a legal perspective, and then, within the scope of the earthquake disaster that occurred on February 6, 2023, deficiencies and suggestions regarding the role of the civil administration in disaster management within the framework of the administrative organization in Turkey will be tried to be put forward.

Keywords: Disaster Management, Civil Administration, Turkey.

DOĞAL AFETLERİN EKONOMİK MALİYETLERİ VE DESTEKLEYİCİ POLİTİKALARI

Zehra AKGÜNGÖR

Araş. Gör. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İİİBF,
zakgungor@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Doğal afet, Britannica sözlüğünde "genellikle ciddi hasar ve çok sayıda ölümle sonuçlanan ani ve korkunç bir doğa olayı (kasırga, hortum veya sel gibi)" olarak tanımlanarak, doğal afetlerin neden olduğu büyük can kaybı ve hasara vurgu yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler doğal afetleri "bir ülkenin yerel müdahale kapasitesini aşan, sosyal ve ekonomik kalkınmasını ciddi şekilde etkileyen doğal tehlikelerin yol açtığı olayların sonucu" şeklinde tanımlayarak doğal afetlerin neden olduğu sosyal ve ekonomik boyuta vurgu yapmaktadır. Bu kapsamda depremler, seller, yangınlar gibi doğal afet türleri can kayıplarına, altyapıların zarar görmesine, insanların yaşam ve geçim kaynaklarının olumsuz etkilenmesine, doğrudan ve dolaylı olarak çok yüksek miktarlarda ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Dolayısıyla bu doğal afetler karşısında ülkelerin daha az hasarla durumu atlatabilmeleri ve afetin etkilerini azaltılmasında destekleyici olabilecek afet öncesi ve afet sonrası politikalar geliştirmeleri gerekmektedir. Örneğin bunlardan bazıları; doğal afet sonrası işletmeciler ve çiftçiler olumsuz etkilenebilir ve bu etkiyi kolaylaştıracak ulaşım, elektrik gibi altyapıyı güçlendirecek ticaret politikaları, zirai ve hayvan kayıpları gibi afet durumları için çiftçiye koruyacak tarımsal politikalar, afet öncesi ve sonrasında mali koruma stratejileri kapsamında olan mali politikalar, afetten etkilenen insanlar için yaşam ve geçim kaynakları olabilecek sosyal politikalar vb. şekilde kalkınmayı ve büyümeyi olumsuz etkileyen tehlikeli durum halleri için destekleyici politikalar ile doğal afet risk yönetiminin planlanması önem arz etmektedir. CRED verilerine göre son yıllarda doğal afetler ve doğal afetlerden kaynaklanan ekonomik maliyetler artış göstermektedir. Bu bakımdan çalışmada doğal afetlerin ekonomik boyutu ele alınacak olup, doğal afetlerin ekonomik maliyetleri, bu durumu azaltmaya ve desteklemeye yönelik politikalar incelenip değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, Ekonomik maliyeti, Politikaları.

ECONOMIC COSTS AND SUPPORTIVE POLICIES OF NATURAL DISASTERS

ABSTRACT

A natural disaster is defined in the Britannica dictionary as "a sudden and terrible event in nature (such as a hurricane, tornado, or flood) that usually results in serious damage and many deaths", emphasizing the great loss of life and damage caused by natural disasters. The United Nations defines natural disasters as "the consequence of events brought about by natural hazards which overwhelm the local response capacity of a country and seriously affects its social and economic development" emphasizes the social and economic dimension caused by natural disasters. In this context, natural disasters such as earthquakes, floods, fires cause loss of life, damage to infrastructures, adversely affect people's lives and livelihoods, directly and indirectly cause very high economic losses. Therefore, in the face of these natural disasters, countries should be able to overcome the situation with less damage and develop pre-disaster and post-disaster policies that can be supportive in reducing the effects of the disaster. For example, operators and farmers may be negatively affected after a natural disaster, and trade policies to strengthen infrastructure such as transportation and electricity to facilitate this impact, agricultural policies to protect farmers in case of disasters such as agricultural and animal losses, fiscal policies under fiscal protection strategies before and after disasters, such as social policies that can be sources of life and livelihood for disaster-affected people, etc., it is important to plan natural disaster risk management with supportive policies for hazardous situations that negatively affect development and growth. According to CRED data, natural disasters and economic costs due to natural disasters have been on the rise in recent years. In this respect, the economic dimension of natural disasters will be discussed in the study, the economic costs of natural disasters and policies to reduce and support this situation will be examined and evaluated.

Keywords: Natural disaster, Economic cost, Policies.

KARİYERİST BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ VE KARİYERİZME KARŞI ÖRGÜTSEL ÖNERİLER

Zeynep DEMİRGİL

Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, zeynepdemirgil@isparta.edu.tr

ÖZET

Kariyerizm (Carieerism) kavramı; çalışanların örgütlerini kariyerleri için bir basamak olarak görmeleri, fırsatçı bir yaklaşımda olmaları ve çalışma hayatları boyunca sıklıkla örgüt değiştirmeleri olarak tanımlanmaktadır. Bu bireyler “kariyerist” olarak da tanımlanır ve bir örgütte çalışmayı araçsal olarak görüp başka bir örgüte geçeye fırsat olarak görürler. Kariyeristler, örgüt veya toplum aleyhine olsa da kendi amaçlarının peşinden koşarlar ve güç, itibar ve statü için çalışma ortamlarını manipüle edebilir. Kariyeristlerin iş hayatındaki tek düşünceleri kendi kariyerleridir. Manipülasyonel bir tarzı ve başkalarını istismar etmeyi barındıran Makyavelizmle de ilişkisi olan kariyerizm sergilen bireyler yaptıkları davranışların ahlaki boyutları ile ilgilenmez ve bu davranış diğer bir kişinin ya da toplumsal bir soruna yol açacaksa bile bu sonuç karşısında pişmanlık duymazlar.

Bu çalışmada, 364 özel sektör çalışanın cinsiyet, medeni durum, yaş, çalışma süresi ve kariyer olanağının kariyerizm ile olan ilişkisinin incelenmesi amacıyla JAMOVİ programı kullanılarak fark testi yapılmıştır. Analiz bulgularına göre; bekar çalışanların kariyerizm düzeyi, evli çalışanlara göre daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Erkek çalışanların kadınlara göre kariyerizm ortalamaları daha yüksektir. Çalışma yıllarına göre bir değerlendirme yapıldığında ise çalışmaya yeni başlamış olanların kariyerizm düzeylerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Yine kariyerinde ilerleme imkânı olanlar ile bu imkâna sahip olmayanlar arasında kariyerizm düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Örgütteki iletişim ve ahlaki destek eksikliğinin, duygusal bağlılıktaki ve örgütsel tatmindeki düşüşün, yönetim ya da örgüt temelli çalışan beklentilerinin karşılanmamasının kariyerizm davranış eğilimini artırdığı bilinmektedir. Kariyerizme karşı örgütlerin farkındalık oluşturmalarının, örgüt kültürünün iletişim odaklı oluşturulmasının ve yönetimin desteğinin bu yönde olmasının kariyerizme karşı birer önlem oluşturacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kariyerizm, Kariyerist Bireyler, Yönetim Politikaları.

CHARACTERISTICS OF CAREERIST INDIVIDUALS AND AGAINST CAREERISM ORGANIZATIONAL RECOMMENDATIONS

ABSTRACT

The concept of careerism is defined as employees seeing their organizations as a stepping stone for their careers, having an opportunistic approach and frequently changing organizations throughout their working lives. These individuals are also defined as "careerists" and they see working in one organization as instrumental and see it as an opportunity to move to another organization. Careerists pursue their own goals, even at the expense of the organization or society, and may manipulate work environments for power, prestige and status. Careerists are only concerned with their own career at work. Individuals exhibiting careerism, which is also related to Machiavellianism, which involves a manipulative style and exploitation of others, are not concerned with the moral dimensions of their behavior and do not regret this outcome, even if this behavior will lead to a problem for another person or society.

In this study, in order to examine the relationship between careerism and gender, marital status, age, working time and career opportunities of 364 private sector employees, a difference test was conducted using JAMOVI program. According to the findings of the analysis; the careerism level of single employees has a higher average than married employees. Male employees have higher careerism averages than female employees. When an evaluation is made according to years of employment, it is seen that the careerism levels of those who have just started working are higher. Again, it is concluded that there is no significant difference between those who have the opportunity to advance in their careers and those who do not have this opportunity in terms of careerism levels.

It is known that lack of communication and moral support in the organization, decline in emotional commitment and organizational satisfaction, and failure to meet management or organization-based employee expectations increase the tendency towards careerism behavior. It is suggested that raising awareness of organizations against careerism, creating a communication-oriented organizational culture and the support of the management in this direction will constitute a measure against careerism.

Keywords: Careerism, Careerist Individuals, Management Policies.

**VI. ULUSLARARASI
EKONOMİ, SİYASET
VE YÖNETİM
SEMPOZYUMU**

ISEPA '23

**VI. INTERNATIONAL
SYMPOSIUM ON
ECONOMICS, POLITICS AND
ADMINISTRATION**

